



Chmel v UNESCO

Žatec a krajina kolem něj je zapsána na seznam světového dědictví

▶ STR. 18



Oslavy 30. výročí

založení AK ČR proběhly v pražském Obecním domě

▶ STR. 20



Chytrá krajina

Amálie je promyšlený funkční systém optimalizující hospodaření s vodou

▶ STR. 48

KAŽDÉ VYDÁNÍ AGROBASE můžete mít v **PŘEDSTIHU** ve vašem e-mailu, objednávky na www.akcr.cz



25. ŘÍJNA
2023

AGRObase ZPRAVODAJ

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Sledujte nás i online



Na zemědělce jsou kladeny ambiciózní požadavky za méně peněz

Vyhrožování škrty v zemědělství, zahlcování trhu ukrajinským zbožím leckdy pochybné kvality či růst pachtů. To jsou jen některé problémy zemědělců, které Agrární komora České republiky ke konci roku řeší. Jak probíhají jednání s vládou a čeho se podařilo dosáhnout? To shrnuje v rozhovoru prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Vláda mluví od května o úsporách, které se mají týkat i zemědělství. Už víte, kde se bude škrtat?

Zemědělci čekali na podrobnosti k avizovaným škrtnům v dotačních podporách do ze-

mědělství ve výši více než 10 mld. Kč během následujících dvou let již od letošního května, kdy je vláda oznámila v rámci tzv. konsolidačního balíčku. Trvalo to pět měsíců, nicméně vítáme, že detaily byly konečně zveřejněny.

Největší část představují škrty ve výdajích na Společnou zemědělskou politiku EU ve výši 6 mld. Kč, národní dotace do zemědělství pak budou sníženy o 200 mil. Kč. Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond má přijít



o miliardu korun. Dále dotace do lesního hospodářství mají klesnout o 1,1 mld. Kč a dotace do vodního hospodářství o 2 mld. Kč. Ve Státním zemědělském intervenčním fondu má být škrtnuto 100 mil. Kč určených na marketing. Současně považujeme za dobré zachování kofinancování na úrovni 65 % a udržení národních dotací alespoň na úrovni 2,7 mld. Kč, i když to znamená pokles téměř na polovinu hodnoty z předešlých let ve výši 5 mld. Kč.

Je třeba říci, že konsolidaci vnímáme jako politické rozhodnutí, které vychází z toho, kdo má v současné chvíli většinu v Poslanecké sněmovně. České zemědělství rozhodně není v dobré kondici, na místo úspor by si zasloužilo spíše cílenou podporu. Máme za sebou několik náročných let, kdy pěstitelé a chovatelé čelili nejdříve protipandemickým opatřením a následně kvůli válce na Ukrajině raketovému růstu nákladů a zprětřhání dodavatelско-odběratelských vztahů. V této nelehké době by zemědělcům pomohlo alespoň zavedení podpory sociálního pojištění, které slíbil zemědělcům před více než rokem a čtvrt ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka.

Nedávno byly zveřejněny také výsledky 1. investičního kola Strategického plánu SZP EU, jste spokojeni?

Přestože Ministerstvo zemědělství vyjádřilo veřejně podporu chovu prasat, drůbeže či speciální rostlinné výrobě, výsledky tohoto prvního kola tomu příliš neodpovídají. Žadatelům z těchto oborů bylo přiznáno pouze 23, 25

a 23 % žádostí, což považujeme za zklamání a potenciálně velmi demotivační faktor pro chovatele a pěstitele, proč v leckdy ztrátovém podnikání nadále pokračovat. Nechápeme zároveň, proč byl zcela zásadně změněn doposud úspěšný model uznaných náhradníků a přezávkování záměrů, díky němuž se vytvořil dostatečně pružný systém, řešící přirozený úbytek úspěšných žadatelů. Proto jsme se obrátili dopisem na ministra zemědělství Marka Výborného, aby nám vysvětlil klíč, podle kterého byly finanční prostředky rozděleny, a požádali jsme o návrat k osvědčenému mechanismu přezávkování. O výsledcích jednání budu členy Agrární komory ČR informovat. Na svízelnou situaci chovatelů a pěstitelů rovněž upozorňujeme také média.

Zemědělcům nedělá starosti jen omezení dotačních podpor, ale také nárůst pachtovného u smluv uzavíraných se Státním pozemkovým úřadem. Jaká je situace?

Zvýšení pachtovného u smluv uzavíraných se Státním pozemkovým úřadem i převod nemovitostí zapsaných na seznamu nedostatečně identifikovaných vlastníků na stát představují pro členskou základnu Agrární komory ČR poměrně zásadní změny. Přesto jsou tyto kroky ze strany státní správy nedostatečně komunikované a museli jsme čerpat informace především z veřejného prostoru. Po jednání vítáme odložení zvyšování pachtovného u stávajících smluv uzavřených se Státním pozemkovým úřadem, u nichž se bude nově počítat s koeficientem ve výši 5,8 %. Zatím se

nám podařilo posunutí nové účinnosti nové metodiky o rok z důvodu obtížné situace, v níž se nachází řada odvětví zemědělské prvovýroby. Zemědělci se potýkají s vysokými náklady, které nemohou promítat do výkupních cen, a současně dochází ke krácení zemědělských dotačních podpor, s nimiž již počítali, vynaložili náklady a plnili kritéria pro jejich získání. Současně je třeba říct, že je v mezičase třeba přehodnotit stanovený koeficient navýšení pachtovného u zemědělské půdy pronajímané Státním pozemkovým úřadem. Je to jednostranný úkon, o kterém nemá pachtýř možnost jednat. Agrární komora České republiky proto apeluje na rozložení růstu koeficientu postupně do několika dalších let tak, aby například u bonitnějších půd nedošlo k razantnímu a demotivujícímu nárůstu pachtovného, včetně negativního signálu na růst tržního pachtu. Jednání také vedeme o systémových úlevách, kde vznášíme požadavek snížit či prominout pachtovné například na neproduktivních plochách s povinnými úhory, a to prostřednictvím propojením LPIS bez dalších administrativních požadavků na straně zemědělců. S našimi postoji jsme seznámili také novináře.

Ředitel Státního pozemkového úřadu Martin Vrba slíbil v reakci na tyto připomínky Agrární komory ČR během jednání prezidia začátkem října, že navýšení se bude týkat pouze nově uzavřených smluv. U stávajících smluv byl podle něj proces aktualizace pozastaven až do roku 2024–2025, aby byl čas najít sprá-



vedlivý systém ve spolupráci s nevládními organizacemi. Mluví se například o individuálním nastavení pachtovného u větších smluv s jedním subjektem či rozdílném koeficientu pachtovného podle zemědělských výrobních oblastí, což by nicméně bylo pro SPÚ administrativně náročnější a z hlediska signálu vyslaného do veřejnosti potenciálně nebezpečné. V létě jsme někteří viděli, co dokáže číslo 5,8 % násobeno úřední cenou vytrženo z kontextu udělat s tržním nájemným.

Jak to tedy vypadá s výší tržních pachtů?

Podle informací od našich členů dochází k masivnímu zvyšování pachtovného u soukromých nájemních smluv minimálně od loňského roku. Z dotazníkového šetření, které probíhalo v listopadu 2022 a zapojilo se do něj 174 podniků z členské základny Agrární komory ČR, vyplynulo, že pachtovné se v loňském roce ve většině případů zvýšilo. 36,7 % respondentů uvedlo nárůst do 10 % a 25,9% oslovených zmínilo zvýšení o 11 až 20 %, což byly dvě nejčastější odpovědi. Jednotky dotázaných uvedly zvýšení této nákladové položky o vyšší desítky procent. V pětině případů nedošlo ke změně. Jako důvod byl uveden především nárůst cen půdy a inflaci. Dále zvýšení nákladů na pachtovné připisovali nové Společné zemědělské politice Evropské unie (redistributivní platba na prvních 150 ha podniků ve výši 23 % z obálky přímých plateb) a konkurenci v podobě zahraničních investorů, kteří mají podle nich o českou půdu zájem. I při hospodářském výsledku rezortu přes 20 mld. Kč je nutné si uvědomit, že se bavíme o „zisku“ zhruba 5 000 Kč na hektar. Pokud do této rovnice připočteme vyšší pachtovné na straně nákladů, a naopak odečteme část příjmů s ohledem na propad cen zemědělských komodit v letošním roce, přestává zemědělství lidově řečeno vycházet.

Mají se zvyšovat také požadavky na ochranu půdy proti erozi, což může pro zemědělce znamenat další náklady. O co Agrární komora ČR usiluje v tomto případě?

Půdní fond Česka je třeba chránit a zachovat přirozené vlastnosti půdy pro další generace. O tom není pochyb. Nicméně, budoucí nastavení protierozní ochrany půdy, které vychází z národního Strategického plánu Společné zemědělské politiky EU a mělo by platit od podzimu 2024, naprosto neodpovídá realitě. Vypadá to, jako by se nějaký pražský úředník zahleděl z okna a sepsal zásady ochrany půdy. Toto nastavení pravidel negativně neovlivní hospodaření produkčních zemědělců a dále je znevýhodní oproti ostatním členským státům EU, jako se to děje nyní. Uvítali bychom proto další efektivní diskusi k nastavení zásadních změn v pravidlech a jsme v tom zajedno se Zemědělským svazem ČR a Asociací soukromého zemědělství ČR. Společně s ostatními nevládními organizacemi jsme připraveni obhájit naše požadavky i před Evropskou komisí.



Konkrétně nám jde především o odložení termínu platnosti legislativy protierozní vyhlášky z časových důvodů, aby mohly být všechny náležitosti řádně projednány se zástupci odborné veřejnosti. Současný termín nelze stihnout i z toho důvodu, že zemědělci nemají ani v tuto chvíli definitivní informace, jakých pozemků se nová pravidla budou týkat. Je třeba rozlišit především oblasti, které jsou ohroženy erozí, a oblasti, kde se jedná o nahodilou a neopakující se erozní událost. Kdyby tato zásadní změna platila od podzimu 2024, první úkony je nutné realizovat již v srpnu 2024 a vzhledem k osevnickému postupu by to měl zemědělec vědět minimálně rok předtím. Současně je nezbytně složitý systém nastudovat a pořídit poměrně drahou techniku, přičemž termíny dodání jsou dlouhé. Vzhledem k popsané situaci navrhuje, aby se v roce 2024 aplikoval přísnější smyry pouze na skutečné eroze tak, jak je zakotveno v protierozní vyhlášce, a preventivní vymezení zůstalo stejné jako v roce 2023.

Překročíme na chvíli hranice. Dovozy zemědělských komodit z Ukrajiny na evropské trh a jeho deformaci řešíte už rok, podařilo se v tomto ohledu dosáhnout nějakého pokroku?

Na problémy související se zahlcením evropského trhu ukrajinskou zemědělskou produkcí jsme opakovaně upozorňovali na evropské i domácí půdě. Setkali jsme se zpochybňováním celého problému, nedůvěrou v čísla pocházející z oficiálních statistik a obviňováním českých zemědělců, že se chtějí na celé situaci obohatit. Že jsou to nesmysly, si nakonec uvědomili i zástupci české vlády, kteří hostili koncem září mezinárodní jednání ministrů zemědělství Visegrádské skupiny na jižní Moravě. Výsledkem jednání byl společný apel na Evropskou unii, aby se zaměřila na zvýšení efektivity kontrol tzv. koridorů solidarity, přes které mají tyto komodity směřovat do třetích

zemí, a zavedení vratných kaucí na zboží z Ukrajiny. Více informací o tomto jednání a jeho závěrech najdete rovněž v tomto čísle AGRObase.

Je pravda, že Česko jako jediné z geograficky bližších zemí nezavedlo embargo na dovoz zemědělských komodit z Ukrajiny narozdíl od Slovenska, Polska a Maďarska. Agrární komora ČR to nejednou vyčítala české vládě. Současně je ale třeba říct, že embargo neřeší podstatu problému, a jak můžeme vidět v soušedním Polsku, má spíše symbolický význam. Jednoznačně jsme solidární s Ukrajinou, která čelí ruské agresi, a soucítíme s tamními zemědělci a všemi lidmi. Pomoc této zemi ale nesmí znamenat likvidaci našich pěstitelů a chovatelů. To opakujeme pořád dokola na všech oficiálních i neoficiálních jednáních, novinářům i na sociálních sítích. Pravdou je, že bezcelní dohoda s Ukrajinou je dlouhodobě neudržitelná pro celou střední a východní Evropu a měla by být co nejrychleji ukončena.

Ať skončíme trochu pozitivněji, jaká témata vás ještě čekají do konce roku?

Konec roku je samozřejmě čas bilancování a je třeba vzít v úvahu, co se povedlo i co se nepovedlo. Čekají nás za tímto účelem jednání s Hospodářskou komorou ČR a dalšími nevládními organizacemi a partnery. Uskuteční se také letos již poněkoličtější jednání organizací sdružujících zemědělce v zemích Visegrádské skupiny a mnoho dalších. Plánujeme také několik akcí pro novináře, které už budeme směřovat především k vánočním oslavám, k nimž neodmyslitelně patří kvalitní české potraviny. Do konce roku nás čeká ještě mnoho práce, ale jako práce pro české zemědělství a přeneseně pro celý český národ to je něco, co má smysl, což nám dává elán a energii do dalších bojů.

redakce Agrobaze



Povinné úhory snižují produkci

Zemědělci musí od letošního roku plnit přísnější pravidla pro hospodaření na zemědělské půdě tak, aby vyhověli požadavkům Společné zemědělské politiky Evropské unie. Nová povinnost vyčlenit tzv. „neproduktivní plochy“ spočívá v tom, že nejméně 4% půdy, kterou zemědělec vlastní nebo si pronajímá a kde by se jinak pěstovaly obiloviny nebo olejnin, nelze obdělávat. Z této plochy by mohlo být podle analýzy Agrární komory České republiky vyrobeno například 160 mil. bochníků chleba nebo krmivo pro 170 tisíc prasat.



Zemědělci se museli v letošním roce vyrovnat s novými pravidly, podle kterých musí vyjmout z hospodaření nejméně 4% orné půdy například na úhory, ochranné pásy a další krajinné prvky. Na této části pole nemohou provádět žádné produkční činnosti. V praxi to znamená to, že se zde volně rozrůstají jakékoliv rostliny a množství různí živočišné včetně plevelů a škůdců, kteří následně ničí úrodu na celém poli. V letošním roce sice pěstitelé ještě mohou fungovat v mírnějším režimu, od příštího roku ale musí počítat se zpřísněním, a navíc je výhledově čeká nárůst až na 10%.

V následujícím roce tak může dojít podle analýzy Agrární komory ČR k úbytku přibližně 86 tis. ha produkční zemědělské půdy. Podle aktuální struktury plodin tak nebudou zasety obiloviny na 47 tis. ha (především pšenice a ječmen), některé olejnin na 13,5 tis. ha a píce na čele s kukuřicí na zeleno mohou přijít o přibližně 16 tis. ha osevní plochy. Z dalších plodin mohou zaznamenat významnější úbytek ještě kukuřice na zrno (zhruba

2 700 ha) a cukrová řepa (zhruba 2 100 ha). S tím bude následně spojený pokles sklizně pšenice o zhruba 185 tis. t, ječmene o bezmála 70 tis. t, řepky o 46 tis. t, pícnin o 160 tis. t, kukuřice na zrno o téměř 22 tis. t a cukrové řepy bude méně o takřka 150 tis. t.

„Přestože vynětí 4% orné půdy nemusí na první pohled vypadat jako extrémní zásah do hospodaření zemědělců, ve skutečnosti může dojít k poměrně zásadnímu snížení objemu sklizně některých plodin, které jsou nezbytné pro výrobu potravin a krmiv pro hospodářská zvířata. Tyto ambiciózní požadavky na pěstitele, které má Česko nastavené mnohem přísněji než v mnoha ostatních členských zemích Evropské unie, mohou ve výsledku prodražit výrobu potravin, což si jistě nepřejí tuzemští producenti ani zákazníci. Považujeme za nespravedlivé a nerovné, že si některé státy vyjednaly výjimky z dodržování pravidel, která musíme plnit my – čeští zemědělci. Už vůbec nechápeme, proč Evropská unie bezcenně dováží zemědělskou produkci z míst,

kde se podobným omezením jenom smějí,“ říká prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Pro lepší představu, jak ovlivní povinné úhory a další neproduktivní prvky na poli domácí trh s potravinami, lze uvést jako příklad přepočít na běžné bochníky chleba. Potravinářské pšenice bude podle výpočtů Agrární komory ČR od příštího roku chybět zhruba 62 tis. t. Při předpokladu, že se z každé tuny pšenice namele kolem 770 kg mouky, dojde k úbytku pšeničné mouky o hmotnosti necelých 48 tis. t. Z takového množství mouky se upotřebí k výrobě zhruba 160 mil. kilogramových bochníků chleba, což není při průměrné roční spotřebě Česka ve výši 430 mil. bochníků zanedbatelné množství.

Nižší objem vyrobených obilovin a olejnin určených pro výrobu krmných směsí může mít dopad také na chovy hospodářských zvířat. Bez krmné pšenice, ječmene, kukuřice a dalších plodin se neobejde v průměru až 12% krmiv vyrobených v Česku. Přibližně 761 tis. t krmných směsí vyrobených v Česku je určeno pro výkrm prasat. Stav prasat přitom ke konci roku 2022 činil zhruba 1,4 mil. kusů. Pokud by se v Česku vyrobilo o 12% méně krmiv a tento úbytek nebyl kompenzován dovozem, bude negativně dotčeno zhruba 170 tis. kusů prasat.

„Snížení objemu výroby chleba nebo krmiv pro prasata jsou pouze dva typické příklady z mnoha, které ilustrují, že úbytek osevní plochy některých plodin může mít poměrně zásadní vliv na tuzemský maloobchod s potravinami. Můžeme si potraviny ve větší míře dovážet, což se ostatně vloni zemědělci doslechli na zahájení výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích od předsedy vlády, Česko se tím ale připraví o příjmy do státního rozpočtu a spotřebitel bude vystaven ještě většímu kolísání cen, než jakému čelil v roce minulém, kdy se dále propadala soběstačnost ve výrobě potravin, a naopak zvyšovala závislost na dovozech,“ dodává prezident Agrární komory ČR Doležal.

Úřad AK ČR

Zemědělská půda výrazně zdražila

Vláda přišla s konsolidačním balíčkem, který má ozdravit veřejné finance, a šetřit se bude také na zemědělci. Škrty se však mají dotknout nejcitlivějších oblastí, jako je zemědělská půda, tedy základní výrobní prostředek pěstitelů i chovatelů. Navrhované zvýšení daně nadále prodraží půdu a ohrozí potravinovou bezpečnost České republiky, zejména u ovoce či zeleniny. Agrární komora České republiky proto opakovaně vyzývá zákonodárce, aby se zvýšení daně z nemovitosti netýkalo zemědělské půdy.

Čeští zemědělci se nacházejí v situaci, kdy se potýkají s vysokými náklady na produkci, které ale nemohou v řadě případů promítat do výkupních cen. Současně čelí environmentálním požadavkům spojeným se zaváděním nových pravidel Společné zemědělské politiky Evropské unie. Návrh na zvýšení daně ze zemědělské půdy navíc přichází v době, kdy se plánuje další omezení podpor mířících do zemědělství. To vše může přispět k dalšímu prohloubení propasti mezi příjmy a výdaji podnikatelů v zemědělské prvovýrobě.

Tuzemští pěstitelé a chovatelé v těchto souvislostech povážlivě ztrácejí svoji konkurenceschopnost hned dvěma způsoby. Zprv prostřednictvím relativně vysokého podílu propachtované zemědělské půdy. Přestože v posledních letech vlivem nákupů půdy zemědělskými podniky tento podíl klesá, stále je jeden z nejvyšších v Evropské unii. Poslední dostupný údaj Českého statistického úřadu z roku 2020 uvádí podíl propachtované půdy ve výši výrazných 72,7%, zatímco například polští zemědělci, kteří jsou největšími dovozci potravin do Česka, hospodaří většinou na vlastní půdě.

Zadruhé prostřednictvím jednoho z nejrychlejších temp zdražování zemědělské půdy v Evropě vůbec, které se nutně odrazí ve výrazném růstu již tak vysokých hodnot pachtovného. „Mezi lety 2012 a 2021 činilo zdražení orné půdy v Česku podle dat Eurostatu 224,5%. Výrazněji zdražila pouze v Rumunsku a Estonsku. V Polsku rostla její cena také, ovšem pouze o 79,9%, tedy nominálně bezmála 3krát slabším tempem než v Česku. Polsko sice v období let 2012 až 2021 vykázalo nižší celkovou inflaci v oblasti spotřebitelských cen než Česko, ale jen v rozsahu necelých 4 procentních bodů. Reálně tak v daném období převyšovalo zdražování orné půdy v Česku růst cen polské zemědělské půdy o závratných více než 140 procentních bodů,“ vypočítává prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Zároveň zvýšení daně z půdy zvýší tlak na růst pachtovného, které je už nyní v Česku

na poměrně vysoké úrovni a v posledních letech stoupá. Z dotazníkového šetření, které probíhalo v listopadu 2022 a zapojilo se do něj 174 podniků z členské základny Agrární komory České republiky, vyplynulo, že pachtovné se v loňském roce zvýšilo ve většině případů. 36,7% respondentů uvedlo nárůst do 10% a 25,9% dotázaných zmínilo zvýšení o 11 až 20%, což byly dvě nejčastější odpovědi. Jednotky oslovených uvedly zvýšení této nákladové položky o vyšší desítky procent. V 20,3% případů nedošlo ke změně. Jako důvod zvýšení pachtovného uváděli respondenti především nárůst cen půdy a inflaci.

Lze očekávat, že se majitelé půdy budou intenzivně snažit vyšší daň přenést na hospodařící zemědělce a v celé řadě případů nepochybně uspějí. Dále se tím pádem rozevrou nůžky mezi výrobními náklady, jimž čelí čeští zemědělci, a náklady, jimž čelí například jejich polští konkurenti. Vyšší výkupní ceny zemědělské produkce následně vytvoří tlak na růst cen potravin pro konečné spotřebitele v České republice, které tak budou cenově ještě méně atraktivní v porovnání nejen s polskou potravinářskou produkcí. Četní obyvatelé České republiky pak v důsledku mohou ještě

intenzivněji než nyní uskutečňovat své nákupy potravin právě v Polsku.

Vláda sice zamýšlí dát obcím pravomoc, v rámci které by měly rozhodovat o konečné podobě úrovně zdanění zemědělské půdy prostřednictvím takzvaného koeficientu v rozmezí 0,5 až 1,5. Agrární komora České republiky však považuje toto řešení za poněkud nešťastné. „Stát se vyviní z odpovědnosti za zdanění zemědělské půdy a zároveň obcím umožní přilít si peníze do svých vlastních rozpočtů. Částečné osvobození zemědělců od této daně využitím koeficientu na úrovni 0,5 považujeme za nepravděpodobné, protože i obce se dostávají kvůli konsolidaci veřejných financí a zvyšování vlastních nákladů na fungování do nelehké situace a z jejich pohledu by bylo logické využít tyto prostředky pro svůj provoz, když jim stát dává tu možnost a ostatní finance jim krátí. Stát by měl hledat úspory v jiných oblastech a nepodléhat laciným a populistickým gestům. Na tomto plánovaném kroku lze pochválit snad jen jedinou věc, kterou je podmínka stejných pravidel v rámci celé obce a nerozdělování podniků podle velikosti,“ říká prezident Agrární komory České republiky Doležal.

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR





Tlak na kontrolu vývozu

Po opakovaných varováních Agrární komory České republiky před masivními dovozy obilovin z Ukrajiny na evropský trh, které poškozují české zemědělce, začalo Ministerstvo zemědělství situaci aktivně řešit.



Rezort uspořádal koncem září mezinárodní jednání na jižní Moravě, na kterém se ministři zemědělství Česka, Slovenska, Polska a Maďarska shodli, že je třeba zvýšit dohled nad tzv. koridory solidarity sloužícími k transportu zmíněných ukrajinských komodit přes Evropu. Země Visegrádské skupiny navrhly Evropské unii, aby bylo převážené zboží z této země zatíženo kaucí. Ta by měla být následně vrácena obchodníkovi, až doloží, že zboží dorazilo do plánované destinace ve třetí zemi.

„Agrární komora ČR vítá kroky Ministerstva zemědělství. Skutečným řešením situace

je jedině návrat k režimu cel a kvót, který existoval před rokem 2022. Není možné tvrdit, že zemědělská produkce z Ukrajiny je určená pro nejchudší země světa v Africe nebo v Asii a zároveň využívat otevřených hranic k faktickému zahlcení trhu ve střední a východní Evropě. Především obiloviny a olejniny od ukrajinských pěstitelů, kteří nemusí dodržovat tak přísné standardy jako v Evropské unii, tak prokazatelně končí na evropském trhu a tlačí na snižování cen a tím snižování rentability evropské produkce,“ řekl prezident Agrární komory ČR Jan Doležal. Jeho slova potvrzují například nedávné výsledky kontrol polského

Nejvyššího kontrolního úřadu (Najwyższa Izba Kontroli), který prověřoval 73 vzorků obilovin dovezených z Ukrajiny a u 17 z nich zaznamenal bakterii salmonely, zakázané pesticidy objevil v 17 případech. Dále genetické modifikace se vyskytovaly u 11 vzorků a mykotoxiny u 6 vzorků.

Současně se Slovensko, Polsko a Maďarsko rozhodly pokračovat v embargu na dovoz ukrajinského obilí, přestože měly tento postup povolený od Evropské komise pouze do poloviny září. K podobnému kroku vyzvala i Agrární komora ČR. „Dlouhodobě zastáváme názor, že samotné embargo na dovoz zemědělských komodit z Ukrajiny situaci nevyřeší. Nicméně v tuto chvíli jsme jedinou zemí Visegrádské skupiny, která své zemědělce před dumpiniovými dovozy nechrání, a proto by alespoň toto politické gesto bylo podle našeho názoru na místě. Je také třeba říct, že největší exportéři nejsou ukrajínští malí zemědělci, ale velké zahraniční korporace,“ dodal Doležal. Americký The Oakland Institute zjistil, že zemědělskou půdu na Ukrajině mají pod kontrolou převážně zahraniční firmy, a to z Lucemburska, Kypru, Nizozemska, Spojených států či Saúdské Arábie. První ukrajinská firma je v tomto pomyslném žebříčku až na desátém místě.

Následkem nekontrolovaných dovozů ukrajinského obilí do Evropy je propad cen na burzách, přičemž cena obilovin v Česku se podle prezidenta pohybuje na úrovni devadesátých let. „Aktuálně jsou evropské trhy ‚mrtvé‘ a neobchoduje se, ceny na burzách stále klesají. Řadu trhů například v Africe, které dříve odebíraly zboží z Ukrajiny, navíc obsadilo Rusko. Proto rozumíme krokům Slovenska, Polska a Maďarska, které se rozhodly v zájmu dovozu pokračovat navzdory nesouhlasu Evropské komise. Je třeba zdůraznit, že vzhledem k existenci jednotného evropského trhu může toto zboží skončit prakticky v kterékoli zemi Evropské unie. Podstatné je, že se zvyšují celkové zásoby obilovin a olejin v Evropě. Agrární komora ČR proto opakovaně vyzývá vládu, aby se situací zabývala a tématu se věnovala i na evropské úrovni, ať již to bude znamenat zákaz dovozu po vzoru jiných zemí, dotování přepravy zásilek z Ukrajiny, či v ideálním případě zpřísnění kontrol,“ shrnul prezident Agrární komory ČR.

Úřad AK ČR

Ministři zemědělství V4: vyzveme EU, aby více kontrolovala ukrajinský vývoz a zvážila zavedení vratných kaucí na obilí

Chceme lepší kontrolu vývozních tras ukrajinského obilí a zvážit zavedení kaucí na jeho export, to je výsledek jednání ministrů zemědělství států Visegrádské skupiny, tedy Česka, Slovenska, Polska a Maďarska ve Znojmě. Ministři také projednali ukrajinský akční plán na zajištění tzv. koridoru solidarity do zemí mimo Evropskou unii. Setkání se online zúčastnil i ukrajinský ministr zemědělství Mykola Soloskyj, který informoval o podrobnostech plánu.

„Chceme navrhnout Evropské komisi, aby zavedla vratné kauce nebo jiný finanční mechanismus pro obchodníky, kteří dovážejí obilí z Ukrajiny. Pokud po ukončení obchodu doloží, že obilí skončilo v té zemi, ve které mělo, a opustilo Evropu přes pobaltské nebo polské přístavy, dostanou své peníze zpět. Právě obchodníci jsou totiž klíčoví, protože oni určují, kam se obchodované zboží dostane,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL).

Ukrajinské obilí a rozkolísaný evropský trh byly hlavními tématy jednání ministrů zemědělství České republiky, Slovenska, Polska a Maďarska, s online přítomností ukrajinského ministra. „Je zásadní, aby nám byla Ukrajina schopna garantovat, že vývoz jejího obilí se prostřednictvím takzvaných koridorů solidarity dostane do třetích zemí a nebude zůstat v Evropě. Jde nám o pomoc Ukrajině, která se brání ruské agresi, i o pomoc zemím, které jsou na ukrajinském obilí závislé. Zároveň však chceme záruky, aby toto obilí nekončilo v zemích EU a nenarušovalo tak trh,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL).

Evropští zemědělci jsou nyní v obtížné situaci způsobené nárůstem cen energií, krmiv a hnojiv, to se v České republice týká především produkce ovoce, zeleniny, chmele a chovu skotu. „Na složitou situaci na zemědělských trzích reagovala Evropská komise přijetím podpůrných opatření, jako je mimořádná finanční pomoc pro zemědělce a také umožněním poskytnutí národních podpor. Česká republika například pro nejvíce zasažené oblasti získala z ujednání rozpočtu 163 mil. Kč, k tomu přidá dalších 80 z národních zdrojů. Musíme však hledat i jiné možnosti pomoci a jednou z nich je právě zajištění



toho, aby se ukrajinská produkce dostala tam, kam má,“ řekl ministr Výborný.

Minulý týden ministr Výborný apeloval na europokomisaře Janusze Wojciechowského, aby Evropská komise zajistila aktivní kontrolu nad ukrajinským závazkem, že bude více dohlížet na svůj vývoz. Podle ministra Výborného je nutné hledat celounijní řešení na zefektivnění koridorů solidarity. I ve Znojmě se ministři shodli, že je nutné, aby kontrola EU byla důslednější.

Ministři zemí V4 jednali také o lesnických strategiích i legislativě a nutnosti je v rámci EU sjednotit. Nakládání s lesy se totiž týká

nejenom samotného lesního hospodaření, ale i ochrany přírody, boje proti klimatické změně i dalších oblastí. Návrhy jednotlivých zemí někdy nejsou v souladu, protože státy mají ohledně lesů rozdílné priority a stanoviska. Důležité je také zlepšit komunikaci Evropské komise (EK) s členskými zeměmi. Podle ministra Marka Výborného by EK měla více využívat a zlepšit fungování Stálého lesnického výboru Evropské komise, který byl zřízen právě pro vzájemnou informovanost a konzultaci různých lesnických politik mezi zeměmi EU a EK.

Vojtěch Bílý,
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství



Šetření AK ČR k investicím

Agrární komora České republiky provedla dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjištění aktuálních informací o investicích pěstitelů plodin, chovatelů hospodářských zvířat, případně dalších navazujících oborů do moderních technologií za účelem zvýšení udržitelnosti provozu. K zapojení do průzkumu byla vyzvána členská základna a uskutečnil se ve dnech 31. července až 16. srpna 2023.

Dotazník obsahoval povinné i dobrovolné otázky, které byly rozdělené do pěti samostatných sekcí nazvaných Základní údaje, Investice do krajiny, Investice do moderních technologií v rostlinné výrobě, Precizní zemědělství, Investice do moderních technologií v živočišné výrobě. Údaje získané prostřednictvím tohoto dotazníku slouží k hájení oprávněných zájmů členské základny Agrární komory ČR a respondenti byli upozorněni na možnost medializace. Současně dotazník volně navazuje na průzkum zaměřený na investice do budování krajinných prvků z března 2022.

Základní údaje

Do dotazníkového šetření se zapojilo 147 podniků, přičemž většina z nich jej vyplnila anonymně, pouze 65 respondentů uvedlo název společnosti nebo své jméno v případě soukromě hospodařícího podnikatele. Oslovené podniky označovaly jako místo podnikání nejčastěji Královéhradecký kraj (18,4 %), následoval Středočeský kraj (15 %), Pardubický kraj (13,6 %), Jihočeský kraj (11,6 %). Naopak v menší míře pocházejí respondenti z Hlavního

města Prahy, Karlovarského kraje a Libereckého kraje a Moravskoslezského kraje, v každém z těchto případů jde o pouhé jednotky dotázaných. Nejvíce zastoupenou skupinou jsou malé podniky (11–50 zaměstnanců), tedy 40,1 %. Dále 21,8 % respondentů tvoří podniky střední velikosti (51–250 zaměstnanců), 19,7 % mikropodniky (do 10 zaměstnanců), 12,9 % OSVČ a 5,5 % velké podniky (251 a více zaměstnanců). Oproti předchozímu dotazníkovému šetření z roku 2022 byla změněna metodika na rozdělení podniků podle počtu zaměstnanců a nyní byla využita terminologie Evropské unie. Dvě třetiny oslovených podniků kombinuje rostlinnou a živočišnou výrobu (68,7 %), pětina se zabývá pouze rostlinnou výrobou (20,4 %) a 6,8 % respondentů se věnuje výhradně živočišné výrobě. Ostatní jednotky dotázaných (4,1 %) se dále specializují na prodej, osiv, šlechtění zemědělských plodin či nespécifikovanou obchodní činnost.

Precizní zemědělství

S tématem investic do moderních technologií nejen v rostlinné výrobě, ale i v živočišné výrobě souvisí precizní zemědělství. Tyto

technologie aktivně používá téměř polovina respondentů, jedná se o 46,9 %. Podobný podíl oslovených pro ně zatím naopak nemá uplatnění, a to 44,9 %. 8,2 % dotázaných uvedlo, že nemá dostatečné informace. Následovaly otázky zaměřené na aplikování konkrétních technologií.

K agronomickým pracím používá navigace s RTK přesností 87 % oslovených podniků a navigace s korekčním signálem Egnos 42 % dotázaných. S daty dálkového průzkumu Země (satelity) pracuje 63,8 % respondentů. Tato data následně využívají především k variabilnímu hnojení (90,5 %), někteří k setí (57,1 %) či aplikaci POR (50 %). Dotázaní dále individuálně uváděli pletí, zpracování půdy, sklizeň obilovin či zjištění stavu porostů k porovnání s vlastním pozorováním pole. U tohoto dotazu měli respondenti možnost označit více odpovědí, které se proto v některých případech překrývají. V rámci hnojení využívá vlastní rozborů půd 72,5 % oslovených. V největší míře pro ně mají využití při variabilním hnojení (89,8 %), dále shodně během setí (26,5 %) a aplikaci POR (26,5 %). Dále respondenti individuálně uváděli zjištění informací o celkovém stavu půdy, konkrétně pak ověření půdní zásoby živin a především dusíku, vápnění, upřesnění hnojení zásobními živinami či plánování hnojení obecně. Rovněž u tohoto dotazu se odpovědi překrývají, protože byla možnost označit více variant najednou. Aplikátory s variabilním plošným dávkováním používá 66,7 % oslovených. Jedná se pro účely variabilního hnojení, setí či aplikaci POR nejčastěji o rozmetadla hnojiv a postřikovače. Drony upotřebí při své práci pouze 29 % dotázaných podniků.

Následovalo několik dotazů zaměřených na nový dotační titul v letošním roce, který měl podpořit využívání technologií precizního zemědělství, ale byl na poslední chvíli změněn. Jedná se o podporu v rámci investic, ale přímá platba na pozemky má podle Agrární komory ČR větší motivační účinek. Využije jej 41,5 % oslovených. Téměř čtvrtina respondentů (23,1 %) uvedla, že nemá o dotačním titulu dostatečné informace. Zbývajících 35,4 % sice disponuje dostatečnými informacemi, ale nevyužije jej.

Barbora Pánková, Úřad AK ČR



ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

**Známe i jednodušší způsob,
jak chránit vaše chovy**



Pojištění zvířat s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů hospodářských zvířat a koní
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

 **GENERALI**
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR



Dotazy k výsledkům investičního kola

Prezident AK ČR Jan Doležal se svým dopisem obrátil na ministra zemědělství Marka Výborného s dotazy, podle jakého klíče a s jakými prioritami bylo rozhodnuto o alokacích v jednotlivých záměrech ve výsledcích 1. investičního kola Strategického plánu Společné zemědělské politiky.



„dodavatelům ze zahraničí, čímž je dále vytlačována z trhu kvalitní domácí produkce.“

Současně se na základě informací z praxe objevují obavy, že řada projektů v době, kdy klesá výkupní cena mléka, drůbežního masa a citlivých komodit, jako je ovoce či zelenina, nebude s ohledem na riziko investic realizována. Výkupní ceny prasat sice v posledních měsících vzrostly, ale soběstačnost Česka v produkci vepřového masa se pohybuje pod hranicí 50 %. Hrozí proto, že tyto již schválené finanční prostředky nebudou vyčerpány z důvodů nedoložení stavebního povolení a další dokumentace v požadovaném termínu, nižší hodnotě finančních prostředků pro realizaci projektů v rámci výběrových řízení a nerealizaci některých projektů z důvodu nepříznivé ekonomické situace a omezení vlastní výroby.

Deklarovat veřejně například podporu chovu prasat, drůbeže či speciální rostlinné výroby a následně žadatelům přiznat pouze 23, 25 a 23 % žádostí považuje komora pro podniky specializované na tyto obory za značně demotivující. Prezident v dopise uvádí, že není znám důvod, proč byl změněn doposud úspěšný model uznaných náhradníků a přezávazkování záměrů, díky němuž se vytvořil dostatečně pružný systém, řešící přirozený úbytek úspěšných žadatelů. Komora vnímá, že cílem bylo upřednostnit projekty nepřevyšující 2 mil. Kč, což se jistě podařilo, ale je třeba vzít na vědomí fakt, že tito žadatelé se

podílejí na celkové produkci potravin v České republice pouze v omezené míře a zpravidla na místní úrovni.

Jak prezident uvedl: „Dalším faktorem, který je nezbytné nutně vzít v potaz, je, že českým zemědělcům je dlouhodobě vytýkána zástupci z řad velkokapacitních odběratelů nedostatečná úroveň moderních a výkonných skladovacích kapacit či nižší stupeň využívání nejmodernějších technologií. Je to jeden z argumentů například obchodních řetězců, kteří tím deklarují nemožnost dlouhodobé spolupráce a konkurenční nevýhodu oproti

Závěrem dopisu prezident Doležal požaduje z výše uvedených důvodů o přezávazkování kola, které bylo obvyklé v předešlých výzvách Programu rozvoje venkova tak, aby byl umožněn vstup dalších žadatelů. Kvalitní projekty byly striktně zamítnuty a nemají ani naději zůstat v podobě čekatelů v tzv. zásobníku. Přitom realizace větších investic přináší primární i druhotné benefity jak zvýšením kvalitativních parametrů v zemědělské prvovýrobě a zpracování, tak oživením stavebního průmyslu, což se mimo jiné pozitivně promítá do stimulace národního hospodářství a růstu HDP.

Úřad AK ČR

Proč vadí polská konkurence

Často dostáváme na úřad komory dotazy, jak je to s tím polským zemědělstvím, které nám svou cenově zvýhodněnou produkcí potravin zaplavuje trh, deformuje podnikatelské prostředí a vytlačuje naše potraviny. Dotazy také míří na to, proč jsou polské potraviny levnější, ale třeba i na to, zda v tomto případě nejsou rizikové z pohledu kvality a bezpečnosti. Ostatně pokud i ekonomický poradce současného premiéra Štěpán Křeček odkazuje na levné nákupy v Polsku – mimochodem jako zcela nesmyslné řešení stavu, ke kterému vláda přispívá, pak je potřeba si připomenout základní fakta.

Elementární rozdíl mezi českým a polským zemědělstvím spočívá již v přístupu k tomuto sektoru v obou státech. Venkovská komunita

je v Polsku mnohem silnější a stabilnější a tvoří také značnou část voličské základny vládní strany Právo a spravedlnost. Podíl ze-

mědělství na HDP činil podle Eurostatu v roce 2019 v Polsku 2,6 %, v Česku 2,2 %, přičemž evropský průměr dosahoval 1,8 %. Ve stejném

období pracovalo v zemědělské prvovýrobě 410 tis. lidí v Polsku a 100 tis. lidí v Česku, v celé Evropské unii pak působily v tomto sektoru necelé 3 mil. pracovníků. Polsko má silné postavení v zemědělství také v rámci Evropy a po Německu je to největší dovozce potravin do Česka.

Z toho pramení také výhody, které od svého státu čerpají polští zemědělci a o kterých si čeští pěstitelé a chovatelé mohou nechat jen zdát. Jejich polští kolegové mají například slevy na odvodech na zdravotním a sociálním pojištění či mají nízkou daň z nemovitých věcí. Rovněž základní sazba přímé platby je vyšší v Polsku, kde činí 115,8 eur na hektar, zatímco v Česku je to 72,5 eur na hektar. Řada dotačních podpor je v Polsku realizována pouze na národní úrovni, jsou tudíž obtížně srovnatelné s jinými státy. Masivní podpora pro polské zemědělce navíc proudí nejen od polského Ministerstva zemědělství, ale i z jiných rezortů. Takové podpory vytváří značné konkurenční výhody v rámci celého jednotného evropského trhu. Pokrývají tak podstatu rovného prostředí, na kterém si my, často k naší vlastní škodě, naopak velmi zakládáme.

Zásadně se liší rovněž i struktura zemědělství v obou zemích. Průměrná velikost země-

dělského podniku činila podle dat Eurostatu v roce 2020 v Česku 120,8 ha a za posledních 10 let se snížila o pětinu. Průměrná velikost polského zemědělského podniku byla v roce 11,4 ha, což znamená za stejnou dekádu naopak zvýšení o téměř 19 %. V Polsku jsou sice papírově menší zemědělské farmy, které se ale sdružují do velkých odbytových družstev a vystupují vůči svým odběratelům společně. Při obchodování tak mají velmi silné postavení a pomáhají si i v jiných oblastech, jako je například propagace.

Charakter českého zemědělství je dědictvím minulého režimu a postupně se mění a vyvíjí, jak je ostatně vidět z poklesu průměrné výměry farem. V zemědělství je však nezbytné všechny činnosti dlouhodobě plánovat, není možné je provést ze dne na den jako v jiných výrobních odvětvích, zde narážím například na nesmyslná politická rozhodnutí a zásady do výše redistributivní platby, nebo zrušení podpor pro dojnice, protože se odvětví mělo podle dat ministerstva vloni asi příliš dobře. Vrátil-li se ještě k výměře podniků, je třeba zdůraznit, že Česko jde v tomto ohledu proti trendu, protože ve všech ostatních členských státech Evropské unie se podle Eurostatu naopak průměrná výměra zemědělských podniků zvyšuje.

Polsko je známé tím, že dokáže vyrobit to, po čem je aktuální poptávka za požadovanou cenu. To v žádném případě nevyklučuje, že by si Poláci na tamním trhu neuzívali kvalitních potravin domácího původu. Polští producenti jsou ale schopni vyhovět poptávce a často i cenové zadání velkých obchodních řetězců, které působí v Česku a ovládají tuzemský maloobchod s potravinami, a dovézt jim potraviny za nízké ceny, aniž by vzhledem k masivní podpoře ze strany státu utrpěli nějaké významnější ztráty.

Současně jsou si všechny články v rámci výrobní vertikály schopné a ochotné pomáhat a například přivírat oči nad případnými nedostatky. V Polsku zároveň není takový tlak na odběratele polské produkce ze strany obchodních řetězců jako v Česku, k nejsilnějším na tamním trhu patří polská Biedronka. Jak je jenom z těchto stručných informací vidět, jde o komplexně jiné podnikatelské prostředí, ale zároveň i o jiný přístup všech zúčastněných stran, který přináší všeobecný prospěch. A ten je v Polsku ceněn více, než kdyby sousedovi chcipla koza.

Ing. Jan Doležal
prezident AK ČR

Nesouhlas s rozhodnutím zrušení podpor

Rozhodnutí Ministerstva zemědělství zrušit pro letošní rok dotační tituly 20.A a 20.D., které měly sloužit ke zlepšování životních podmínek v chovech dojnic a chovech bez tržní produkce mléka, považujeme za nesystémové a nezodpovědné. Počet chovatelů dojeného skotu se neustále snižuje a rozhodnutí přichází ve chvíli, kdy je mléko do mlékáren dodáváno pod výrobními náklady.

Agrární komora České republiky vyjádřila své připomínky během jednání se zástupci Ministerstva zemědělství a Komoditní rada pro mléko a hovězí maso při AK ČR tento krok jednoznačně odmítla. Stejně tak představenstvo Agrární komory ČR odmítlo snižování národních dotací pod úroveň roku 2022, což nejen odporuje příslibu vládní pětikoalice z doby provádění úprav Národního strategického plánu Společné zemědělské politiky EU, ale především staví tuzemské chovatele do horšího konkurenčního postavení vůči zahraničí. „Nyní nás kontaktují rozčarovani chovatelé masného i dojeného skotu s dotazy, jak se k celé věci mají postavit. Někteří z nich měli již naplánované investice v různých fázích realizace a hrozí, že bez dotační podpory si je nebudou moci dovolit. Současně měly dotační tituly 20.A a 20.D. sloužit jako motivační faktor pro ostatní chovatele při rozhodování, zda se do značně nákladné investice pustit, nebo ne. V horší situaci jsou chovatelé dojeného skotu,

protože výkupní ceny mléka se po nákladově náročném loňském roce mnohdy stále pohybují pod výrobními náklady a podobné investice již nemají z čeho zaplatit“, dodává k tématu Jan Doležal prezident AK ČR.

Zrovna do ekonomiky výroby mléka se podobně jako u ostatních odvětví v roce 2022 promítala nízká úroveň vstupů, tedy například spotřeba krmiva vyráběného za staré nižší náklady a současně vyšší poptávka po mléčné surovině. Prvovýrobci tak byli schopni realizovat mléko za cenu na úrovni 12–13 Kč za litr. Současné ceny zhruba na úrovni 10,50–11 Kč za litr však již jsou za zvýšených vstupních nákladů, které už ani nepokryjí vlastní rentabilitu výroby. V České republice se ročně vyrobí přes 3 mld. litrů mléka, což jsou při 1 koruně ztráty na litr velmi jednoduché počty.

Samotná ziskovost vybraných podniků a hospodářský výsledek sektoru za rok 2022

jsou údaje, které absolutně nezohledňují strukturální nevyrovnanost a problémy jednotlivých odvětví. Obilí a řepka prodávané v roce 2022 za vyšší realizační ceny se nepromítají do speciálních odvětví, jako je chov prasat, pěstování zeleniny či ovoce, jejichž stavy a plochy nadále rapidně klesají, a Česká republika je v těchto případech odkázaná na dovozy. Odráží se zde nejistota výrobců a zpracovatelů z nejasné budoucnosti, možných scénářů vývoje, neochota nadále investovat do ztrátových provozů. Do toho se promítá ještě záměr ministerstva šetřit právě tam, kde jsou největší problémy, tedy v rámci systémových národních dotací, které jsou již v letošním roce sníženy na téměř poloviční úroveň, přičemž pro rok 2024 se počítá s dalším výrazným snížením. Tento nesystémový krok proto jednoznačně odmítáme.

Úřad AK ČR



Zjednání o mléce a hovězím mase

Ve středu 4. října 2023 se uskutečnilo další pravidelné jednání Komoditní rady pro mléko a hovězí maso při Agrární komoře ČR za účasti rady hostů.



Velká diskuse proběhla k dotačním možnostem pro chovatele skotu, jelikož pro letošní rok se dotační program 20.A. – Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc a dotační program 20.D. – Zlepšení životních podmínek skotu chovaného v systému chovu bez tržní produkce mléka pro sledované období dotačního roku 2023 (1. 10. 2022 – 30. 9. 2023) z důvodu nedostatku finančních prostředků bez náhrady zrušil.

Na předešlém jednání Komoditní rady v Českých Budějovicích byla ministrem Výborným chovatelům dojeného skotu přislíbena podpora v rámci Krizového balíčku, tzv. mimořádná finanční podpora zemědělským odvětvím postiženým zvláštními problémy, které mají dopad na hospodářskou životaschopnost zemědělců v roce 2023. Ministři se podařilo vyjednat částečné kofinancování z národního rozpočtu a přislíbil chovatelům dojníc podporu minimálně 300 Kč na dojnici. Jednání

Komoditní rady se účastnil náměstek ministra Miroslav Skřivánek, který se zapojil do diskuse týkající se nastavení erozních pravidel. Vrchní ředitel Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání Petr Jílek členy informoval o letošním rozpočtu pro národní dotace a výhledu financování pro příští rok a pohovořil právě o vládou schváleném návrhu Ministerstva zemědělství na mimořádnou pomoc pro české zemědělce a administraci spojené s výplatou této mimořádné podpory. Příjem žádostí bude spuštěn zřejmě 16. října 2023 a chovatelé budou moci žádat prostřednictvím Portálu farmáře do konce měsíce října. Výše sazby na dojnici u této podpory bude rozhodnuta až po příjmu žádostí a předpokládaná výplata finančních prostředků chovatelům dojníc se odhaduje na přelom měsíce listopadu a prosince. Podle schváleného nařízení vlády musí být podpora nejpozději vyplacena do konce měsíce ledna 2024. Předseda Komoditní rady Leoš Říha poděkoval

za tuto mimořádnou podporu pro chovatele dojníc, nicméně zdůraznil každoděsíční ztrátu chovatelů způsobenou nízkou výkupní cenou mléka. Ta se v srpnu pohybovala v průměru kolem hodnoty 9, 75 Kč/l mléka.

Zástupkyně Ústavu zemědělské ekonomiky a informací Miluše Abrahámová přítomné členy Komoditní rady podrobně seznámila s přehledem cen syrového kravského mléka a hovězího masa v uplynulém období v Česku i ve světě. Zástupce Státního zemědělského intervenčního fondu Robert Zavadil shrnul výsledky Rozvoje venkova – 1. kola projektových intervencí Strategického plánu SZP, kdy v záměru c) Skot bylo zaregistrováno 647 žádostí v celkové výši 3 653 363 949 Kč a z toho doporučeno 209 žádostí v hodnotě 1 522 983 886 Kč. Dále pohovořil o Společné organizaci trhů a zhodnotil Sledování trhu s mlékem z pohledu prvního kupujícího a také pohovořil o administraci národních dotačních programů týkajících se chovatelů skotu.

Tradičně zástupci prvovýrobců a mlékáren zhodnotili tržní informace za uplynulé období včetně předpokládaného výhledu do konce roku. Závěrem se Komoditní rada shodla na nutnosti zmapování dotačních podpor a podmínek pro jejich získání v okolních významných agrárních zemích, tj. v Německu a Polsku u tak zásadní citlivé komodity pro naše zemědělství, jako je chov skotu. Komoditní rada podpořila vedení Agrární komory ČR ohledně napsání dopisu směřovanému ministru Výbornému s žádostí o přezávazkování 1. kola projektových intervencí 33.73. Mezi dlouhodobé závěry této Komoditní rady patří podpora tzv. Olomoucké výzvy. V úplném závěru se Komoditní rada shodla, že není možné trvale prodávat mléko pod výrobními náklady.

Ing. Gabriela Dlouhá, Úřad AK ČR

Zjednání Komoditní rady pro mák

Ve čtvrtek 7. září 2023 se uskutečnilo jednání Komoditní rady pro mák při Agrární komoře ČR za účasti hostů z Ministerstva zemědělství, Potravinářské komory České republiky a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Jednání vedl předseda Komoditní rady Ing. Jaromír Gec.

Ředitelka odboru přímých plateb Kateřina Bělinová informovala členy rady o nastavení a výjimkách Strategického plánu Společné

zemědělské politiky Evropské unie týkajících se tématu erozní ohroženosti u komodity mák. Zástupce Ministerstva zemědělství

z Odboru bezpečnosti potravin Jakub Fišnar přítomné seznámil s novinkami z legislativy a zaměřil se zejména na informace o nove-

lizaci vyhlášky 329/1997 Sb., kde tuzemské pěstitele a zpracovatele máku zajímá nejvíce limit obsahu opiových alkaloidů pro celý mák, drčený termostabilizovaný mák, limit pro B2B a B2C sektor, stanoviska SZÚ, EFSA a sledované alkaloidy – morfin, kodein, thebain, noscapin, oripavin, papaverin. Návrh vyhlášky půjde v následujících týdnech do vnitřního meziresortního řízení a předpokládá se, že nabyde účinnosti začátkem ledna příštího roku. Metodik odboru kontroly, laboratoří a certifikace Státní zemědělské a potravinářské inspekce Petr Schneeweiss shrnul výsledky provedených kontrol máku a makových produktů, které se uskutečnily od začátku ledna do konce srpna letošního roku. Úřední kontroly byly zaměřeny na dodržování požadavků zdravotní nezávadnosti a jakosti máku. U šarží máku jsou prováděna laboratorní vyšetření na přítomnost morfinových alkaloidů, chemických prvků a reziduí pesticidů. Vzorky máku jsou odebírány v rámci monitoringu cizorodých látek, při kontrolách zaměřených na splnění informační povinnosti

podle vyhlášky č. 172/2015 Sb., při kontrolách specifikace Chráněného zeměpisného značení Český modrý mák. U žádného sledovaného chemického prvku nebyla překročena povolená maximální hodnota. V případě kontroly reziduí pesticidů byl ve čtyřech případech překročen povolený limit stanovený nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005. V případě analyzovaných vzorků byla přítomnost opiových/morfinových alkaloidů potvrzena u všech odebraných vzorků, ale u žádného z hodnocených vzorků máku nebyla překročena suma opiových alkaloidů. Kontroly nahlašování povinnosti dovozu máku byly v pořádku.

V neposlední řadě byl zhodnocen letošní postup sklizně a odhadované výnosy včetně kvality a možných problémů se suchem během růstu a vlhkostí semen vzhledem k letošnímu vlhkému a deštivému počasí v některých regionech při sklizni. Oseto bylo pouze 26 tis. ha máku z původních 44 tis. ha ploch máku pěstovaných na našem území před válkou



na Ukrajině. Český statistický úřad při odhadech sklizně předpokládá výnos 720 kg/ha, což je více než dlouhodobý 20letý průměr. Členové Komoditní rady odhadují výnosy okolo 500 kg/ha. Pozitivní zprávou je, že dovozy máku jsou nejnižší za posledních 20 let.

Ing. Gabriela Dlouhá, Úřad AK ČR

Z Komoditní rady pro ovoce a zeleninu

Ve čtvrtek 14. září 2023 se uskutečnilo jednání letos nově vzniklé Komoditní rady pro ovoce a zeleninu při Agrární komoře ČR za účasti hostů z Ministerstva zemědělství, Státního zemědělského a intervenčního fondu (SZIF), Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) a Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI).



Jednání vedl předseda rady Jiří Stodůlka, který shrnul současné problémy a tržní informace sektoru. Náměstek ministra zemědělství Miroslav Skřivánek ujistil přítomné členy o důležitosti sektoru pro resort a nabídl pěstitelům setkání přímo v provozních podmínkách. Vrchní ředitel Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání Petr Jílek informoval přítomné o mimořádné finanční podpoře z krizové rezervy, kdy pro Českou republiku byla alokována částka ve výši cca 163 mil. Kč a ministr Výborný zajistil kofinancování z národních zdrojů o dalších 80 mil. Kč. Ministerstvo zemědělství ve spolupráci se SZIF připravuje legislativní rámec podpory ve formě nařízení vlády. Toto nařízení

je v současné době ve zkráceném a zúženém meziresortním připomínkovém řízení. Nabytí účinnosti bude 15. října a žádosti o podporu se mají doručit od této doby do 31. října 2023 přes Portál farmáře. Podle počtu přijatých žádostí bude poté stanovena sazba výplaty finančních prostředků pro jednotlivé sektory. Mimořádná podpora musí být vyplacena nejpozději do 31. ledna 2024. Vrchní ředitel Jílek dále přítomné informoval o rozpočtu pro národní dotace pro letošní rok a prioritizaci čerpání pro jednotlivé sektory. Krátce účastníci jednání seznámil s výhledy ohledně rozpočtu a přípravy Zásad pro poskytování národních podpor v zemědělství pro rok 2024 a o stavu renofikací jednotlivých dotačních programů.

Dobrou zprávou pro pěstitele byla informace o záměru nekrácení dotačních titulů 1.I. (35 mil. Kč) a 1.R. (70 mil. Kč) v letošním a příštím roce. Zástupci Státního zemědělského a intervenčního fondu informovali o ukončení podávání žádostí v rámci 1. kola Rozvoje venkova pro projektové intervence SP SZP 2023–2027. Na webových stránkách fondu byl 13. 9. 2023 zveřejněn přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci. Další administrativní kroky žádostí 1. kola vychází z Pravidel pro žadatele: doporučení žádostí (podle alokace stanovené MZe) nejpozději do 26. 9. 2023; doložení příloh

k žádosti o dotaci (u doporučených žádostí) nejpozději do 16. 1. 2024; dokončení administrativních kontrol žádostí o dotaci nejpozději do 4. 6. 2024; předpokládané zahájení průběžného schvalování žádostí o dotaci v červnu 2024. Dále byly diskutovány Společné organizace trhů, kdy v současné době je uznáno 18 organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny (OPOZ) a k 15. srpnu 2023 podalo žádost o schválení operačního programu (OPP) 6 OPOZ. Hodnota plánovaných výdajů dle OPP na rok 2024 za 6 programů činí 250 160 542 Kč a celková hodnota plánovaných výdajů dle OPP na všechny plánované roky za 6 těchto programů činí 1 519 599 224 Kč. O všech žádostech o uznání a žádostí o schválení OPP by mělo být rozhodnuto do 31. prosince 2023, aby mohly být prováděny od začátku příštího roku. Zástupkyně SZPI informovala o uskutečněných kontrolách zaměřených na kontroly jahod a meruněk. Kontroly v maloobchodě ukázaly na problémy s jakostí ve velkých obchodech a při kontrolách na stáncích spíše s problémy s označováním. Velká diskuse proběhla kolem programu Ovoce a zelenina do škol, kdy z důvodů požadavků jednotlivých škol je tento program pro pěstitele málo atraktivní a hůře se do něj zapojují.

Ing. Gabriela Dlouhá, Úřad AK ČR



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. je garantem dlouhodobého lesnického výzkumu a přenosu poznatků do praxe

Slovo „dlouhodobého“ v titulku má zásadní význam vzhledem k délce produkčního cyklu v lesním hospodářství. Mimořádné události jako mnišková kalamita (1917–1927) známá z románů Jana Vrby, pětisetleté sucho v roce 1947, imisní kalamita v 70. a 80. letech minulého století, větrné kalamity z let 1976, 1984 i 2007, povodně v letech 2002 a 2013 i stále ještě pokračující bezprecedentní kůrovcová kalamita – to vše se vejde do paměti jedné generace lesa.



Zleva – Ing. Jan Leugner, Ph.D., Ing. Jakub Černý, Ph.D., doc. Ing. Vít Šrámek, Ph.D., (ředitel VÚLHM), ministr zemědělství Mgr. Marek Výborný při ocenění na Zemi živitelce 2023, archiv VÚLHM



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Lesní hospodářství musí pracovat s dlouhodobými riziky a nacházet nejhodnější a nej-

bezpečnější cesty k zajištění produkce dřeva jako obnovitelné suroviny, ale i dalších funkcí a služeb, které společnost od lesů očekává. Ty zahrnují mj. sekvestraci uhlíku, udržení vysoké míry biodiverzity lesních ekosystémů, zajištění množství a kvality vody, kterou lesní ekosystémy poskytují, klimatickou funkci, funkce ochranné a v neposlední řadě i funkce

rekreační. Současné projevy změn klimatu vnášejí do systému nové nejistoty, na které musí vlastníci a správci lesních majetků – i lesnický výzkum – reagovat.

Základní kameny systematického lesnického výzkumu v našich zemích byly položeny ve 2. polovině 19. století. V roce 1869 byla založe-

na výzkumná stanice v Mariabrunnu u Vídně. K ní byly zřízeny územní výzkumné stanice v Praze a Brně (1886–1888). Výzkumné úkoly tehdy zahrnovaly problémy přirozené a umělé obnovy lesa, pěstování sazenic a metody vysazování, zakládání smíšených porostů a hledání pravidel pro jejich výchovu se zvláštním důrazem na porůvky.

Po první světové válce začalo budování státních lesnických výzkumných ústavů. Jako první bylo vytvořeno na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství z 31. října 1921 oddělení ochrany lesa, později Ústav pro ochranu lesa. Od tohoto aktu odvozuje svoji kontinuitu současný VÚLHM, v. v. i. Prvním vedoucím se stal doma i v zahraničí uznávaný zoolog Julius Komárek. Prvním vědeckým úkolem bylo najít nové nástroje a pomoci lesníkům v boji s mniškovou kalamitou, která decimovala lesy rozvrácené první světovou válkou.

Tehdy začal vývoj chemických obranných přípravků proti hmyzím škůdcům a jejich letecká aplikace. První letecký zásah byl proveden v roce 1926 právě proti bekyni mnišce. Postupně vznikly další ústavy: Biochemický ústav v Praze (1922, později útvar ekologie lesa); Ústav lesnické ekonomiky (1923), Ústav pěstování lesa (1923); Biologický ústav (1923); Ústav lesní těžby a lesnických technologií (1924), Ústav pro lesnickou politiku a správu (1933). Od r. 1929 byly Ústavy aktivním členem Mezinárodního svazu lesnických výzkumných ústavů.

Po druhé světové válce začala obnova lesnického výzkumu. Již v r. 1946 byly v Praze zřízeny nové ústavy – Ústav lesní dendrologie a geobotaniky, Ústav pro lesní stavebnictví, dopravnictví, meliorace a hrazení bystřin, Ústav pro myslivost. V roce 1952 byly všechny státní i sektorové ústavy zrušeny a k 1. 4. 1952 byl zřízen Výzkumný ústav lesního hospodářství ve Zbraslavi-Strnadlech a Výzkumný ústav myslivosti a lesnické zoologie ve Zbraslavi. Prvního ledna 1959 pak sloučením těchto dvou ústavů vznikl Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, jenž se v roce 2007 změnil ve veřejnou výzkumnou instituci.

Současná struktura zahrnuje šest odborných útvarů, které zajišťují základní i aplikovaný výzkum v jednotlivých vědeckých disciplínách a dva podpůrné útvary.

Útvar Ekologie lesa se věnuje především abiotickým a antropogenním faktorům, jejich vlivu na zdravotní stav a růst lesních porostů i na lesní ekosystém jako celek. Zajišťuje zapojení České republiky do mezinárodního programu ICP Forests, který je hlavním zdrojem informací o zdravotním stavu lesů a jeho vývoji v Evropě. Ještě v nedávné minulosti byla významná část aktivit zaměřena na problematiku imisního poškození lesů, nyní je věnována pozornost vlastnostem lesních půd a výživě



Přístroje pro sběr vědeckých dat v lesních porostech, archiv VÚLHM

porostů, jež je v řadě oblastí narušena dlouhodobou acidifikací.

Pracovníci útvaru se podílejí na přípravě projektů vápnění a hnojení lesů, kontrole jejich realizace i dlouhodobé kontrole jejich účinnosti. Významným tématem jsou rovněž procesy v lesních ekosystémech, které jsou v současné době spouštěny v souvislosti s projevem globální změny klimatu. Dendro-ekologická laboratoř se zabývá změnami dynamiky růstu našich lesních dřevin na různé ovlivněných stanovištích.

Jsou studovány změny mikroklimatu a ovlivnění hydrických funkcí lesa na malých lesních povodích, jejichž datové řady sahají v některých případech až do 50. let minulého století. Poměrně novým tématem je studium

ekologických dopadů a s tím spojených rizik na velkoplošných holiňách po kůrovcové kalamitě.

Se změnou klimatu také přímo souvisí řešená témata ukládání uhlíku a změn biodiverzity v lesních ekosystémech. Tyto projevy jsou analyzovány zejména z pohledu jejich možného ovlivnění aktivním lesnickým managementem.

Lesní ochranná služba zajišťuje celorepublikový monitoring biotických i abiotických škodlivých činitelů v lesních porostech, včetně zpracování ročních přehledů a rámcových prognóz a mezinárodní spolupráce v ochraně lesa. Pracovníci studují široké spektrum škodlivých činitelů v oblasti entomologie, fytopatologie, herbologie i vertebratologie,



Přístroje pro sběr vědeckých dat v lesních porostech, archiv VÚLHM



Jílrm v Národní bance explantátů lesních dřevin, archiv VÚLHM

možnost jejich potenciálního rozšíření i obrany proti nim. Akreditovaná laboratoř GEP testuje biologickou účinnost pesticidních látek v ochraně lesa, ověřuje a optimalizuje postupy kontrolních i obranných opatření proti hmyzím škůdcům a houbovým patogenům.

Hlavním úkolem tohoto útvaru je poskytovat rozsáhlou poradenskou činnost v oblasti ochrany lesa včetně identifikace patogenů a doporučení nápravných opatření a vydávání metodických pokynů. K tomu patří i organizace pravidelných seminářů pro odbornou veřejnost a přeshraniční spolupráce s kolegy ze zahraničí.

Útvar biologie a šlechtění lesních dřevin provádí dlouhodobý provenienční výzkum domácích i introdukovaných lesních dřevin. V genetické laboratoři je s pomocí moderních metod molekulární biologie (DNA, RNA analýzy) studována genetická proměnlivost lesních dřevin včetně genetického screeningu populací lesních dřevin ve vztahu k jejich produkci a odolnosti vůči nepříznivým faktorům. Cílem je podpořit nejen druhovou a prostorovou, ale také genetickou variabilitu lesních porostů, která je velmi významná při odolávání ekosystémů nepříznivým a měnícím se podmínkám.

Součástí útvaru je Národní banka explantátů lesních dřevin, která s využitím metod mikropropagace vytváří postupy pro záchranu, zachování a reprodukci významných genetikých zdrojů lesních dřevin a uplatňuje jejich využití v praxi. Významnou součástí činnosti je rovněž poskytování poradenské a expertní činnosti v oblasti biotechnologií a využívání domácích a introdukovaných dřevin.

Útvar reprodukčních zdrojů je lokalizován ve výzkumné stanici v Kunovicích. Věnuje se problematice lesního semenářství a rych-

lerostoucích dřevin. Akreditovaná zkušební laboratoř semenářské kontroly provádí analýzy kvality a životnosti semen lesních dřevin. V Národní bance osiva lesních dřevin jsou uchovávány oddíly semen cenných populací z celé České republiky. V areálu stanice jsou na ploše cca 8 ha umístěny nejrozsáhlejší klonové archivy domácích i introdukovaných druhů topolů a vrb. Služby akreditované laboratoře i řízků z klonových archivů jsou poskytovány v rámci poradenské činnosti útvaru.

Útvar pěstování lesa ve výzkumné stanici v Opočně je zaměřen na komplexní problematiku zakládání, obnovy a výchovy lesních porostů. Řešitelé navrhuji a zkoumají nové způsoby přirozené, umělé a kombinované obnovy pro dosažení vysoké odolnosti lesních porostů v podmínkách globální změny klimatu – včetně obnovy porostů na velkoplošných kalamitních holinách a problematiky druhového složení lesů. V rámci výzkumných projektů je studován vliv pěstebních opatření pro zajištění celého komplexu ekosystémových služeb včetně odpovídající stability, kvantity a kvality produkce lesních porostů, výsledky jsou zpracovávány ve formě publikací a metodických postupů a jsou předávány lesnickému provozu. Součástí útvaru je Akreditovaná zkušební laboratoř pro hodnocení kvality sadebního materiálu.

Útvar myslivosti se zabývá dlouhodobým monitoringem početností spárkaté zvěře v různých oblastech České republiky a zjištěné počty hodnotí ve vztahu k možnostem obnovy lesních ekosystémů. Pracovníci rovněž hodnotí rizikové faktory pro podporu populací drobné zvěře z ekosystémového hlediska a hledají opatření k posílení populací klíčových druhů s cílem zvyšování biodiverzity a ekologické stability v lesních porostech i v zemědělské krajině. Velká pozornost je i v současné době věnována problematice

afrického moru prasat, zejména výzkumu přenosu nákazy v populaci černé zvěře a možných technických a biologických opatření pro prevenci jejího šíření.

Mezi podpůrné útvary patří Lesnické informační centrum, které zajišťuje vydavatelskou činnost VÚLHM a přenos výsledků výzkumu širší veřejnosti formou tiskových zpráv, informačního portálu „Les aktuálně“, účasti na výstavách a veletrzích a dalších odborně – popularizačních akcích. Centrum rovněž zajišťuje provoz odborné lesnické knihovny, která obsahuje téměř 80 000 svazků a vydává vědecký časopis Zprávy lesnického výzkumu. Druhým podpůrným ústavem jsou Zkušební laboratoře, které zajišťují chemické analýzy vzorků rostlinného materiálu, vod a půd.

Na řešení výzkumných projektů VÚLHM spolupracuje s řadou dalších vědeckých pracovišť – univerzitami, ústavy akademie věd i resortními výzkumnými ústavy. Skutečností, které si velmi vážíme, je ovšem rozsáhlá spolupráce s vlastníky lesů, ať již ve formě Lesů České republiky, Vojenských lesů a statků, či obecních a soukromých majetků a lesnických družstev. Dokud bude existovat v lesnické praxi poptávka po výsledcích výzkumu, bude jeho dlouhodobá existence zajištěna.

Vědci z VÚLHM, v. v. i., získali celou řadu mezinárodních i národních ocenění. To poslední je z letošní výstavy Země živelka, kde byla tradičně předána ocenění mimořádných výsledků výzkumu a experimentálního vývoje za rok 2023 – Cena ministra zemědělství pro mladé vědkyně a vědce a Cena ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu a experimentálního vývoje. V letošním ročníku se do soutěže o Ceny ministra přihlásilo celkem 59 návrhů – 28 na Cenu pro mladé vědkyně a vědce a 31 na Cenu za nejlepší realizovaný výsledek.

Cena ministra zemědělství pro mladé vědkyně a vědce za rok 2023

Druhé místo: Ing. Jakub Černý, Ph.D., za recenzovaný odborný článek „Terénní měření efektivního indexu listové plochy vegetačního pokryvu pomocí optického zařízení“

Cena ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek za rok 2023

Druhé místo: Ing. Ondřej Špulák, Ph.D., za recenzovaný odborný článek „Průběh akumulace a tání sněhu měřené novými automatickými sněhoměrnými zařízeními na třech modelových lokalitách“

Uznání ministra zemědělství a předsedy ČAZV za kvalitní dosažené výsledky: Ing. Jan Leugner, Ph.D., za ověřenou technologii „Sadební materiál populací horského smrku pro oblasti vysokých depozic dusíku“

doc. Ing. Vít Šrámek, Ph.D.

Středočeské dožínky v Lysé nad Labem

Letos se opět na Výstavišti v Lysé nad Labem konala tradiční výstava s názvem Zemědělec, při jejíž příležitosti se v sobotu 7. října konaly Středočeské dožínky 2023 s průvodem z náměstí v Lysé nad Labem až na Výstaviště. Zde pak od 10 hodin proběhlo předávání ocenění Zemědělec Středočeského kraje za precizně odvedenou práci v zemědělství.

Celou akci tradičně moderoval známý herec a komik Jakub Kohák. Návrh na ocenění pro zemědělce předkládá mj. i Regionální agrární komora Středočeského kraje. Každý rok se okresy, které vybírají svého vhodného kandidáta, střídají. Tentokrát jsme navrhovali na ocenění jednoho zemědělského podnikatele z okresu Benešov a druhého z okresu Příbram.

Za okres Benešov byl nominován podnik Agro Přestavky a.s. Firma byla zapsána do obchodního rejstříku v roce 1996. Původními zakladateli bylo 9 fyzických osob a Agrodružstvo Přestavky u Čerčan. Firma ke konci roku 2022 obhospodařovala 1 309,9 ha zemědělské půdy, z toho 1 137,34 ha orné a 172,56 ha trvalých travních porostů. Rostlinná výroba se soustředí na produkci řepky, potravinářské i krmné pšenice, krmného ječmene a triticales a poslední léta i mák setý. Vzhledem k tomu, že podnik se věnuje i živočišné výrobě, pěstuje se zde jetel, krmné žito, kukuřice na siláž i CCM a sklízí se louky na seno a senáž. Živočišná výroba je specializována na chov krav s tržní produkcí mléka. Převážně je chován holštýnský skot v počtu 200 krav a další kategorie v uzavřeném obratu stáda [dohromady tedy 620 ks hovězího dobytka]. V loňském roce dodal podnik do mlékárny celkem 1 826 mil. litrů mléka a v srpnu 2022 zprovoznil mlékomat k přímému prodeji mléka pro veřejnost. Co se týče živočišné výroby, podnik se věnuje chovu drůbeže, pomalu rostoucích kuřat s dobou výkrmu 56 dnů. V důsledku energetické krize bylo v roce 2022 rozhodnuto o realizaci fotovoltaické elektrárny na budově rekonstruovaného kravína o výkonu 144 kWp. Podnik dále poskytuje služby pro občany v okolí, např. provoz dopravy, zemní práce, služby pro zemědělce v regionu. Ve firmě je zaměstnáno celkem 24 pracovníků. Firma není součástí žádného holdingu, vlastníci jsou pouze fyzické osoby.

Za okres Příbram byla nominována rodinná farma Křepeňice, Pavel Chudárek. Farma Chudárkových se nachází ve Středním Povltaví na Sedlčansku. Historie statku Křepeňice sahá až do 16. století, kdy v roce 1584 na místě bývalé usedlosti zde začal budovat své sídlo známý rybníkář a nejvyšší správce Rožmberského panství regent Jakub Krčín z Jelčan, Sedlčan

a na Křepeňicích. Sídlo představuje syntézu české vodní tvrze s italskou renesanční vilou a přílehlým hospodářským dvorem. Po jeho smrti byl statek po více než 300 let uváděn jako poplužní dvůr rodu Lobkowiczů. V roce 1932 byl objekt zakoupen coby „zbytkový statek“ předky Chudárkových. V roce 1943 byl zabaven a sloužil jako německé cvičiště, 1948 zabaven komunistickým režimem a od roku 1992 postupně v restituci navrácen. Od roku 1992, kdy Chudárkovi se svým dědečkem začínali hospodařit na 4,5 ha zemědělské půdy, se výměra postupně rozšířila na nyníšších 415 ha, z toho 230 ha orné půdy a zbytek tvoří louky a pastviny.

Rostlinná výroba se soustředí na pěstování obilnin, olejnin a krmných plodin pro zajištění krmné základny pro živočišnou výrobu. Pěstuje se pšenice, ječmen, oves, triticales, jetel, vojtěška, řepka a jetelotravní směsi. Živočišná výroba se postupně propracovala přes mléčný skot a prasata až k chovu ovcí a skotu masného. V současnosti se chová pastevním způsobem kolem 1 000 kusů ovcí a jehňat plemene Suffolk, 80 kusů skotu masného Simentálu, obojí v uzavřeném obratu stáda. Kromě stříhání ovcí si veškeré práce včetně kombajnové sklizně a administrativy zajišťuje farma sama. O budoucnost farmy se jednoho krásného dne postarají děti, které již nyní pomáhají s veškerými pracemi na farmě. Pro ocenění se dostavil Pavel Chudárek s rodinou.

Zemědělský svaz navrhl Družstvo vlastníků Libeň – Vtelno z okresu Mělník a dalšího oceněného Zemědělské družstvo Čechtice z okresu Benešov. Asociace soukromého zemědělství ČR navrhla Farmu Vraňany Hanč, z okresu Mělník. Ceny předávali zástupci jednotlivých organizací a kraje. Za Krajský úřad Středočeského kraje předávala ocenění Mgr. Jana Skopalíková, jménem Agrární komory předávali ocenění Ing. Jan Doležal, prezident AK ČR, společně s Ing. Martinem Hlaváčkem, poslancem Evropského parlamentu, dále za Zemědělský svaz Ing. Martin Pýcha a za Asociaci soukromého zemědělství Ing. Jaroslav Šebek. Účasten byl také náměstek ministra a taktéž zemědělec Ing. Miroslav Skřivánek, Ph.D. Po celém aktu předávání byli všichni ocenění, předávající a hosté pozváni na setkání, kde mohli mezi sebou pohovořit o problémech a přínosech ve své oblasti působení a mohli se vzájemně seznámit s problematikou související se zemědělstvím. Velice si vážíme podpory Středočeského kraje, který toto všechno zastrešuje, a spolupráce s Výstavištěm Lysá nad Labem. Budeme velice rádi, když se spolupráce i akce v tomto duchu povedou i v dalších letech.

Text a foto: Bc. Petra Novotná, DiS. ředitelka Regionální agrární komory Středočeského kraje



Ocenění za Agro Přestavky a.s. přijal jednatel Ing. Jiří Řehák (uprostřed) z rukou prezidenta AK ČR Ing. Jana Doležala (vlevo) a europoslance Ing. Martina Hlaváčka (vpravo).



Vytrvalost se Žatci vyplatila

Až do roku 2022, kdy mě Ing. Michal Kovařík, tajemník Svazu pěstitelů chmele České republiky a jeden z početného týmu spolupracovníků, obdaroval knihou s titulem „Žatec a krajina žateckého chmele na cestě ke světovému dědictví“, jsem neměl ani tušení, co všechno proniknutí na seznam světového dědictví UNESCO obnáší.



Žátek Stebník z dronu, foto Josef Bláha

Již jenom to, že Žatec o zápis na prestižní seznam usiloval od roku 2007 a historie tohoto činění vydala na knihu o 260 stranách, svědčí o tom, že všichni ti, kteří o to usilovali a na podkladech se podíleli, odvedli ohromné penzum práce. Zápis se podařil 18. září 2023. Stalo se tak na zasedání mezivládního Výboru pro světové dědictví v Rijádu, avšak až po té, co se na doporučení tohoto orgánu v roce 2019 původní nominace přepracovala a rozšířila o chmelařskou krajinu. Žatec o zápis usiloval 16 let.

Výjimečná světová hodnota spočívá v následujících kritériích:

- tradice pěstování, zpracování, šlechtění a obchodu s chmelem
- chmelnice, sušárny, sklady a balírny jako specifický projev chmelařského dědictví
- po staletí utvářená chmelařská krajina

Představení oblasti

Severozápadně od hlavního města Prahy, při středním toku řeky Ohře, se nachází zcela jedinečné území, ve kterém se po staletí daří chmelové révě, specifické rostlině, jejíž plodenství – chmelové hlávky – jsou základem jemné chmelové chuti a hořkosti mnoha světově známých značek piva. Málokdo však zná složitost procesu, který je spojen s pěstováním, zpracováním, certifikací a úpravou usu-

šeného žateckého chmele před tím, než doputuje do pivovaru k vaření piva. Unikátní tradice pěstování a zpracování chmele na Žatecku, stovky let usilovné práce a vynalézavosti se otiskly do tváře krajiny v okolí města Žatce.

Dvě části zápisu

Nově zapsaná památka se skládá ze dvou částí, vzájemně se doplňujících a dokládajících vliv chmele v historických, technologických a vědeckých souvislostech. Obě části se nacházejí v geografické blízkosti a náleží ke správnému území města Žatce. Žatec, coby centrum chmelařské oblasti, představuje množství staveb zaměřených na zpracování chmele. O tom například svědčí velké množství komínů z bývalých sušáren chmele. Dnes zde působí i instituce související nejen s výzkumem, ale také se zpracováním a obchodováním chmelem. Jak je vidět, cca 40 hodnotitelům – odborníkům nevadilo ani to, že v historické části města je nový, Chmelový maják, který je moderní dominantou. Do města zapadá a může i přitáhnout zájemce o město a jeho památky.

Druhou částí je Žatecká chmelařská krajina, kterou tvoří chmelnice podél řeky Ohře a okolo vesnic Trnovany a Stebník se stejnojmenným zámkem. Ten si ostatně v červenci 2022 mohli prohlédnout i všichni účastníci „58. Meziná-

rodního kongresu pěstitelů chmele IHGC“ konaného právě zde. Zámek Stebník, obklopený italskou terasovitou zahradou, patří k nejvýznamnějším rokokovým stavbám v Čechách. Od 50. let minulého století chátral, a tak zbývá doufat, že i tento zápis pomůže k jeho rekonstrukci a zviditelnění. Je také součástí chmelové stezky organizované Chmelařským institutem v Žatci. Každopádně žatecká chmelařská krajina je první chmelařská krajina na světě, která získala status památky UNESCO. Pěstuje se zde většina chmele v ČR, a to na 3 744 hektarech, což je 77% celkové výměry.

Jak nyní dál

Zapsání Žatce a žatecké chmelařské krajiny vyvolalo v Česku pozitivní ohlasy. Radost a nadšení ze zápisu brzy opadnou a přijdou všední dny. K úspěchu podle svých možností přispělo 17 státních organizací, agentur, svazů, muzeí, spolků a obcí. Jak s úspěchem naloží, bude nyní na nich a jejich aktivitě. Pochopitelně nejvíce práce čeká na Městský úřad Žatec. Nebude v tom sám. V České republice je až dosud zapsáno na seznamu UNESCO celkem 17 dalších památek, jejichž správci mohou potvrdit, že zápis je jen první krok. Nelze také očekávat, že se do Žatce budou hrnout domácí a zahraniční turisté stejně jako do Českého Krumlova. Město již nyní může nabídnout prohlídky Chmelařského muzea i Muzea pivovarství Žatecka, Chrámu Chmele a Piva CZ, v těsné blízkosti 3 žatecké minipivovary, Galerii Sladovna, Muzeum Homolupulů, Židovskou synagogu Žatec a také tradiční chmelařské akce, např. Slavnosti chmele a piva – Dočesná. Údiv budí i „nejmenší chmelnička na světě“ na náměstí Svobody v Žatci. Je ale třeba vybudovat nové parkoviště v centru města, stejně jako zlepšit restaurační síť a doplnit značení pro turisty a více zpřístupnit chmelové stezky. Díky zápisu na seznam UNESCO by se Žatec měl stát i zcela přirozenou zastávkou turistů při cestě z Prahy do Karlových Varů. I toto by významně přispělo k rozvoji lokální ekonomiky.

Zápis na seznam UNESCO je nejen velkou odpovědností, ale současně i zvýšením hrdosti lidí, kteří zde žijí a vytvářejí komunitní život. Samozřejmě to znamená více turistů a zvýšení povědomí o této značce, která může pomoci i se žádostmi o dotační programy.

Ing. Michal Vokřál, CSc.

www.renomiaagro.cz


Obchodní sdělení RENOMIA, a. s.

Nové možnosti pro Váš růst

RENOMIA AGRO dlouhodobě patří mezi největší odborníky v oblasti řízení zemědělských rizik, pojišťujeme již více než třetinu českých zemědělců. Naše služby neustále zlepšujeme a rozšiřujeme. Díky partnerství s firmami GRANTEX dotace a Agdata Vám můžeme pomoci i se zajišťováním dotací a implementací nejmodernějších technologií pro precizní zemědělství. Obratě se na náš tým specialistů.

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR





Agrární komora České republiky oslavila třicet let

Stovky lidí se zúčastnily oslavy 30 let od založení Agrární komory České republiky, která se konala ve čtvrtek 21. září 2023 v pražském Obecním domě. Pozvání přijali předseda Senátu Parlamentu České republiky Miloš Vystrčil, ministr zemědělství Marek Výborný či zástupci organizací sdružujících zemědělce v Maďarsku, Polsku a na Slovensku a další významní hosté ze státního i soukromého sektoru. Při příležitosti tohoto významného jubilea Agrární komora ČR předala ocenění v podobě pamětní medaile svým více než 120 zasloužilým spolupracovníkům a partnerům.

3
1993–2023



„Naše organizace letos slaví 30. výročí od svého založení. České zemědělství za tu dobu ušlo kus cesty. Za mnohé

je třeba poděkovat a smeknout. Patříme ke špičce Evropy, ať jde o kvalitu produkce, či ohleduplnost k životnímu prostředí. To dokazují vyšší výnosy při nižší spotřebě přípravků a minerálních hnojiv nebo produkční ukazatele živočišné výroby, jako je užitek

u dojníc nebo konverze u prasat či drůbeže – to vše s lepším welfarem a nižší spotřebou léčiv než u zahraniční konkurence. Slavíme však také 30 let samostatného státu, kde nejsme ve vlastním domě pány. Za posledních 19 let zbytečně horečně odevzdáváme stále více pravomocí do Bruselu, aniž bychom byli schopni si jasně definovat svoje národní zájmy a ochránit své strategické sektory, kam zemědělství bezesporu patří,“ uvedl prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal ve svém projevu, kterým zahájil celodenní program oslav v Obecním domě.

Součástí slavnostní události byla debata na téma Ohlédnutí za 30letou existencí, činností a působností Agrární komory ČR, kterou moderoval ředitel vydavatelství Profí Press Martin Sedláček. Diskutovali první prezident Agrární komory ČR Jiří Netík, další někdejší prezident této organizace a zároveň současný předseda Regionální agrární komory Jihomoravského kraje Václav Hlaváček, bývalý viceprezident a člen představenstva Agrární komory ČR Pavel Novotný, který vybudoval Zemědělské družstvo Bernartice. Dále vystoupili Miroslav Toman, který vedl Agrární



komoru ČR a Potravinářskou komoru ČR a poté působil v čele Ministerstva zemědělství, místopředseda současné vlády a bývalý ministr zemědělství Marian Jurečka a předseda představenstva AGRO Jesenice Josef Kubiš, který opakovaně působil v orgánech Agrární komory ČR.

Součástí programu bylo dále hudební vystoupení muzikálové zpěvačky Heidi Janků, která hosty celým dnem provázela a moderovala rovněž předávání pamětních medailí. Při této příležitosti Agrární komora ČR vydala speciální číslo svého časopisu AGRObase s historickými články, které představují průřez 30letou historií této organizace.

*Barbora Pánková,
tisková mluvčí AK ČR*





Komora jsme my všichni, říká šéf agrárníků

Agrární komora České republiky slaví v letošním roce 30 let od svého založení a za tu dobu prošla největší zemědělská organizace v Česku proměnou, stejně jako celý agrární sektor. Jakým problémům čelí zemědělci dnes ve srovnání s minulostí? O tom mluví její prezident Jan Doležal.

Co považujete za největší změnu, ke které za 30 let došlo?

Zavzpomínejme na chvíli na dobu, kdy vznikla Agrární komora České republiky. Komora byla ustanovena 4. září 1993 v Olomouci, kde máme oficiálně dodnes své sídlo, přestože úřad funguje v Praze. Já jsem u toho v roce 1993 pochopitelně nebyl, bylo mi tehdy 7 let, ale to neznamená, že bych nevnímal probíhající změny. Naopak si jich všímám o to intenzivněji a s respektem k dlouhé a bohaté historii této organizace, která se píše prakticky souběžně s historií samostatné

republiky. Je dobře, že jsme pány v našem domě, nicméně za posledních 19 let, tedy od vstupu do Evropské unie, podle mého názoru mnohdy zbytečně horečně odevzdáváme stále více pravomocí do Bruselu, aniž bychom byli schopni si jasně definovat naše národní zájmy a ochránit své strategické sektory, kam zemědělství bezesporu patří.

Na jakou „stranu barikády“ se tedy staví Agrární komora ČR?

Chceme být apolitičtí, současnou politickou reprezentaci nechceme vnímat jako své

nepřátele, nicméně někdy máme – troufnu si říci – oprávněný pocit, že oni za nepřátele považují nás. Nás produkční zemědělce. Čelíme špatným rozhodnutím i neuváženým výročkům. Naposledy přímo z úst premiéra České republiky, který – respektive jeho PR tým – použil nesprávnou statistiku hodnoty zásob v daný čas (tedy na konci roku 2022), nikoliv oficiální statistiku souhrnného zemědělského účtu Českého statistického úřadu a poštlal tím veřejnost vůči zemědělcům, kteří podle něho vykázaly nehorázné zisky. Faktem je, že nyní máme téměř závěr roku 2023 a situace je



zcela opačná. Výrok o horší kvalitě potravin je pak přímo v rozporu se zjištěním dozorových orgánů a také tím, co říká sám rezortní ministr. Jsme proti své vůli vtahováni do křížové palby mezi dvěma tábory, Babiš a Antibabiš.

Proto musíme stále obhajovat samotnou existenci zemědělství, jeho prestiž a místo v české ekonomice. Když pan ministr, původním vzděláním teolog a povoláním učitel, nastupoval do funkce, komentoval jsem to s nadsázkou a vtipem tak, že má vlastně dobrý předpoklad být dobrým ministrem. Že je učenlivý a že je dobrým rétozem, jsme se mohli za necelé tři měsíce již přesvědčit. Že je české zemědělství dobré a snad i spasitelné, jak se praví při bohoslužbě, se doufám zase přesvědčil on. Dále při svatém přijímání zaznívá: „Je to důstojné a spravedlivé.“ A teď vážně. Podstatou a rolí ministra zemědělství je hlavně to, aby postavení zemědělství bylo v rámci společnosti důstojné a podnikatelské podmínky zde byly v porovnání se zahraniční konkurencí spravedlivé. Pan ministr u toho sice od začátku nebyl, ale ani jedno minimálně při pohledu na náš národní Strategický plán Společné zemědělské politiky Evropské unie neplatí. Kromě hořké pachuti z unáhlených změn z minulého roku je tu spousta nesplněných slibů jako udržení obálky národních dotací nebo zavedení podpory zaměstnanosti na venkově pro podniky, které tu platí daně a vytvářejí přidanou hodnotu. Před panem ministrem tak stojí nelehký úkol a budu rád, když pochopí, že mu v tom, aby byl historii hodnocen jako dobrý ministr, chceme pomoci, nikoliv přitěžovat.

Zmínil jste několik výzev pro české zemědělce. Co dalšího je čeká?

Určitě bychom se měli zaměřit na další zásadní témata, která rozhodnou o osudu zemědělství v Česku. Na stole je redefinice erozní ohroženosti, obrovský problém nejen pro živočišnou a speciální rostlinnou výrobu, a stále nevyřešená zůstává také otázka Ukrajiny, která má výhody členství v EU, přístup na jednotný trh, ale její farmáři nemusejí plnit přísné evropské standardy produkce. Krátkodobě to znamená pro naše zemědělce obrovský problém, dlouhodobě je to, jak se dnes moderně říká, neudržitelné. Pan premiér o mně v nedávném komentáři pro deník Právo napsal, že jsem byl na Zemi živitelce nervózní, prý z našich velkých zisků. Ano, jsem nervózní, když vidím nekončící propad cen u hlavních tahounů zemědělské ekonomiky, tedy u obilovin, olejnin a mléka na jedné straně s celkovým dopadem přes 30 mld. Kč na tržbách, na straně druhé neustálé zpříšňování standardů produkce vycházející z Evropské zelené dohody a zvyšující se dovozy ze zemí, kde nic takového neřeší.

Budoucnost je nejistá. Jedno je jisté, pomýlené facebookové a twitterové posty ani falešné sliby nám nepomohou. Lidé se z nich



nenajedí, státní rozpočet se jimi nezaplní a závazky, jako je pachtovné nebo platy našim zaměstnancům, jimi nezaplatíme. Nechci být jen lacině kritický, chci, abychom se společně o těchto věcech nejen s panem předsedou a panem ministrem, ale i s dalšími partnery napříč politickým spektrem nejen bavili, ale abychom hlavně byli schopni hledat funkční řešení tak, abychom se za pět let mohli za tímto obdobím ohlédnout jako za dobou těžkou, ale jako za dobou, kterou se nám podařilo překonat.

To vypadá, že problémem je i nedostatečná komunikace s politiky. Co s tím?

Mnoho politiků zemědělství nerozumí. Já se ale zeptám. Není to náhoda i náš dluh? Neměli bychom se je pokusit více vtáhnout do hry a ukázat jim, co je v sázce? Víím, že to není jednoduché, vybírat si mezi prací na poli a edukací politiků a veřejnosti, ale míra nepochopení našich problémů vyžaduje, abychom to dělali. Tak, jak mnozí politici nerozumějí zemědělství, tak zejména ti ostřílenější rozumí svému řemeslu, tedy politice.

Častěji pak rozumí ne politice jako správě věcí veřejných, ale politice jako divadlu pro veřejnost. Jedna ze základních pouček, kterou znali už staří Římané, je „divide et impera“, tedy „rozděl a panuj“. Lépe se ovládají tři rozhádané tábory než jeden kompaktní šik. To platí i o tuzemském zemědělství. Nejen Česko, ale i Agrární komora, která letos slaví stejné výročí jako naše republika, stojí na křižovatce. Můžeme se dále štěpit a oslabovat, anebo si vzpomenout na étos začátku 90. let, kdy bylo důležité mít ve složitém období spo-

lečný hlas. Podobně složitě období prožíváme a je před námi. Kdo nám pomůže? Je jednoduché kritizovat a rozbíjet. Složitější je stavět a nést odpovědnost. Důležité je si uvědomit, že pomocnou ruku najde každý na konci vlastní paže a že „Česko“ jsme MY.

My všichni bychom měli cítit závazek k této zemi a jejímu směřování. My všichni bychom pak měli cítit odpovědnost k národnímu hospodářství, k strategickému sektoru zemědělství a jeho osud by nám neměl být lhostejný. Proto se prosím i vy zajímejte, zda vámi zvolený politik vnímá svou odpovědnost za správu věcí veřejných, nebo je mu milejší laciný politický marketing, tedy to, jak věci vypadají, než jak ve finále dopadají.

redakce Agrobaze





První kolo projektových intervencí rozvoje venkova – úspěch, nebo propadák?

Po dvouleté pauze se letos naši zemědělci opět dočkali dotační podpory na své investice. Zatímco v letech 2014–2020 byla tato podpora poskytována v rámci Programu rozvoje venkova, současné programové období přišlo s novinkou a programový rámec se nově jmenuje Projektové intervence Společné zemědělské politiky pro období 2023–2027.



V prvním kole, kde se rozdělvalo přibližně 8 mld. Kč, skončil příjem žádostí v polovině září a už teď jsou známy jeho výsledky. Pojdme si tedy shrnout, jak to celé dopadlo a co si z toho lze odnést do budoucna.

Zásobník se tentokrát nevytvářel

První novinkou, se kterou letos SZIF od začátku vyhlášení kola počítal, bylo, že nebude vytvářen tzv. zásobník projektů. V praxi to tedy znamenalo, že po ukončení příjmu žádostí se projekty seřídí podle výsledného bodového hodnocení a projekty, které se podle prvního vyhodnocení „nevejdou“ do připravené finanční alokace prvního kola, budou automaticky vyhodnoceny jako nedoporučené. SZIF následně počítá s tím, že případné nerozdělené prostředky (pokud v dalším hodnocení budou projekty odpadat) se využijí do alokace pro další kola projektových intervencí.

Zpracovatelé a inovátoři měli „jistotu“

V prvním kole byla podpora určená pro celkem pět projektových intervencí.
33.73 – Investice do zemědělských podniků
34.73 – Investice do zpracování zemědělských produktů

49.75 – Zahájení činnosti mladého zemědělce
51.77 – Inovace při zpracování zemědělských produktů
53.77 – Podpora operačních skupin a projektů EIP

100% úspěšnost tentokrát zaznamenaly intervence 34.73 a 51.77. U intervencí 51.77 se tomu asi nelze divit, všeho všudy sem žadatelé předložili tři projekty v celkové hodnotě 25 mil. Kč, přičemž alokace byla téměř čtyřnásobná. V intervenci Investice do zpracování zemědělských produktů už se ale jednalo o větší překvapení, původně se pravděpodobně očekávalo něco větší zájem, nicméně nakonec všech 497 projektů s požadovanou dotací cca 1,3 mld. Kč ani nenaplnilo připravenou alokaci téměř 2,4 mld. Kč, a tak na podporu dosáhly všechny.

Nejmenší šance pro chovatele prasat a rostlináře

Naopak nejmenší šanci na úspěch měli v tomto kole žadatelé z Intervence 33.73, konkrétně ze záměrů d) Prasata a g) Rostlinná výroba. Úspěšnost podaných žádostí v obou záměrech shodně dosáhla pouze na úroveň

23 %, což znamená více než tři čtvrtiny zmařené snahy o získání dotace.

Celkově se průměrná úspěšnost v intervenci Investice do zemědělských podniků pohybovala okolo 49 %, což je bohužel především výsledkem obrovského zájmu ze strany žadatelů, který se dal po dvouleté absenci investiční podpory v zemědělství předpokládat.

U mladého zemědělce vítězily ženy

Větší šanci na získání dotace měly tentokrát v intervenci Zahájení činnosti mladého zemědělce ženy. Z celkových 239 projektů dosáhlo na podporu 85 %, zatímco u mužů bylo podpořeno jen 48 % z celkových 436 projektů.

Lze předejít neúspěchu?

Opět se tedy potvrzuje, že v investičních dotacích pro zemědělce rozhodují především dva faktory, které se vzájemně významně ovlivňují. Hlavní roli bude vždycky hrát připravená finanční alokace a zájem ze strany žadatelů. Je zřejmé, že oba faktory lze dopředu ovlivnit jen minimálně – lze tedy vůbec předejít neúspěchu?

Jelikož v konečném důsledku o úspěchu/neúspěchu rozhoduje celkové množství bodů, které žadatel v rámci preferenčních kritérií nasbírá, lze říci, že do určité míry svou úspěšnost dopředu ovlivnit můžete. V praxi se totiž často setkáváme s případy, kdy získání bodů v rámci preferenčního kritéria lze ovlivnit, pokud se na žádost o dotaci začnete připravovat s předstihem a na vybraná kritéria se dopředu zaměříte.

Všem úspěšným žadatelům z prvního kola gratulujeme a přejeme úspěšné čerpání, protože získáním dotace projekt rozhodně nekončí. Těm, kteří se svou žádostí úspěšně nebyli, rádi pomůžeme zhodnotit, zda se do budoucna dá něco vylepšit. Rádi se s vámi podělíme o naše zkušenosti, stačí nás kontaktovat na www.grantex.cz.

Tým GRANTEX dotace

ÚSPĚCH NEBO PROPADÁK?

PRVNÍ KOLO PROJEKTOVÝCH INTERVENČÍ ROZVOJE VENKOVA

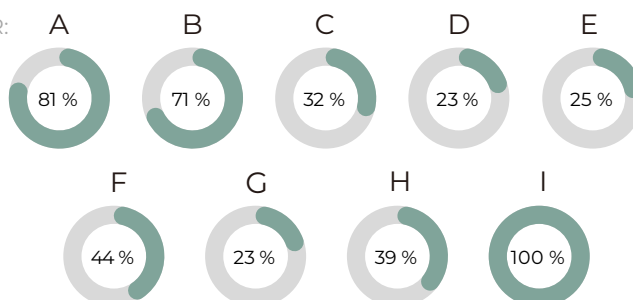
33.73 INVESTICE DO ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ

PRŮMĚRNÁ ÚSPĚŠNOST
PODANÝCH PROJEKTŮ
49 %



ÚSPĚŠNOST JEDNOTLIVÝCH ZÁMĚŘŮ

ZÁMĚŘ:



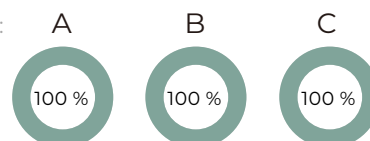
34.73 INVESTICE DO ZPRACOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ

PRŮMĚRNÁ ÚSPĚŠNOST
PODANÝCH PROJEKTŮ
100 %



ÚSPĚŠNOST JEDNOTLIVÝCH ZÁMĚŘŮ

Záměr:



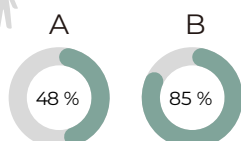
49.75 ZAHÁJENÍ ČINNOSTI MLADÉHO ZEMĚDĚLCE

PRŮMĚRNÁ ÚSPĚŠNOST
PODANÝCH PROJEKTŮ **66 %**



ÚSPĚŠNOST
JEDNOTLIVÝCH ZÁMĚŘŮ

Záměr:



51.77 INOVACE PŘI ZPRACOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ

PRŮMĚRNÁ ÚSPĚŠNOST
PODANÝCH PROJEKTŮ **100 %**



ÚSPĚŠNOST ZÁMĚŘU

100 %

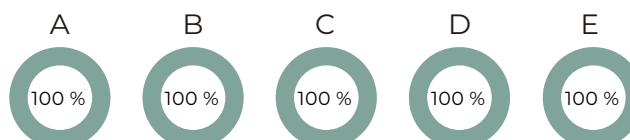
53.77 PODPORA OPERAČNÍCH SKUPIN A PROJEKTŮ EIP

PRŮMĚRNÁ ÚSPĚŠNOST
PODANÝCH PROJEKTŮ **100 %**



ÚSPĚŠNOST JEDNOTLIVÝCH ZÁMĚŘŮ

Záměr:



GRANTEX
DOTACE



Co nás čeká pod zkratkou ESG

Ta informace je tak děsivá, že by měla figurovat na titulních stranách snad všech deníků. Dosud se tak nestalo. Jsem ale rád, že jsem ji našel v článku senátorky Daniely Kovářové v zářijovém deníku MF Dnes. Pozoruhodné na tom je, že i když stále se jedná o přípravu, již následující den televizní kanál ČT1, veřejnoprávní televize ve své hlavní večerní relaci přispěchal a informoval jako o hotové věci, navíc s pochvalou toho, co nám tato „skvělá“ věc přinese! Většina z nás ale zcela jistě o ESG ani ještě neslyšela.

Udržitelnost jako zaklínadlo

O co jde? Slovo „udržitelnost“ dnes slyšíme ze všech stran a zřejmě se stane „slovem roku“. Ať již ředitel podniku, nebo jeho marketák, nikdo na udržitelnost ve svých vystoupeních nesmí zapomenout. Všichni a všechno je udržitelné! Dokonce jsem evidoval inzerát i na udržitelnou bundu. Asi se nerozpadne ihned po nákupu a bude držet u sebe. Bohužel toto až dnes hojně zneužívané slovo se dostalo i do připravované bruselské legislativy. Celá ta hrůza vyplývá ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení EU č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv o udržitelnosti. ESG zahrnuje tři oblasti: E = Environment (hlášení o tom, jak firma řeší životní prostředí, uhlíkovou stopu apod.), S = Social (jak firma podporuje své pracovníky a jak přistupuje ke společenské odpovědnosti) a G = Governance (jak firma dodržuje předpisy a nastavuje vnitřní systém kontrol!)

Oč tedy vlastně jde

Jsem si jist, že ve veřejnosti dosud nikdo neví o tom, že zemědělci jsou již od roku 2018

kontrolováni, sledováni, novodobým Velkým bratrem, tedy satelity. Je to zdůvodněno tím, že kontrol je třeba vykonat mnoho s málem úředníků, a tak zajistit dotace jen pro ty zemědělce, kteří poslušně konají to, co se po nich z úřadů žádá. Myslím, že žádnému jinému našemu hospodářskému odvětví se dosud nedostalo takové cti. Asi by to jinde tak hladce neproběhlo jako v zemědělství. Tam je to skryto pod pláštěm pokroku, precizního zemědělství a podobnými tituly a vysvětleními. Veřejnost musí být spokojena. Z oblohy zmizela práškovací letadla a Čmelák zůstane pouze ve starém šlágru Ivana Mládka.

Udržitelný partner vašeho hotelu

Heslo jsem viděl napsáno na zásobovací dodávce, která mě minula v Třeboni. Tak už to asi začalo, řekl jsem si. Všichni budeme muset být vůči jiným, velkým i malým firmám, vůči bankám a kdekomu udržitelní! Bude-me o tom psát romány, vymýšlet si pravdu, protože to někdo chce a mohla by také přijít kontrola. Nezdá se vám, alespoň těm starším, že jsme již něco podobného kdysi zažili? Třeba s Brigádami socialistické práce? Podnik, který neměl alespoň jednu BSP, jakoby ani

nebyl? Již tak přeregulovaná Evropa si tak sama řeže větve pod sebou.

Má to ještě druhou rovinu

Nevím, jak na Západě, ale my Češi máme na podobné vylomeniny řádnou trénovanost. Umíme se s podobnými nesmysly vyrovnat a vše tak říkajíc „občůrat“. Otázkou však zůstává, kolik lidí se tomu bude muset věnovat. Tomu vymyšlení, zdůvodňování. A u toho to neskončí. Někomu se ty zprávy budou posílat, někdo to bude muset číst a vyhodnocovat. A jsme opět u toho stále omílaného problému. Státu opět narostou počty úředníků a někdo na ně bude muset vydělávat!

Všichni jsme v kleštích peněz

Strategicky je to vymyšleno naprosto dokonale. Výkaznictví dobra, schovaného pod zkratkou ESG, je zatím dobrovolné. Ale pozor! Přistupují k němu buď státní instituce, nebo firmy, které chtějí například dosáhnout lepšího financování úvěrů od bank. Banky stále častěji na tento ukazatel hledí. Tím to ale pouze začíná. Od roku 2024 bude reportování udržitelnosti povinné pro velké společnosti nad 500 zaměstnanců a pro subjekty veřejného zájmu. V roce 2025 by se měly připojit firmy nad 250 zaměstnanců a postupně i malé a střední podniky. Záludnost celého tohoto systému je v tom, že velké firmy i banky s vámi nebudou smět komunikovat, pokud veřejně dobro nevykazujete.

Ztráta svobody

Otázek, které se v této souvislosti nabízejí, je ohromné množství. Jedno je však jisté. Regulace a kontrola jsou podmínkami fungování plánované ekonomiky. Není na čase přemýšlet o tom, kam jsme se to dostali a co s námi bude? Jak se nám líbí v polovičním socialismu? Zvykáme si na zákazy, nařízení, příkazy, zvykáme si na to, že kdesi kdosi rozhoduje o tom, co je pro nás dobré a co ne. Ztrácíme svobodu pomalu, postupně, krok za krokem. Satelity hlídají pohyb traktorů a velikost polí. Příště budou poznávat i naše obličejce. Co před lety bylo nemyslitelné, je dnes normální. Co nám zakážou nebo nařídí příště.

Ing. Michal Vokřál, CSc.



Problém s hraboši pokračuje

Hraboš dlouhodobě patří mezi nejobávanější škůdce v zemědělství. Jako býložravci se živí píceňkami, travinami, semeny nebo kořeny rostlin, které okusují. Poškozují také mladé stromky.



Letošní škody způsobené přemnoženým hrabošem dosáhnou několik miliard korun.

K přemnožení může dojít velmi rychle – za jeden rok má samice čtyři až šest vrhů, přičemž pokaždé porodí čtyři až šest mláďat. K šíření těchto škůdců přispívá především suché a teplé počasí jako právě během letošního podzimu, kdy mají ideální podmínky. Následkem toho může dojít ke značným hospodářským škodám, především v porostech vzházejících ozimých plodin a krmných plodin. Vítejme proto rozhodnutí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, který dovolil na omezenou dobu aplikovat zvýšené dávky rodenticidů do nor, a tedy umožnil zemědělcům hubení tohoto škůdce. Jedná se prakticky o jediný účinný způsob, jak lze proti hrabošovi bojovat. Je dobře, že takto funguje systém včasného varování. Čím dříve se tento problém začne řešit, tím menší škody hraboš nadělá zemědělcům, kteří produkují zemědělské komodity, ze kterých se vyrábějí potraviny. Bude také potřeba méně přípravků na jeho hubení. Značnými potenciálními rezervuáry dalšího a opětovného šíření hrabošů i při jejich hubení na polích jsou silniční příkopy a neobdělávané či jiné extenzivní pozemky, které přiléhají k ošetřeným plochám.

V současné chvíli je povolena aplikace přípravků do nor. Pokud budou zemědělci dodržovat předepsaná pravidla, nemůže docházet k nežádoucím úhynům zajců nebo čápů. Aplikace do nor je náročná na lidskou práci, které je v zemědělství dlouhodobě nedostatek. Dochází tedy ke zvýšení již tak vysokých nákladů na provozování zemědělské prvovýroby, která je zásadní pro produkci potravin. Přispět k omezení šíření hraboše může například orba, která ale nepomůže v případě kalamitního výskytu tohoto škůdce. Současně je třeba říct, že každý rok zažíváme více teplých dnů v roce než v minulosti. To přispívá k intenzivnějšímu šíření hrabošů. Jsme proto přesvědčeni, že je nezbytné otevřít diskuzi o nastavení stávajícího systému možných opatření k hubení tohoto škůdce a jeho případných úpravách.

Úřad AK ČR





Sledujte nás také, ať první víte, co zaznělo na Facebooku Agrární komory ČR



f Neznalost, nebo neoprávněná urážka?

Premiér této země Petr Fiala v nedávném komentáři pro deník Právo označil české potraviny: „Kromě ceny potravin je problémem i jejich kvalita, zejména ve srovnání se zahraničím.“ Pane premiére, svým výrokem hluboce urážíte české zemědělce a potravináře, kteří každodenně zajišťují obživu pro národ. Doufáme, že jde o výrok pramenící z neznalosti věci. České potraviny lze naopak považovat za vysoce kvalitní. V různých žebříčcích bezpečnosti a kvality se umísťují na předních příčkách. Dokazují to mimočodem i kontroly našich dozorových orgánů Potraviny na pranýři (Státní zemědělská a potravinářská inspekce) a Státní veterinární správa. Nejvyšší míra pochybení je u potravin z takzvaných třetích zemí. Nejmenší podíl pochybení je naopak u tuzemských potravin. Pane premiére, měl byste se omluvit. Vyzývat vás k omluvě ale nebudeme. Soudný člověk to udělá sám.

26. září 2023

f Za kvalitu se vyplatí připlatit

Obchodní řetězce k nám neustále dováží mimořádně levné, ale současně mimořádně nekvalitní kuřecí maso z Ukrajiny. V minulém týdnu státní inspektoři znovu odhalili prsní řízky prolezlé salmonelou. Tentokrát v PENNY Market Česká republika. Je to přitom jen pár týdnů, co stejný problém mělo i Tesco Česko. V krátké době jde celkově už o třetí případ, kdy supermarkety prodávaly kontaminované maso z Ukrajiny, které bylo záměrně přebaleno na Slovensku. Děkujeme Potravině na pranýři (Státní zemědělská a potravinářská inspekce) a Státní veterinární správě za jejich kontroly. Maso, které nepodléhá všem přísným standardům, nemá na evropském trhu co dělat. Ať už je odkudkoliv.

19. září 2023

f Zamysleme se, než ty kulatiny zapijeme

Prezident Jan Doležal v Obecním domě: „Naše organizace letos slaví 30. výročí od svého založení. České zemědělství za tu dobu ušlo kus cesty. Za mnohé je třeba poděkovat a smeknout. Patříme ke špičce Evropy, ať jde o kvalitu produkce, či ohleduplnost k životnímu prostředí. To dokazují vyšší výnosy při nižší spotřebě přípravků a minerálních hnojiv nebo produkční ukazatele živočišné výroby, jako je užitkovost u dojnic nebo konverze u prasat či drůbeže – to vše s lepším welfarem a nižší spotřebou léčiv než u zahraniční konkurence. Slavíme však také 30 let samostatného státu, nejsme ve vlastním domě pány. Za posledních 19 let zbytečně horečně odevzdáváme stále více pravomocí do Bruselu, aniž bychom byli schopni si jasně definovat svoje národní zájmy a ochránit své strategické sektory, kam zemědělství bezesporu patří.“

21. září 2023

f Zápis do kulturního dědictví...

Obrovský úspěch! Město Žatec a krajina chmele byly zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO. Jde o první chmelářskou krajinu na světě, která získala tento prestižní status. Potvrzuje se tak věhlas českého chmele, kterého každoročně vyvezeme téměř za 1 miliardu Kč. Žatecká chmelářská oblast představuje 77 % výměry chmelnic v Česku. Žatečtí, gratulujeme a jsme na vás pyšní!

25. září 2023

f A proto tu polské produkty nechceme!

Jak se v Polsku podvádí s potravinami? Podle polské Zemědělské a Obchodní inspekce až 77 % kontrolovaných výrobků (polotovarů), které měly být vyrobeny z hovězího masa, byly ve skutečnosti vyrobeny z výrazně levnějšího vepřového a drůbežního masa. Více než 44 % výrobků, které měly obsahovat sýr feta, ve skutečnosti obsahovaly jeho nejlevnější náhražky. 37 % kontrolovaných chlebových a cukrářských výrobků, které měly být vyrobeny z grahamové mouky, ve skutečnosti neobsahovaly ani gram této mouky.

A co naši polští inspektoři dál? V jednom supermarketu odhalili 7 tun drůbežního masa, které bylo naplněné vodou. Každé balení bylo asi o čtvrtinu těžší, než mělo ve skutečnosti být. Máslové rohlíky byly vyráběny bez másla, cukrářské výrobky neobsahovaly pravou smetanu nebo vanilkový cukr, ale umělá potravinářská barviva, která výrobci zatajovali.

5. října 2023

ŽIJEME

na venkově



ZPRAVODAJ
AGRObase

25. ŘÍJNA 2023



Zdražování piva se negativně projeví nejen v poklesu spotřeby

Přestože spotřebitelé v ČR i tuzemská média řeší v poslední době zejména ceny piva, mimo jiné v souvislosti s připravovanými změnami sazeb DPH na potraviny a nápoje, v širších souvislostech jen a pouze o konečné ceny piva nepůjde. Ve hře je totiž mimo jiné další existence restaurací a pohostinství všeho druhu, a to zejména ve venkovském prostoru, příjmy státního i obecního rozpočtu, ale i sociální život na vesnici.

Důsledky zdražování piva budou nepochybně jiné především ve vesnických hospodách a jiné ve městech, hlavně pak ve velkých městech. V nich mohou restaurace těžit (nejen v Praze) ze zahraniční klientely, ale také z tuzemských zákazníků, jejichž mzdy bývají ve městech vyšší, často poměrně výrazně.

Přesto lze i ve městech pozorovat v letošním roce, tedy v době už bez covidových regulací, plošný pokles spotřeby prodeje čepovaného piva, byť jde podle Českého svazu pivovarů a sladoven meziročně (v období od ledna do konce srpna letošního roku) „jen“ o 4 %. Problém ovšem je, že prodej čepovaného piva

klesá již řadu let, a pokud porovnáme letošní rok s posledním předcovidovým rokem 2019, činí tento pokles ve výše zmiňovaném období zhruba 17 %. A to už opravdu není málo.

Odpůrci konzumace alkoholu jásají, otázkou ovšem je, zdali je jejich optimismus



na místě. Zatímco konzumace alkoholu v restauracích je totiž svým způsobem pod veřejnou kontrolou, nelze to samé konstatovat o konzumaci alkoholu v soukromí, tedy doma, což generuje mnohem četnější následné skutečné problémy konzumentů (jakéhokoli alkoholu). Na prodeji čepovaného piva má navíc založenu svou existenci a byznys množství vesnických restaurací, a pokud budou prodeje čepovaného piva klesat dál (a to lze právě v takových podnicích důvodně očekávat), řada stále ještě otevřených restaurací ukončí svou činnost. To se průběžně dělo již v předchozích letech, nárůst cen piva může být a v mnoha případech také bude oním pověstným posledním hřebíčkem do rakve venkovských restauračních zařízení.

To však bude, a již také je, i nemalý zásah do spektra služeb spojených s turistickým ruchem, jehož důležitou součástí je možnost turistů někde se při svých cestách napít a najíst. To následně znamená, zejména pro pěší turisty, ale i cykloturisty, redukcí míst a oblastí, kam se budou vydávat na plánované výlety, což samozřejmě dopadne i do podnikání dalších služeb spojených s turistikou, jako jsou návštěvy historických památek či kulturních akcí, nebo prodeje různých místních produktů nebo potravin.

Uzavřením místních hospod se také omezí sociální a společenský život na vesnici. Rozličná restaurační zařízení v podmínkách ČR historicky vždy sloužila jako místa k setkávání místních i přespolních obyvatel, k vzájemné výměně kontaktů, k diskusím o životě i politice, k uzavírání různých smluv o poskytování (nejen) sousedských služeb, sledování sportovních přenosů a k celé řadě dalších aktivit, při nichž se lidé scházeli pod jednou střechou. Ukončení existence místní restaurace se také může pro některé občany (zejména nedůchodového věku) stát jedním z kamínků v mozaice rozhodnutí o vystěhování



se z příslušných lokalit, což může mít při větším exodu negativní dopad na rozpočet obce v rámci pravidel o rozpočtovém určení daní.

Samozřejmě, konzumace čepovaného piva a existence vesnických hospod není všespásitelná. Obyvatelé vesnic z nich utíkají a budou do měst utíkat dál, na výlet si s sebou mohou vzít turisté zásoby jídla a pití z domova, místo setkání v restauraci si mohou, alespoň v některých případech, domluvit místní lidé třeba sousedskou párty. Cílem výše zmiňovaných dopadů vyšších cen piva je tak spíše ukázat, že jen o propad jeho konzumace po jeho zdražení nepůjde.

Je ale také třeba vědět, že cena piva v naší zemi je a bude i po zdražení jedna z nejnižších v Evropě i na světě. Prostor pro další zdražování tedy bude i nadále existovat, i když limitem bude jistě i předpokládaný další po-

kles poptávky. Předpoklad, že od nového roku zvýšením DPH na čepované pivo a pivo vůbec zdražování nekončí, lze mimo jiné odvíjet od stále silících hlasů poukazujících na zdravotní rizika konzumace alkoholu, včetně piva, které se podílí podle statistik na celkovou spotřebu čistého lihu v naší zemi zhruba z poloviny. Alkohol obecně je pak za všech vlád oblíbeným prostředkem k látání děr ve státním rozpočtu. Kombinace (často zveličovaných) zdravotních rizik, změn ve struktuře konzumace nápojů u mladé generace a stav veřejných financí tak dříve či později vyústí do situace, kdy bude dříve či později atakovat cena půllitru piva hranici 100 Kč. Kolik pijáků piva bude takový stav (ten ale jistě nenastane v příštím roce) akceptovat, je velkou otázkou. Faktem ale je, že některé současné pivní speciály stojí již v současné době v některých lokalitách výrazně výše, než je avizovaných 65 Kč za půllitr po zdražení, a přesto si své zákazníky najdou.

Některé projekty na záchranu českého piva a restaurací

S konzumací piva jsou již tradičně v naší zemi spojeny různé pivní festivaly, degustační soutěže a mnohé jednorázové akce větších i menších producentů piva, které propojují konzumaci tohoto nápoje s kulturními, gastronomickými a obecně společenskými aktivitami.

Takové akce dokáží do konkrétní lokality či restauračního zařízení (i do areálů pivovarů) přilákat značné množství návštěvníků, což nejenže zvyšuje odbytek piva, ale slouží zároveň i jako zdroj informací o pozitivních příměřeních konzumace piva u laické veřejnosti.

V podpoře odbytu piva, ale také ve zlepšení prostředí restaurací se v posledních letech začínají stále častěji aktivně angažovat i tuzezemské pivovary, mimo jiné Plzeňský Prazdroj. Ten již před několika lety zahájil program „Fresh Outlet“, jehož cílem je zlepšování

exteriérů i interiérů hospod a restaurací, do kterých dodává pivo. V poslední době se uvedený program zaměřuje i na menší města a vesnice. Prazdroj již v rámci uvedeného programu ve spolupráci s odborníky na architekturu a design vylepšil vzhled exteriérů již

6 000 hospod a restaurací, tedy téměř třetinu z 20 tisíc tuzemských podniků, ve kterých se čepují jeho piva. Podle statistik Prazdroje je přitom nyní již 7 z 10 upravených provozoven mimo Prahu a krajská města, kde v roce 2020 projekt začínal. „V uplynulém roce jsme proměny výrazně urychlili a jen letos jsme za prvních sedm měsíců vylepšili 1 300 provozoven v celém Česku. Teď se nejvíce zaměřujeme na okraje velkoměst, okresní a menší města, ale i na vesnické provozovny,“ potvrzuje Olga-Anna Hurníková, která má projekt „Fresh Outlet“ v Prazdroji na starosti. Podle ní totiž vzhled podniků zásadně ovlivňuje jejich návštěvnost. „Host raději půjde do restaurace, která nemá polepenou celou výlohu a nespočet reklamních prvků na fasádě. Máme potvrzeno, že jednoduché a čitelné označení a přehledná prezentace nabídky navigují lidi do podniku. To je zásadní výhoda i důvod, proč náš nový vizuální styl chtějí i majitelé podniků na malých městech,“ vysvětluje manažerka. Součástí nového vzhledu proměněných hospod je pak také mimo jiné jiný způsob osvětlení, který snižuje spotřebu elektrické energie, a tedy také náklady na provoz těchto podniků.

Dalším projektem, který se pro změnu týká chmele, je iniciativa „Kytky pro chmel“, probíhající ve spolupráci s chmelařskou skupinou Arix Czech Hop a Českou zemědělskou univerzitou v Praze (ČZU). Cílem je podpora

takzvaného regenerativního zemědělství, které v tomto případě spočívá ve výsadbě různých druhů květin do meziřadí chmele. Iniciativa probíhá na čtyřech lokalitách na Žatecku na pozemcích odpovídající ploše zhruba 15 fotbalových hřišť. Projekt je unikátní i tím, že jde o vědecký výzkum, kdy se bude kondice chmele a jeho výnosy na regenerativních chmelnicích porovnávat s chmelnicemi o stejné ploše a ve stejných lokalitách, které budou využívat konvenční způsoby zemědělství. Celkem je tak do projektu zapojených 20 ha chmelnic, které budou monitorovat moderní technologie. „Na chmelnice jsme umístili sofistikované meteostanice, které dokáží měřit výkyvy teplot, srážky a vlhkost v porostu chmelnic. Do země jsme instalovali půdní čidla na měření teploty a obsahu vody v půdě. A budeme také sledovat, jak rostliny chmele využívají světelné záření. Díky těmto datům bychom měli lépe porozumět, jaký vliv mají zaseté meziplodiny na stav půdy a tím i na růst chmele,“ konstatuje přitom Václav Brant z Centra precizního zemědělství ČZU.

Kořenový systém rostlin vytvoří v půdě přirozený ekosystém a zajistí dostatečné a přirozené zásobování chmele živinami. Zároveň zadrží potřebnou vodu. Půda se pak na podzim nerozorá jako doposud, ale živiny v ní zůstanou do další sezóny. Experti přitom předpokládají, že nový postup přinese hned

několik pozitivních efektů. „Zvýší se zastoupení organické hmoty v půdě a rostliny tak budou odolnější proti následkům klimatické změny. Nebude potřeba používat tak vysoké množství umělých hnojiv jako dnes. Celoroční pokrývka půdy pak sníží výpar vody i maximální teplotu na povrchu půdy. Ta bude zároveň chráněna před větrnou a zejména vodní erozí. A větší množství organické hmoty v půdě bude také napomáhat k lepšímu vsakování srážek a absorpci vody,“ doplňuje David Nesvadba z Arix Czech Hop. Jinými slovy, projekt „Kytky pro chmel“ by měl snížit náklady na pěstování chmele a tím například i na výrobu piva.

Do podpory další existence vesnických hospod (a odbytu čepovaného piva) lze navíc svým způsobem také zahrnout dotační program Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) s názvem „Obchůdek 2021+“. Jeho cílem je sice primárně podpora vesnických prodejen s převahou prodeje potravin zejména v obcích do 1 000 obyvatel, je ale zřejmé, že pokud v malé obci funguje místní prodejna potravin, existuje také větší pravděpodobnost, že se ve stejném místě snáze udrží i vesnická hospoda. Uvedený program „Obchůdek 2021+“ by měl podle dostupných informací pokračovat alespoň do roku 2030, v současné době dosahují dotace až 130 000 Kč na prodejnu.

Redakce Agrobaze

PIVO JAKO INGREDIENCE PŘI PŘÍPRAVĚ POKRMŮ



Pivo jako nápoj je samozřejmě primárně určeno k přímé konzumaci, využití jej také lze při přípravě pokrmů. Patrně nejnámějším jídlem, které je stále součástí nabídky některých restaurací, jsou „buřty na pivo“. Jako ingredienci zvyšující pikantnost výsledného pokrmu se pivo často přidává společně s různými vývary například do omáček. Pivo lze také využít při smažení a obalování řízků, případně obalování hub – zkusit to je možné zejména v této době, v podzimních měsících, kdy se v domácnostech obalované houby často ocitají v sezónním rodinném jídelníčku. Houbové řízky lze přitom připravit z většiny nasbíraných jedlých hub, které se dají před obalením nakrájet na plátky. Následující recept je součástí nabídky pokrmů z pivní kuchařky:

Suroviny k přípravě:

- 1 kg hub
- 200g strouhanky
- 50g strouhaného tvrdého sýra
- 0,5cl světlého piva
- 2 lžičky zakysané smetany
- 1 lžička grilovacího koření
- 1 lžička nasekaných bylinek (petrželka, pažitka)
- 2 vejce
- hladká mouka
- sádlo nebo olej

Postup při vaření:

Houby nakrájíme na zhruba centimetr vysoké plátky, strouhanku promícháme se sýrem, bylinkami a grilovacím kořením, vejce rozšleháme s pivem a zakysanou smetanou. Plátky hub obalíme v mouce, namočíme do směsi z vajec, piva a smetany, obalíme ve strouhance a smažíme. Další možnosti využití piva při přípravě pokrmů lze nalézt například na:

www.receptyonline.cz/pivni-kucharka-top-24-nejlepsich-receptu-s-pivem/



Slovácký rok v Kyjově spojil tisíce lidí mnoha generací. Vrcholem byla Jízda králů

Tisíce diváků si nenechaly ujít 21. ročník Slováckého roku, kterému patřil víkend 11.–13. srpna 2023 v Kyjově. Slavnost se koná jednou za 4 roky a má 100letou tradici. Vrcholem programu byl krojovaný průvod a Jízda králů v podání chasy z nedalekých Skoronic. Na akci se předávalo také ocenění Mistři tradiční rukodělné výroby.



V sobotu odpoledne si také oficiálně převzali ocenění dva Mistři tradiční rukodělné výroby. Gabriela Bartošková za potisk textile – modrotisk a Šárka Hlahůlková (na pódiu ji zastoupila dcera) za hornáckou výšivku. Tento titul uděluje každoročně Jihomoravský kraj lidem, kteří se věnují tradičním řemeslům a udržují je při životě.

Králem letošní Jízdy králů v Kyjově se stal 10letý Teodor Šťastný. Vloni při téže události v sousedních Skoronicích doprovázel děti z mateřské školy na housle, letos tento starodávný obřad prožil v koňském sedle. Doprovodilo ho 29 jezdců ve slavnostních krojích, kteří Kyjovem u příležitosti Slováckého roku projeli již po osmnácté.

„Rodina 10letého Teodora je s Jízdou králů neodmyslitelně spojena. Jeho babička roky družila krále do dívčího věnce a v této činnosti už jí pomáhá také maminka Gabriela, která si tak letos do dívčího kroje nastrojila svého syna,“ uvedli pořadatelé na sociálních sítích události.

Pradědeček malého krále Vladimír Šindler pro změnu v roce 1943 patřil k obnovitelům Jízdy králů ve Skoronicích. Zasloužil se také o stavbu tamního pomníku, který na starobylý zvyk, jehož kořeny sahají až do středověku, odkazuje.

Marie Holcmanová, dlouholetá organizátorka Jízdy králů k plastice ještě doplnila: „Plastiku zhotovil akademický sochař Jaroslav Neduchal z Milotic a její součástí je výjev dědečka, který se sklání nad vnučkou a jako by mu říkal, aby tu ujíždějící krásu nikdy nenechal zaniknout. To byla myšlenka právě Vladimíra Šindlera a symbolicky se tak díky jeho pravukovi Tedíkovi výjev naplnil.“

Další ročník Slováckého roku se uskuteční v roce 2027.

Dagmar Sedláčková
Foto: Slovácký rok v Kyjově



Kyjov se na 4 dny zvětšil o desetitisíce hostů, účinkujících a folkloristů. Neopakovatelné krojové přehlídky se ve velkolepém průvodu zúčastnilo přes 3 500 krojovaných z téměř

50 obcí. Nejstarší národopisná slavnost letos nabídla přes 40 programových bodů, novinkou bylo Městečko kyjovských vinařů s odpočinkovou zónou.

Velkolepá vinobraní ve Znojmě a Mikulově přilákala na 120 tisíc návštěvníků

Znojmské historické vinobraní má ve Znojmě tradici už 39 let. Letošní ročník přinesl několik zásadních novinek, na které se přijelo podívat na 76 081 návštěvníků nejen z celé České republiky, ale také zemí, jako je Anglie, Belgie, Francie, Německo, Polsko, Slovensko, Rakousko, Chorvatsko, Itálie, Finsko, Švédsko a Dánsko.

„Tři dny, kdy se Znojmo promění ve středověké město a kdy se snažíme postarat o každého návštěvníka, který za námi váží cestu. Tak vnímám vinobraní, které s kolegy každý rok na druhý zářijový víkend připravujeme. Letos nás čekalo několik výzev. Vedle programu na 13 scénách jsme pro návštěvníky připravili nový programový bod – funambules, během kterého se provazochodci v historickém centru postarali o neskutečnou podívanou. Také jsme ale uvedli novou představitelku královny herečku Martu Dancingerovou, která charismaticky oslovila každého diváka vyhlášeného průvodu krále Jana Lucemburského. Čísla návštěvnosti poukazují na trend, kterého chceme dosáhnout, a to, aby za námi vyráželi právě ti, kteří nehledají obyčejný mainstreamový festival, ale kteří ocení historické scény v kombinaci s 200 programovými body multižánrového programu. I přesto jsme znovu obhájili příčku jednoho z největších festivalů v České republice,“ hodnotil František Koudela, ředitel pořadající Znojmské Besedy.

Hlavním symbolem vinobraní byla opět oslava úrody vinné révy. Návštěvníci mohli během festivalu potkat téměř všechny znojmské vinaře, kteří svou nabídku připravili v mázhauzech města, tedy uzavřených dvorech historických paláců a měšťanských domů, jejichž velkou zajímavostí je, že tyto prostory jsou jinak veřejnosti většinou nepřístupné. Hlavní a nejoblíbenější scénou byl opět degustační stan vinařů VOC Znojmo, který dokázal v jeden čas pohostit stovky milovníků vína a také Vinný trh, kde po oba dny vystupovaly cimbálové muziky z různých regionů.

Hudební program představili scény na Masarykově náměstí, na Horním náměstí a na Káře. „Oproti jiným festivalům začíná náš program už brzy dopoledne. Obrovskou radost máme také z vystoupení Vojenského uměleckého souboru Ondráš a tím i děkujeme Armádě České republiky, která ho do Znojma vypravila. Na hudební scéně se představili interpreti jako Mirai, Vesna, Queenie, Aneta Langerová, Mikolas Josef, Pokáč, Dalibor Janda, Katarina Knechtová, Ondřej Havelka a jeho Melody Makers, Hrubá hudba, Bert and Friends, Cimbálová muzika Antonína Stehlíka, Cimbálová muzika Dyjavan a v neposlední řadě Big Band Znojmo,“ shrnul František Koudela.

V rozmanitém programu se objevily také historické soubory jako Albion, Honorata, Milités, Rosáci, Angels Tribe, Artus Thor, Český lev, Herold, Devěšil, Gnomus a návštěvníkům už známá dobová kapela Lucrezia Borgia. Nechyběly ani velkolepé rytířské jezdecké turnaje společnosti Štvanci v Kolbišti Horního parku a jeden speciální koutek pro ty nejmenší, který vyrostl v hradebním příkopu u Střelníční věže.

At žije král a královna – ozývalo se v pátek ve 20 hodin a v sobotu ve 14 hodin během velkolepého průvodu krále Jana Lucemburského. „Myslím, že jestli je v našem programu něco jedinečné, tak je to právě historický průvod, který i letos přinesl obrovské ovace. Nejen pro návštěvníky, ale i pro nás produkci festivalu je to část programu, kdy se chvílemi až tají dech. Do města vyrazilo na 500 účinkujících a desítky zvířat. Poprvé vedle Mirka Hraběte, představitele krále, usedla na trůn herečka Marta Dancingerová. A ano, je královna. Lépe pocity vyjádřit nemůžeme. Poděkování patří všem účinkujícím a režisérskému týmu pod vedením Šárky Charvátové,“ říká František Koudela.

Nedělní program je odpočinkový a nese se v duchu historických tržišť a vystoupení kejklířů, dobové hudební skupiny Lucrezia Borgia na Václavském náměstí. Návštěvníci mohli ještě také posedět v odpočinkové zóně U tří dubů, a to až do odpoledních 16 hodin.

„Chtěl bych opět poděkovat celému našemu týmu Znojmské Besedy. Dále všem skvělým účinkujícím, ať už historického, či hudebního programu. Poděkování patří také zaměstnancům městského úřadu a všech příspěvkových organizací, kteří se na vinobraní podíleli. Pro bezpečnost všech by se akce neobešla bez záchranných složek, a proto i zdravotníkům, hasičům a městské i státní policii děkuji za hladkou spolupráci. V neposlední řadě jsou důležitým článkem také pracovníci úklidové služby, kteří Znojmakům a všem návštěvníkům připravují každý den město opět čisté a krásné, a to v neskutečně rychlém čase. Děkuji ale také všem návštěvníkům, kteří za námi vyráží z různých koutů České republiky, a vlastně i světa,“ dodává František Koudela.



Znojmské historické vinobraní se konalo pod záštitou ministra zemědělství Marka Výborného a partnery byli: Vinařský fond, Jihomoravský kraj, VOC Znojmo, vinařství Ampelos, Vinné sklepy Lechovice, Znovín Znojmo, FCC Znojmo, Auto Hemala, Ticketstream a Farma U Tří dubů, Armáda České republiky. Mediálními partnery byl Český rozhlas Brno, Rádio Blaník a Hitrádio City Brno.

Jubilejní 40. ročník Znojmského historického vinobraní se bude konat 13. až 15. září 2024.

Také Mikulov slavil vinobraní

Na Pálavské vinobraní do Mikulova letos dorazilo na 44 tisíc návštěvníků. I v Mikulově nechyběl tradiční průvod Václava IV. v podání Marka Tichého, kterého doprovodila Chantal Poullain. „Jejich dlouholetá chemie, která mezi nimi panuje, dodává celé akci nádech pravého skoku do dob středověku. Jejich energie se přenášela na všechny naše návštěvníky,“ řekla ředitelka pořadající společnosti Petra Eliášová.

Návštěvníky roztančili v Mikulově známí čeští interpreti, například rapper Viktor Sheen, zpěvačka Anna K nebo kapely Slza, Čechomor a No Name. Některé zase nalákal bohatý výběr vín, Pálavské vinobraní nabídlo na mikulovském zámku přes 600 vzorků.

Dagmar Sedláčková
Foto: Znojmská Beseda



Eurofleurs 2023, Mistrovství Evropy floristů

Juniorský floristický šampionát se konal ve dnech 23.–27. srpna 2023 v historické botanické zahradě Arboretum Volčji Potok ve Slovinsku pod záštitou Mezinárodní floristické organizace Florint.



Český reprezentant se svým podpůrným týmem, učitelkami odborného výcviku Střední odborné školy Jarov. Zleva Máša Weigrichová, Filip Hrouda, Eliška Součková, Eliška Weigrichová

Historický park Volčij Potok se rozkládá na 85 ha a je nejnavštěvovanější botanicou zahradou v celém Slovinsku. Letošního ročníku soutěže, která se koná zpravidla každé 4 roky už od roku 1998, se zúčastnilo 12 zástupců z různých evropských zemí. Soutěž se nesla v duchu udržitelnosti a návratu ke kořenům přírody. Soutěžící čekali 5 floristických témat, z nichž každé jedno se realizovalo pod širým, dlužno říct, rozžhaveným nebem srpnového Slovinska. Soutěžící měli k dispozici textilní přístřešky, aby nebyli na přímém slunci, přesto byla vazba v tomto

horu náročná pro floristy i květiny. Hotové práce hodnotila mezinárodní porota každé zvlášť a následně pak stanovila i absolutního celkového vítěze. Letos byla vyhlášena tato soutěžní témata:

- romantický piknik na rozkvetlé louce, prostorová dekorace,
- legenda o bílých a rudých růžích, svatební kytice,
- stromy jsou moji přátelé, prostorová dekorace,
- letní snění, volně vázaná kytice,

- překvapení, Duše milenců plují po jezeře, plují jako vodní lekníny aneb Nic nemůže uhasit plameny lásky.

Česko reprezentoval se svým týmem florista Filip Hrouda, který navštěvuje druhý ročník nástavbového studia zahradnického oboru Střední odborné školy Jarov v Praze 9. Filipa Hroudu už od mládí přitahovaly květiny, a tak když přišla volba, čím se v životě stát, florista bylo jednoznačné rozhodnutí. Po dokončení základní školy absolvoval Střední odborné učiliště v Soběslavi, obor Zahradnické

práce, kde se poprvé účastnil různých soutěží. Po úspěšném dokončení přešel do Prahy na Střední odbornou školu Jarov, obor zahradník, který rovněž úspěšně zvládl, a dokonce se rozhodl rozšířit vzdělání ještě na nástavbovém studiu. Během celých 8 let se pravidelně zúčastňoval různých floristických soutěží. Vyvrcholením bylo jeho prvenství na českém Mistrovství republiky floristů – na jubilejním 50. ročníku soutěže Děčínská kotva, kde se stal juniorským mistrem České republiky ve floristice. Na základě těchto úspěchů nominoval Svaz květinářů a floristů České republiky Filipa na mistrovství Evropy Eurofleurs 2023.

Přípravný a organizační tým

Možnost postoupit z Mistrovství ČR ve floristice na evropské klání zajišťuje a zaštiťuje Svaz květinářů a floristů ČR, který je členem mezinárodní asociace floristů FLORINT. Vzdělávání mladých floristů, získávání nových zkušeností a edukace v oboru obecně je jedním z pilířů činnosti svazu. Svaz zajistil přihlášku na juniorský šampionát, zabýval se organizačními stránkami účasti a v neposlední řadě také odbornými radami a samotnou přípravou. Ve čtvrtek 24. 8. 2023 proběhla v rámci šampionátu valná hromada Florint, které se zúčastnili přední představitelé SKF ČR. Předseda Ing. Jakub Švanda, člen předsednictva Ing. Vojtěch Zahradník a předsedkyně floristické sekce Ing. Klára Franc Vavříková.

Dalším velmi důležitým článkem přípravného a organizačního týmu byla Střední odborná škola Jarov, která poskytla svému studentovi veškeré zázemí pro přípravu. Poděkování patří především učitelkám odborného výcviku Střední odborné školy Jarov, jmenovitě Máše Weigrichtové, Elišce Součkové a Elišce Weigrichtové, které Filipa do Slovinska také doprovázely a Eliška Weigrichtová byla i jeho asistentkou na samotné soutěži. S přípravami konstrukcí a cennými floristickými radami přispěli také Petr Žáček a Bc. Karolína Dlouhá-Žáčková.

A jaké byly výsledky?

Na 1. místo dosáhl Benoit Barbin z Francie, na 2. místo Anian Friedrich z Německa a 3. příčku obsadila Karoline Pedersen z Dánska. Náš soutěžící Filip Hrouda se umístil celkově na 11. místě. Ve dvou soutěžních disciplínách však zaznamenal na evropského nováčka velký úspěch, když jeho prostorovou dekoraci „Piknik na rozkvetlé louce“ ohodnotila porota 4. místem a prostorovou dekoraci „Stromy jsou mí přátelé“ místem 6. Věříme, že náš reprezentant získal mnoho nových zkušeností, zážitků a přátel. Přejeme mu a dalším mladým floristům mnoho úspěchů a možnosti vzdělávání. Třeba i prostřednictvím Svazu květinářů a floristů, který svým členům tyto zkušenosti zařizuje a umožňuje, a to i na mezinárodní úrovni.

Ing. et Bc. Marcela Nachlingerová
Svaz květinářů a floristů ČR



Na romantickém pikniku se svými podporujícími učitelkami odborného výcviku Střední odborné školy Jarov a asistentkou Eliškou Weigrichtovou



Českou účast organizoval Svaz květinářů a floristů ČR, na snímku uprostřed Ing. Klára Franc Vavříková, místopředseda SKF ČR pro floristickou sekci a Ing. Vojtěch Zahradník, člen předsednictva SKF ČR



Reprezentant za Českou republiku, Filip Hrouda, student 2. ročníku nástavbového studia zahradnického oboru Střední odborné školy Jarov v Praze 9



Květiny Lucida nejen pro Zubří

Když dne 1. srpna v roce 1992 zahájila Ludmila Jaroňová prodej květin v Zubří na Valašsku, dala tím základ více než 30leté tradici firmy Květiny Lucida. Pro pojmenování podniku zvolila jméno po své oblíbené odrůdě chryzantémy, které v tehdejší době pro svou zálibu společně s mečíky pěstovala doma na zahrádce.



**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

Květiny Lucida

V současnosti je rodinná firma neodmyslitelně spojena se jménem její dcery, Ing. Janou Hrstkovou. Úspěšná absolventka Střední zahradnické školy v Ostravě a Zahradnické fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity Brno v Lednici se do rodinného podniku vrátila po ukončení své pedagogické činnosti v Aranžování rostlin na Zahradnické fakultě v Lednici. Vítězka národních floris-

tických soutěží – Děčínská kotva, Kopidlinský kvítek a mezinárodní soutěže Victoria Regia, je členkou Svazu květinářů a floristů ČR. V SKF ČR pracovala i jako členka předsednictva, lektorovala vzdělávací semináře, podílela se na různých floristických akcích svazu, buďto organizačně, jako například Haviřov v květech, Flora Olomouc, Europacup 2010 v Haviřově, nebo jako členka odborné jury na floristických soutěžích. Své praktické zkušenosti získala nejen v rodinném obchodě, ale i na několikaměsíční stáži v Německu, kde pracovala v zahradnickém podniku s vlastní produkcí květin k řezu. Zajímavé zkušenosti si přivezla i z praxe na Floridě. Tam pracovala ve floristickém obchodě na ostrově Sanibel poblíž města Fort Myers. Obchod je tam zaměřen především na svatební floristiku, ale také se ve velké míře věnuje rozvozu květin. Tyto nabyté zkušenosti se snaží využít i ve své

firmě. Realizuje tematické výstavy, odborné semináře pro velkoobchodní i maloobchodní firmy a pořádala vlastní přehlídky módy, účesů a květin pod názvem Dokonalost elegance.

V současné době má firma čtyři stálé zaměstnance a sezóně pomáhají další pracovníci podle potřeby (dušičky, instalace svateb, výzdoby interiérů apod.). Firma zajišťuje příležitostnou floristiku, tzn. květiny a aranžmá k určitým příležitostem – gratulační narozeninové květiny, kytice k promoci nebo dárkové aranžmá pro radost. V nabídce služeb nechybí ani výzdoba restaurací, hotelů, recepcí a jiných.

Firma se zabývá také smuteční floristikou, proto již několik let spolupracuje s pohřební službou, kde nabízí vazbu květin pro důstojné poslední rozloučení.





Nedílnou součástí práce je i svatební floristika. Mimo svatební kytice, corsage pro ženichy, kytice pro maminky a družičky nabízí květinové šperky například v podobě dnes nejžádanějších náramků, přízdob účesů, popřípadě náhrdelníků a náušnic. Další nabídkou je také výzdoba aut, restaurací, kostela nebo čím dál populárnějších venkovních obřadů. Svatební zakázky se rozrůstají i díky spolupráci se svatební koordinátorkou, která se stává pro dnešní nevěsty nedílnou součástí svateb. Ty si také vybírají pro svůj den zajímavá místa, proto se s prací Květin Lucida můžete setkat nejen v Zubří, ale i v širokém okolí.

Velmi důležitá je také spolupráce s firmou na výrobu svíček z Rožnova pod Radhoštěm, kde několikrát v roce probíhá výzdoba celé firmy laděná vždy ke konkrétní nové kolekci svíček. Největší rozsah výzdoby se samozřejmě váže k adventu a k Vánocům, a tak v tomto období se mohou zákazníci nejen inspirovat vánočními dekoracemi uvnitř prodejny, ale taky mohou obdivovat adventní věnec o průměru 3 m, který je součástí venkovní výzdoby.

Důležitou součástí je i spolupráce s nadací Haimaom. Tato nadace se věnuje podpoře transplantace kostní dřeně a pracuje na Hematoonkologické klinice fakultní nemocnice Olomouc. Pro tuto nadaci se podařilo ve spolupráci se Svazem květinářů a floristů ČR uspořádat v Olomouci nejen přehlídku květin, ale probíhá i každoroční vánoční výzdoba hematoonkologické kliniky.

Velmi důležitá je spolupráce s dodavateli květin, ať už s těmi, kteří květiny dováží, nebo s těmi, kteří se věnují vlastní produkci. Bez vzájemné tolerance, pochopení, snahy a dobrých vztahů by 31letá firma nebyla.

www.kvetiny-lucida.cz





Čas slavností mladých vín a doznívající chuti burčáku. Kam vyrazit na vinobraní?

Slavnosti vinobraní lákají na víno, historické průvody, řemesla, dobové tržnice, národopisné soubory, cimbálovou muziku i dechové hudby, stánky s vínem, burčákem, ale i mladým svatomartinským vínem a gastro specialitami. Vyberte si z nejlepších tipů na vinobraní 2023 na jižní Moravě i dalších místech Česka.

Vrbovecké vinobraní

28. října 2023, Vrbovec (Znojensko),
sklepní ulička



Ve vinici u kapličky a v otevřených sklepech slavíme největší vinařskou událost – ukončení sklizně. Těšit se můžete na průvod vrboveckých radních, hotařů a vinařů v dobovém oblečení, lisování posledního hroznu, dávné zvyky Ručení za Hroznového kozla a Obdarování, burčák, mošt, mladé víno, zpěv...

Cimbálky & mladá vína ve Valtickém Podzemí

3.–4. listopadu 2023, Valtice



Také jste zvědaví na první vína ročníku 2023? Vychutnejte si je v unikátním labyrintu historických vinných sklepů při cimbálové muzice. Ochutnáte nejen mladá vína a speciality Valtického Podzemí. Aktuální program a cenu naleznete na webových stránkách Valtického Podzemí.

Putování za mladým vínem Bořetice

4.–5. listopadu 2023, Bořetice
V otevřených sklepech budou připraveny



speciality na grilu, z udírny a zabijačkové mlsy již od 11:00 do 18:00 hodin. Příjemné setkání s mladým vínem vám popřeje prezident, vláda a vinaři recesistické Kravihorské republiky.

Husí a kachní hody v Bukovanském mlýnu

9.–12. listopadu 2023, Hotel Bukovanský mlýn, Bukovany



Původ spojitosti mezi svatým Martinem a husou můžeme nalézt také v legendě, která praví, že svatý Martin se před svou volbou biskupem ze skromnosti skrýval v husníku, ale husy ho svým kejháním prozradily, a tak nyní za trest pykají na svatomartinském pekáči.

Svatomartinský Mikulov 2023

10.–19. listopadu 2023, Mikulov
Od pátku 10. do neděle 19. listopadu 2023



čeká na milovníky vína a dobrého jídla již 13. ročník Svatomartinského Mikulova. Tradičně se můžete těšit na svatomartinské menu v mikulovských restauracích, svatomartinský košť vín a víkendový jarmark na Náměstí, který bude doplněn o doprovodný program.

Svatomartinský košť Brno

11. listopadu 2023, Brno, Náměstí Svobody



Zažijte nezapomenutelnou atmosféru největší ochutnávky svatomartinských vín. Vinařský

fond pořádá již 18. ročník tradičního koštu prvního vína nového ročníku. Přitukněte si s námi 11. 11. od 11:00 hod. na náměstí Svobody v Brně.

Svatomartinské otevřené sklepy

11.–12. listopadu 2023, Velké Pavlovice



Přijďte ochutnat nejen svatomartinská vína nového ročníku do srdce moravského vinařství Velkých Pavlovic. Doprovodný program od 10.00 hod. Otevřeno bude přes 20 vinařství a vinných sklepů, přes 250 vzorků vín od 11:00 hod., místní speciality, večerní beseda u cimbálu.

Slavnost Svatomartinských vín v Karlštejně

11. listopad 2023, Karlštejn, sál restaurace U Janů

Tak jako se rodí život, zrodila se i tato krásná svěží mladá vína. Přijďte je ochutnat spolu s námi a poslechnout si krásné zvuky cimbálu a něco pěkných písniček. K poslechu a tanci



bude hrát cimbálová muzika Žandár. Svatomartinská husička a jiné dobroty. První láhev otvíráme v 11:11 hod.

Po stopách opičky Emilky za mladým vrbeckým vínem

18.–19. listopadu 2023, Vrbice, lokalita sklepů Stráž



Vinaři Vrbice připravili putování po vinných sklepech spojené s ochutnávkou mladých vín ročníku 2023 od 11:00 do 18:00 hod. Vzhledem k menšímu rozsahu akce je to ideální příležitost pro setkání s vinaři a rozpravám o jejich vinařské filosofii.

Podzimní festival vína Němčičky

18. listopadu 2023, Němčičky (na Břeclavsku)



Sdružení vinařů Němčičky vás srdečně zve na Podzimní festival vína, který se koná v sobotu 18. listopadu 2023 v kulturním domě obce Němčičky od 18:00 hod. K poslechu, zpěvu i tanci bude hrát od 20:00 hod. cimbálová muzika.

Dagmar Sedláčková

Břeclav se zbarvila do červena. Dvě kila rajčat spořádal Maxijedlík za pět minut

V rajskou baštu se druhou srpnovou sobotu proměnila Břeclav, kde se konal 10. ročník Slavností rajčat. Prostor u tamní synagogy či kina navštívily zástupy návštěvníků, kteří ochutnávali nejrůznější pokrmy a nápoje. Nechyběl ani nabitý kulturní program, o jehož vrchol se koncertem postarala kapela The Tap Tap.



Kromě toho se představili například cirkusoví umělci, folkloristé, otevřený byl rovněž Lichtenštejnský dům či synagoga, kde vystavovali pěstitelé nepřehledné množství odrůd rajčat. Těch tradičních i nově vyšlechtěných, čekajících teprve na zápis do pěstitelského seznamu.

Návštěvníci slavností mohli rajčata ochutnat ve všemožných variantách. K dispozici byla kuchyně z Guatemaly, Řecka, Argentiny, Arménie, Spojených Států a další. Ochutnat bylo možné i hmyz, různé kombinace nápojů, ke koupě koření a doplňky do domácností. Pro

děti bylo připraveno malování na obličej či balonky.

Svou show předvedl i Maxijedlík Jaroslav Němec, který před zraky povzbuzujících diváků zhltl během časového limitu 5 minut 129 kusů rajčat vážících zhruba 2 kilogramy. Jejich polykání proléval vodou. „Nečekal jsem, že budou cherry rajčata tak velká, proto jsem je nechal zvážít, abych měl jasnější představu o spořádaném množství,“ komentoval po výkonu Maxijedlík.

Text a foto: Dagmar Sedláčková



Lokální produkty vítězí: Rostoucí obliba soutěže Regionální potravina



Do 14. ročníku se přihlásilo celkem 456 výrobců, což představuje rekordní počet od počátku soutěže v roce 2010. Zájem výrobců o toto označení je mimořádně důležitým signálem. Svědčí o rostoucím povědomí a hodnotě regionálních potravin, ale také o významu značky.

Regionální potravina je oceněním nejlepších regionálních produktů, ale také platformou pro sdílení informací, propojování výrobců a rozvoj trhu s kvalitními regionálními potravinami. Nárůst zúčastněných výrobců podtrhuje klíčový přínos regionální produkce pro ekonomiku i pro

společnost jako celek. Toto uznání představuje ocenění nejvyšší kvality, regionality a tradice. Pro Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), který tuto soutěž spravuje, je tak rostoucí zájem odrazem skvělé zpětné vazby.

Soutěž probíhá ve všech krajích České republiky s výjimkou Prahy. O značku Regionální potravina mohou soutěžit producenti zemědělských a potravinářských výrobků, kteří mají nejvýše 250 zaměstnanců. Oceněný výrobek pak získává právo zdarma užívat značku Regionální potravina po dobu čtyř let. V letošním ročníku se hodnocení účastnil také ministr zemědělství Marek Výborný, konkrétně na Hodnotitelské komisi v Jihočeském kraji.

Cestou podpory kvalitních místních potravin jde celá EU a Česko není výjimkou. Současná situace je pro spotřebitele i producenty potravin zasažená výší inflace a stagnující poptávkou. I proto je marketingová podpora kvalitních potravin důležitá v posílení tržní komunikace, vede také k výraznému posílení poptávky ze strany spotřebitelů a má tedy dopad na růst prodeje. Jedním z nejviditelnějších marketingových nástrojů je podpora značky v médiích. Například v pořadích Kluci v akci, Pečení na neděli či Herbář. Pravidelně se značkou Regionální potravina můžete setkat v časopisech *Apetit*, *Gurmet*, *Forbes* a na významných akcích, jako jsou dožínky na Letné, vinobraní na Pražském hradě nebo Země živitelka. Do konce listopadu můžete oceněné produkty snadno a pohodlně zakoupit v Sousedské pojízdné prodejně na některé z jejích zastávek po Čechách. Letos je pojízdná prodejna ještě lákavější díky novému Regionálnímu Menu, které nabízí výběr ze tří jednoduchých pokrmů připravených z oceněných výrobků.

JIHOČESKÝ KRAJ



Farma Liška s.r.o., Statek Horní Dvorce s.r.o., Farma Struhý s.r.o., Dačická Pekárna s.r.o., Markéta Kořínková, LIQUI B ZÁMECKÝ OVOCNÝ LIHOVAR BLATNÁ s.r.o., Zemědělský podnik Malše a.s., Nouza s.r.o., Zdeněk Misaf

JIHOMORAVSKÝ KRAJ



Řeznictví a uzenářství Štulpovi s.r.o., Josef Jůza, Markéta Šedivá, Šimon Marák, Zemědělské družstvo Bulhary, PRIFILOM, s.r.o., THAYA vinařství, spol. s.r.o., Huhuchilli s.r.o., Alena Partyková

KARLOVARSKÝ KRAJ

Josef Pelant, Statek Hlinky s.r.o., Belina s.r.o., Marie Květoňová, Lenka Bezděková, Lucie Zlámalíková, Pivovar Rudohor s.r.o., REGENT PLUS Žlutice spol. s.r.o., Miroslav Dimo

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Řeznictví Tichý s.r.o., FARMA ORYX spol. s.r.o., Bc. Iveta Svobodová, MVDr. Michaela Hlubková, Alena Jurečková, Medoo Silesia s.r.o., Pivovar Ogar s.r.o., Jaroslava Fojtíková, Jaromír Kublák

KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ

L O P O společnost s.r.o., Mgr. Martin Odstrčil, Pleva s.r.o., David Smetana, Jan Kolowrat – Krakowský, Josefovská uzenina s.r.o., HAVLÍKŮV DVŮR s.r.o., Sýrárna Broumov s.r.o., Bc. Lenka Lacinová

OLOMOUCKÝ KRAJ

Monika Turoňová, Tavoretus a.s., AGROPRODUKT SUPÍKOVICE spol. s.r.o., Martin Vašíček, Dubická zemědělská a.s., Zemědělské družstvo Kokory, PROFI MP STAVBY s.r.o., Ing. Zlata Ronzová Mádřová, WELLART s.r.o.

LIBERECKÝ KRAJ

Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace, Marek Píroch, Ladislav Stehlík, Mléko Jeřmanice s.r.o., Lukáš Mašek, Radka Mayerová, Pivovar Volt s.r.o., Ing. Petr Macháček, Michal Sabáček

PARDUBICKÝ KRAJ

Petr Souček, Zemědělské družstvo se sídlem ve Sloupnici, Mgr. Tomáš Kroulík, Jana Vondroušová, ARMAT spol. s.r.o., Ing. Jitka Píchová, Mgr. Monika Pavlisová



PLZEŇSKÝ KRAJ



MgA. Adam Březovský, Jindřiška Janečková, Lucie Fabišíková, Domažlické městské lesy spol. s r.o., Šárka Líbenková, Karel Toupal, Jan Jero, Jaroslav Procházka, Střední škola zemědělská a potravinářská, Klatovy, Národních mučedníků 141

STŘEDOČESKÝ KRAJ



Gabriela Janebová, AGRO PODLESÍ a.s., Zdeňka Mejstnarová, Cukrárna Na kopečku, s.r.o., Slaneebeer s.r.o., AGRO Jesenice u Prahy a.s., VČELÍ FARMA PODĚBRADY s.r.o., Robert Parus, WIFCOM a.s.

ÚSTECKÝ KRAJ



Delius s.r.o., Farma Doupov s.r.o., Martin Honza, Zdeněk Hampl, Jiří Onděčko, Family Bakery s.r.o., Ing. Vratislav Novák, Petr Psota, Vineco s.r.o.

KRAJ VYSOČINA



Řeznictví Stejskal s.r.o., Tomáš Havlíček, FARMA RODINY NĚMCOVY s.r.o., Agromilk, družstvo vlastníků, LexFin s.r.o., Iva Navrkalová, Ing. Dana Nováková, Náš Kmín s.r.o.

ZLÍNSKÝ KRAJ



VOMA, s.r.o., Řeznictví U Kusáků s.r.o., FARMA-ZPZ s.r.o., Ing. Petr Šobán, Radek Císař, Rožnovské pivní lázně s.r.o., Moštárna Hostětín s.r.o., Jan Plšek, Mgr. Petra Strnad



Chcete být v obraze ohledně regionálních ochutnávek a akcí, na kterých se objeví Sousedská pojiždná prodejna? Sledujte webové stránky regionálnipotravina.cz a také facebookový a instagramový profil Regionální potravina, ať nezmeškáte ani jednu příležitost poznat a ochutnat ty nejlepší produkty z vašeho regionu!

Čtyřicet medailí pro moravská vína ze soutěže MUNDUS VINI. Úspěch slaví vinařství z Hodonínska

Začátkem září se ve světě opět předvedla moravská a česká vína, když zabodovala na letní části soutěže MUNDUS VINI v Německu. Z 33. ročníku jedné z nejpřísněji hodnocených světových vinařských soutěží si naši vinaři odvezli krásných 26 zlatých a 14 stříbrných medailí. Účast vín z České republiky finančně podpořil Vinařský fond a organizačně zajistilo Národní vinařské centrum.



Nejúspěšnějším moravským vinařstvím se na soutěži stalo B\W vinařství z moravských Ratíškovic, které se s 20 zlatými a 8 stříbrnými medailemi stalo letošním strůjcem naší prezentace v Německu. Jejich Chardonnay RESERVA 2018 bylo vyhlášeno nejlepším vínem z ČR a vinařství si celkově vysloužilo označení „Nejlepší producent ČR“.

„Oceněné Chardonnay je vyrobeno z hroznů vypěstovaných v našich 45 let starých vinnicích v Ratíškovicích. Má žlutavou barvu, v jemné ovocné vůni vystupují žlutomasé broskve, doplněné tropickými tóny. Chuť je plná, harmonická, se svěží kyselinkou, dlouhá a komplexní, jelikož víno bylo školené

12 měsíců na jemných kvasničných kalech ve velkém francouzském dubovém sudu. Je to elegantní velké víno vhodné ke zrání v láhvi,“ představil nejlepší víno z ČR na soutěži Jiří Toman, enolog a sklep mistr B\W vinařství.

Toto Chardonnay navázalo na svůj předešlý úspěch, kdy v letošním roce získalo již jednu z hlavních cen na soutěži Le Mondial des Vins Blancs Strasbourg ve Francii, kde bylo vyhlášeno nejlepším suchým vínem soutěže.

Zadařilo se také vinařství Habánské sklepy a Vinofol, se shodným ziskem dvou zlatých a jedné stříbrné medaile. Zlaté medaile si

na soutěži připsala ještě vína z vinařství Vinice Hnanice a Víno Mikulov. Stříbrné pak navíc ještě Bohemia Sekt a Víno Masařík.

Na 140 vinařských mezinárodních odborníků se sjelo do německého Neustadt an der Weinstrasse, kde v rámci 33. ročníku soutěže MUNDUS VINI chutnalo a hodnotilo více než 4 tisíce vín z 36 vinařských zemí světa. Oceněno bylo celkově 1 676 vín. Zlatou medaili v této celosvětové prestižní soutěži získá víno, které dosáhne minimálně 90 ze 100 bodů.

Dagmar Sedláčková
Foto: MUNDUS VINI



FOTOREPORTÁŽ:

Valašské muzeum v přírodě

Valašské muzeum v Rožnově pod Radhoštěm je druhé nejstarší muzeum v přírodě ve střední Evropě založené už v roce 1925 a pro návštěvníky je poučením zejména v tom, jak těžký život měli naši předkové ještě jen zhruba před 100 lety, ale také jakou inspiraci i pro současnost jejich život představoval.



Velká část skanzenu je věnována ukázkám zemědělského hospodaření



Návštěvníci si mohou prohlédnout dobové vybavení tehdejších obydlí



Prohlídka expozice trvá minimálně hodinu



Součástí je i škola, jejíž podobu si i dnes mnozí vybaví



Už naši předkové mysleli na zadržování dešťové vody



Velkou atrakcí je funkční mlý

Redakce Agrobaze

Úroda kukurice a slnečnice oproti vlašajšku poteší

Kombajny už vyšli aj do slnečnicových a kukuričných polí. Zber jesenných plodín sa naplno rozbehol. Je to tiež čas vhodný na bilancovanie a zamýšľanie sa nad budúcnosťou – a tiež na vyhodnocovanie toho, či zvolené odrody boli tie správne. Práve na porovnanie rôznych odrôd slúžia Dni poľa, na ktorých je možné na menšom priestore vidieť a porovnať rôzne odrody plodín. Pri takejto príležitosti sa stretli na Dni poľa kukurice aj poľnohospodári pri Šali.

„Ako obchodno-výrobná spoločnosť potrebujeme vidieť, ako sa jednotlivé osivá zo širokého ponúkaného portfólia správajú v praxi. Preto sme pred časom začali robiť poľné pokusy a ako službu pre našich odberateľov aj tieto Dni poľa, aby ich v reáli videli a vedeli si správne vybrať,“ uviedol Marek Psota, riaditeľ spoločnosti Sagrop.

Na poliach v okolí Trnovca nad Váhom a Šalou má spoločnosť stovky pokusných polí. „V hrubých číslach môžeme povedať že kukurice máme asi dvesto odrôd, slnečnice vyše sto a pšenice okolo osemdesiat,“ dodal Psota.

Dni poľa sa pri Šali organizujú už desať rokov

„Je to aj miesto stretnutia, možnosť sa porozprávať sa šľachtiteľmi, osivármi, ktorí vedia fundovane vysvetliť podrobnosti k osivu. Návštevníci si môžu vymeniť skúsenosti aj čo sa týka jednotlivých komodít, aj obchodovania s nimi,“ dodal Matej Takáč, agronóm spoločnosti Sagrop.

Deň poľa kukurice tento rok ozvláštnila aj súťaž v orbe. „Je to operácia na pôde, ktorá nám dnes upadá. Orije sa menšie percento plôch, najmä kvôli zvýšeným nákladom na naftu. Mnoho pestovateľov prechádza do minimalizačného spracovania pôdy. Od orby sa upúšťa aj pre zmeny v klimatických podmienkach. Avšak orba má stále svoje miesto pri práci s pôdou,“ dodal Takáč.

Aká bude úroda?

Hoci v okolí Šale sťažuje pestovanie kukurice najmä zloženie pôdy a úroda nepatrí k najlepším, vo všeobecnosti sa v rámci celého Slovenska očakávajú pomerne dobré výnosy. Čísla budú oproti vlašajšku výrazne vyššie, hoci závisieť budú aj od lokality.

„U nás sú porasty kukurice priemerné. Očakávame úrodu okolo 8 ton z hektára. Je to jednoznačne lepšie ako vlani, pretože minulý rok bol extrémny a ani sa z neho nedá spraviť skutočná štatistika, je to neporovnateľné,“ skonštatoval Jozef Bosý z rodinnej



farmy Agrofarma Bosý vo Vinohradoch nad Váhom.

V podstatne lepších číslach sa javí aj úroda slnečnice. Tú už mnoho poľnohospodárov na juhozápade pokosilo.

„U nás to vyzerá na 4,2 tony z hektára, keď to porovnam, najnižšiu úrodu som v minulosti mal okolo 2,5 tony z hektára. Takže slnečnice môžem tento rok hodnotiť veľmi dobre. Dokonca som počul, že v okolí Levíc kosili aj 5 ton z hektára,“ dodal Jozef Ižóf, poľnohospodár z Dlhej nad Váhom.

Ceny až tak netešia

Menej radosti už poľnohospodárom prinášajú

ceny komodít. „Pri slnečnici padli pod 300 eur a pri kukurici je to len okolo 150 eur za tonu v suchom stave. Je to veľký výpadok príjmu, najmä keď si zoberieme, že ceny hnojív opäť začali rásť. Nie až tak výrazne, ako minulý rok, ale svoje dno dosiahli cez leto a zas to ide hore,“ dodal Ižóf.

Positívny cenový vývoj neočakávajú ani obchodníci s komoditami. „Tohtoročné ceny budú asi polovičné oproti minuloročným, čiže dá sa očakávať pokles cien za kukuricu aj slnečnicu. Poľnohospodári dnes nemajú veľmi na výber, lebo sa to týka takmer všetkých plodín,“ dodal Psota zo spoločnosti Sagrop.

Ivana Kaliská, polnoinfo.sk



Ochrana brambor potřebuje účinné přípravky

To, že je to pravda, bylo potvrzeno na akci Workshop a polní den uspořádaný v září na pokusných pozemcích Výzkumné stanice Valečov, Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod.

Akce přímo na poli má zde již dlouholetou tradici a její účastníci mohou vidět na vlastní oči, na čem výzkumníci pracují a s jakým výsledkem. V převážné většině se jedná o výsledky účinku buď jednotlivých přípravků na ochranu rostlin (dále POR), nebo jejich sledů proti řadě škodlivých organismů. V případě ochrany brambor samozřejmě dominovala prezentace ochrany proti plísni bramboru. Pamatují roky, kdy zde byl v četných aplikacích představován pouze jeden bio fungicid. Dnes je jich na trhu i v registračním řízení celá řada. Bohužel pěstitele brambor, zvyklé na účinek syntetických fungicidů stále nemožou uspokojit jak vlastním fungicidním účinkem, tak i cenou. Navíc vyžadují mnohačetnější aplikaci. Pokud si možnost používání syntetických fungicidů neuvědomí registrační orgány ani EK, potom se nedivíme, že zemědělci budou od pěstování brambor stále více ustupovat. Navzdory tomu, že tento faktor patří k zásadním, nevidím, že by se s ním na různých úrovních argumentovalo. Zákazy jsou kontraproduktivní a výrazně ovlivňují zájem zemědělců o pěstování brambor. Přitom to není záležitost pouze ČR. Děje se tak i v zemích s největšími plochami brambor sadbových i konzumních v celé EU.

Výměru brambor nezachrání ani různé dotační tituly! Osázené plochy dlouhodobě klesají, stejně jako soběstačnost České republiky v komoditě brambory, zemědělci upouštějí také od pěstování sadbových brambor a výnosy všech užitkových směrů (konzumních, škrobových, sadbových) jsou nestabilní a závislé nejen na proměnlivém počasí.

Průběh ochrany brambor proti houbovým chorobám

Podle hodnocení Ing. Ervína Hausvatera, CSc. bramborářská sezóna nebyla až tak dramatická, i když to zpočátku dramaticky vypadalo. Je třeba předeslat, že kvůli chladnému jaru se brambory vysazovaly pozdě. Následovalo suché období, vystřídané vysokými srážkami, navíc s teplem. V důsledku toho všeho byly z hlediska výskytu chorob obrovské rozdíly nejen mezi odrůdami, ale hlavně mezi lokalitami. I proto zevšeobecnění je poměrně obtížné. Černání stonků hlavně v případech nekvalitní sadby, stejně jako bakterióz bylo poměrně dost. Obecná strupovitost již řadu let nás netrápí, je jí málo, vždy záleží na počasí v době sázení. To je dobře, protože proti ní neexistuje ochrana. Také výskyt vložkovitosti hlíz

byl různý. Bude hodně záležet na tom, jak se povede sklizeň. Čím je půda vlhčí a čím déle hlízy zůstávají v půdě, tím je napadení větší. Ochranu proti Alternarii letos zkomplikovala ztráta účinné látky mancozeb. Plíseň bramboru měla i letos slabý výskyt do 3% a všechny přípravky, včetně biopreparátů účinkovaly skvěle. Jejich první výskyt ve Valečově byly zjištěny 11. srpna, což po 20letém sledování na jedné odrůdě byl ten vůbec nejzažší termín. Plíseň se vyskytovala hlavně u poloraných a polopozdních odrůd, které měly ještě na počátku září zelenou nať. Obecně řečeno, letos nebyla potřeba moc bojovat s plísni bramboru. Zatím se zdá, že po sklizni budou větším problémem skládkové choroby.

Průběh ochrany brambor proti živočišným škůdcům

Již tradičně se Ing. Petr Doležal, Ph.D. zaměřil na zhodnocení ochrany brambor proti mandelince bramborové a mšicím. Mandelinka bramborová vlivem pozdní výsadby a studeného jara měla opožděný nástup. Na pokusné lokalitě v Žabčicích byl její výskyt extrémně vysoký. V termínu aplikace, 15. června bylo v průměru až 60 larev



na jedné rostlině. Nejvyšší účinnost vykazaly přípravky Spintor a Benevia. Mšice broskvoňová a řešetláková jako přenašeči virových chorob zajímají hlavně pěstitele sadby brambor. I jejich výskyt byl letos průměrný. To ale neznamená, že není třeba u sadby dávat pozor na obrosty. Zajímavostí je slaměnný mulč, který má v bramborách příznivý vliv na celkový nálet mšic, tak i na nálet mšice broskvoňové. S uplatněním slaměného mulče se počítá pouze u nejcitlivějších odrůd brambor.

Ochrana brambor proti plevelům

Tématu se věnoval Ing. Pavel Kasal, Ph.D. Ve výběru účinných látek proti plevelům se nic nemění. Pro preemergentní aplikaci je na trhu k dispozici sedm účinných látek. Budoucnost účinné látky metribuzin je nejistá. Další omezení počtu účinných látek nás ještě čekají. Po mokřém dubnu přišel suchý květen a v důsledku toho problémy s účinností preemergentních aplikací. Chyby napravovaly až postemergentní aplikace. Letos byly největší problémy s merlíky. V komentované ukázce Kasal představil prototyp stroje Varior 500, který kromě kultivace povrchu hrůbků může sloužit i k mechanické likvidaci plevelů nebo přihnojování.

Rentabilita a ekonomika brambor se zřetelem na ochranu brambor byla všem účastníkům

k dispozici na tištěném grafu. Ten podrobně komentoval jeho autor Ing. Milan Čížek, Ph.D. Představuje nejen celkovou cenu POR v Kč/ha a její vývoj za období 2011–2022, ale také cenu jednotlivých skupin POR. V roce 2022 celkovou cenu POR v objemu 15 000 Kč/ha tvořily skupiny POR takto. Herbicidy 2 575 Kč, fungicidy 6 638 Kč, insekticidy 2 644 Kč, desikanty 991 Kč a ostatní přípravky 1 147 Kč. V roce, kdy nebyla plíseň, pak byly náklady na POR velmi vysoké a tvořily 13 % všech nákladů. Za pozornost stojí cena ostatních přípravků proto, že v tomto roce byl pouze slabý výskyt plísně bramboru. Znamená to, že bylo zbytečně investováno do přípravků, které však žádný účinek nevykázaly! Čížek upozornil na to, že v roce 2022 rentabilita, výnosy brambor a hlavně jejich zpeněžení byly velmi dobré. Sice vzrostly náklady, ale ty byly kompenzovány zvýšenými tržbami. Zajímavostí je také to, že z dlouhé řady sledování vyplývá, že průměrný počet ošetření insekticidy je 3,1 a fungicidy 6,8krát. Jedno ošetření insekticidem stojí 412 Kč/ha a fungicidem 766 Kč/ha. To nejsou malé peníze, zvláště při výměře např. 100 ha brambor. Potom je jasné, jakou úsporu celkových nákladů představuje ušetření jednoho ošetření. Co se týká ceny brambor, pro český trh je určující německá cena. Navíc mezi zpracovateli brambor začíná boj o surovinu a pravděpodobně budou nuceni

stáhnout objemy i z konzumní produkce. Podle Čížka a jeho sledování cen a výnosů brambor v evropských zemích a na burze vyplývá, že brambory budou na trhu chybět, očekává se tvrdý boj o surovinu a tím i příznivou farmářskou cenu konzumních brambor v ČR. V závěru venkovních prezentací vystoupili zástupci firem Certis-Belchim (přípravky), Leading Farmers CZ (dron a technologie precizního zemědělství) a Syngenta (uzavřený systém plnění postřikovače a obaly Evopack). Ve stáncích prezentovaly své odrůdy firmy MedipoAgras, VÚB a Norika CZ.

Malý zájem praxe

Pořadatelé akce byli trochu zklamaní ze slabé účasti agronomů, specialistů ochrany rostlin, navíc při krásném počasí. Přítomni byli především staří bardi, kteří toho o ochraně brambor vědí nejvíce. Chyběli mladí, méně zkušení. Příčinu toho je těžké hledat. Může za to i dost možná příliš mnoho bramborářských akcí stejně zaměřených převážně na odrůdy brambor nebo také silná administrativní zátěž zemědělců, která spíše odpovědné lidi tlačí namísto polí do kanceláří k počítačům a povinným hlášením. V každém případě je třeba se z toho poučit a zapracovat na motivaci.

Text a foto: Ing. Michal Vokřál, CSc.

Pro rekord do Rumunska

Aby bylo od počátku jasno. Nejsem obchodním zástupcem ani poradcem výrobce diskového podmiťáče Bednar Swifterdisc XE Mega, ani traktoru, kterým byl tažen. S výrobcem jsem se nikdy nesetkal, osobně ho neznám.

Informaci musím přesně citovat ze zdroje 769,36 hektarů. To je výměra, kterou se podařilo zpracovat s diskovým podmiťáčem Bednar Swifterdisc XE 18400 Mega během nepřetržitého 24hodinového provozu. Celá událost se odehrála v polovině července letošního roku v Rumunsku. To bylo vybráno především z důvodu velké rozlohy polí místních zemědělských podniků. Aby Bednar ukázal reálné využití a potenciál soupravy, celý rekord se odehrál na šesti různých pozemcích, kde byla v předchozích dnech sklizena pšenice, řepka ozimá a hrách. Největší pole, na kterém tato souprava v průběhu akce pracovala, mělo rozlohu 161,36 ha! Velká rozloha polí a kombinace velkého pracovního záběru a velké pracovní rychlosti umožnila soupravě dosáhnout skvělých provozních parametrů. To je přece senzační zpráva od českého výrobce! Nyní je snad jasné, proč mě tato informace tak zaujala. Rumunsko, stejně jako Česká republika je členem EU. Předpokládám proto, že pravidla

vyhlášená EU platí stejně ve všech členských zemích, bez volného výkladu a národních specifik. Tak se to alespoň tvrdí.

Ale 30 ha platí jen v ČR

Jestliže od roku 2021 platí v ČR nařízení o maximální výměře 30 ha jedné plodiny na jednom pozemku, musím doufat, že to platí i jinde. Jinak je to o konkurenční výhodě toho druhého. O této povinnosti mnoho lidí nic netuší. A není se čemu divit. Zpráva o výkonostním rekordu diskového podmiťáče Bednar však svědčí o tom, že v Rumunsku to neplatí. V ČR by ale nikdy nemohlo být takového rekordu dosaženo. Přejíždět z výměry 30 ha na stejně velké, možná i menší hony by znamenalo velké ztrátové časy. I proto bylo k pokusu o rekord vybráno právě Rumunsko s jeho velkými lány.

Pochvala za nápad

Nemám ani v nejmenším zájem kritizovat výrobce za výrobu mohutného stroje, ani

za snahu o posouvání rekordů. Naopak. Chválím českou firmu za nápad, provedení, inovace i marketing a snahu uspět na náročném světovém trhu. Jak je známo, společnost Bednar se od začátku své existence specializuje na výrobu širokozáběrových strojů. Bylo to moudré rozhodnutí, které potvrzuje rostoucí zájem na světovém trhu. Mimočodem, výrobce současně ukazuje, kam směřuje světové zemědělství. Na prvním místě figuruje intenzifikace!

O velké, výkonné stroje, sečky, pluhy, kombajny, postřikovače, traktory, manipulátory i nákladní automobily má zájem řada států s významnou zemědělskou činností. K USA, Argentině, Brazílii se zcela jistě po skončení války přidá i Rusko a Ukrajina. Zatím to ale vypadá, že k ČR se s limitem velikosti honů 30 ha nepřidá. Potom ale nezbyvá nic jiného než se ptát: „Kam kráčíš, české zemědělství?“

Ing. Michal Vokřál, CSc.



Společnost Agdata získala certifikaci Advigreen, otevírá poradenské centrum zaměřené na optimalizaci zemědělské výroby a provoz podniků

Firma Agdata, český lídr v oblasti precizního zemědělství, otevírá své poradenské centrum. Společnost splnila požadavky certifikačního schématu Advigreen a nově tak nabízí poradenství v oblasti optimalizace zemědělské výroby, která zemědělcům umožní šetřit náklady či zvyšovat výnosy. V rámci kontinuálního kola navíc mohou zemědělci každých 12 měsíců žádat o dotaci na poradenské služby až do výše 50 000 Kč.

Certifikaci Advigreen vydává Ústav zemědělské ekonomiky a informací (UZEI), který má dohled nad poradenskými subjekty, a to nejen právníky osobami, ale i jednotlivci. K získání této certifikace Agdata musela projít podrobným auditem procesů, který potvrzuje, že jsou zodpovědným subjektem k poskytování poradenství. Tato certifikace se navíc každý rok znovu ověřuje novým auditem a v průběhu roku mohou probíhat namátkové kontroly, aby UZEI zajistil co největší profesionalitu a spolehlivost poradenských subjektů. Aby byly úspěšně splněny všechny podmínky, musí Agdata zajišťovat dlouhodobé kontinuální sebevzdělávání a školení svých poradců.

„Velice pozitivní zprávou je to, že na poradenství se vztahují dotační programy. V rámci Společné zemědělské politiky na roky 2023 až 2027 je možné průběžně jednou za 12 měsíců žádat o dotaci na poradenské služby. Tuto žádost podává přímo poradenská firma a podmínky jsou pro zemědělce více než příznivé. Je totiž možné získat 80 % reálně vynaložených nákladů na poradenství až do výše 50 000 Kč. Spoluúčast je pak zbývajících 20 % s minimální částkou 10 000 Kč,“ říká Lukáš Musil, spoluzakladatel a obchodní ředitel Agdata.

Rozsah, průběh a přínosy poradenství Agdata

Mezi hlavní oblasti patří precizní zemědělství, kterým se Agdata zabývá od svého vzniku před osmi lety. Na začátku proběhne audit a vyhodnocení principů precizního zemědělství, které zemědělský proces už využívá, a z něj vzejdou doporučení a možnosti, jak tyto činnosti optimalizovat nebo jaké další prvky precizního zemědělství je vhodné využívat: Ať už jde o lepší trackování zemědělských strojů a jejich práce, satelitní snímkování parcel a plodin na nich, variabilní setí a hnojení, sledování počasí a srážek pomocí polních meteorostanic a mnoho dalšího. To vše s důrazem na snížení nákladů a zvýšení výnosů plodin.

„Od svých klientů máme ověřeno, že díky využívání prvků precizního zemědělství, v tomto případě konkrétně variabilního hnojení, je možné zvýšit výnosy až o 17 % nebo naopak snížit náklady až o 25 %, u dusíku dokonce až o 30 %,“ doplňuje Lukáš Musil z Agdata.

Mezi další významnou oblast poradenství patří i rostlinná výroba. V rámci ní Agdata jako poradenský subjekt zkoumá konkrétní pole a jejich výnosy. K tomu kombinují základní informace o parcelách a půdních blocích od samotných zemědělců se svými vlastními nástroji, které využívají v rámci precizního zemědělství. Typicky se jedná například o satelitní snímky, které se vyhodnocují i zpětně, nebo historické lokální klimatické podmínky, ale i další užitečné informace o rajonizaci, střídání plodin nebo dlouhodobém výnosovém potenciálu. Na základě těchto a dalších dat pak dojde k vyhodnocení slabých lokalit, jejich možného potenciálu a návrhům na jejich zlepšení – ať už směrem ke zvýšení výnosů, nebo třeba využití prvků dotační politiky, jako je například budování protierozní pásů, osevní plány a další.

Velký zájem budí i poradenství v oblasti optimalizace zemědělských podniků. Jak už název napovídá, cílem je audit veškerých využívaných procesních vstupů a systémů v podniku a jejich optimalizace. Typicky jde o systémy skladového hospodářství – ať už jde o osiva, sadbu, nebo sklizené plodiny, případně přípravky na ochranu rostlin a hnojiva, ale i data z GPS navigací, evidenci pohonných hmot, telematiku a podobně. Cílem pak není jen optimalizace systémů z pohledu provozu – tedy přehlednější správa dat a jejich případné propojení mezi sebou a dalšími (typicky účetními) systémy, ale i přehled jiných řešení směrem ke snížení vynaložených nákladů. Tímto však možnosti poradenství nekončí. Odborníci z Agdata se kromě zmíněného precizního zemědělství, rostlinné výroby a optimalizace zemědělských podniků zabývají i péčí



o půdu, ekologickým zemědělstvím, ochranou přírody a krajiny či dotačním poradenstvím v zemědělství a rostlinolékařství.

Zemědělcům Agdata nabízí hospodárnou možnost využití poradenství: „Jde nám vždy o to, najít ty nejlepší možné postupy a nástroje k co nejlepšímu řešení pro podnik, ať už na základě shromážděných dat, nebo i ze zkušeností odjinud, a představit konkrétní řešení na míru. A možností řešení je většinou více, takže je zcela na klientech, které si nakonec zvolí,“ upřesňuje Lukáš Musil.

A jaké výhody zemědělcům poradenské centrum Agdata nabízí? Kromě spolupráce s odborníky a profesionály s mnohaletými zkušenostmi, kteří stáli u počátků českého precizního zemědělství a optimalizací podniků se zabývají už řadu let, to je zaměření na celý chod zemědělského podniku a zlepšení jeho výkonnosti. V neposlední řadě to jsou samozřejmě úspory. Ty mohou u středního podniku dosáhnout řádově statisíců korun a u velkých až milionů korun ročně. Pokud vás poradenské centrum Agdata zajímá, rádi byste se dozvěděli více nebo poslali nezávaznou poptávku, podívejte se na internetové stránky agdata.ag/poradenske-centrum.

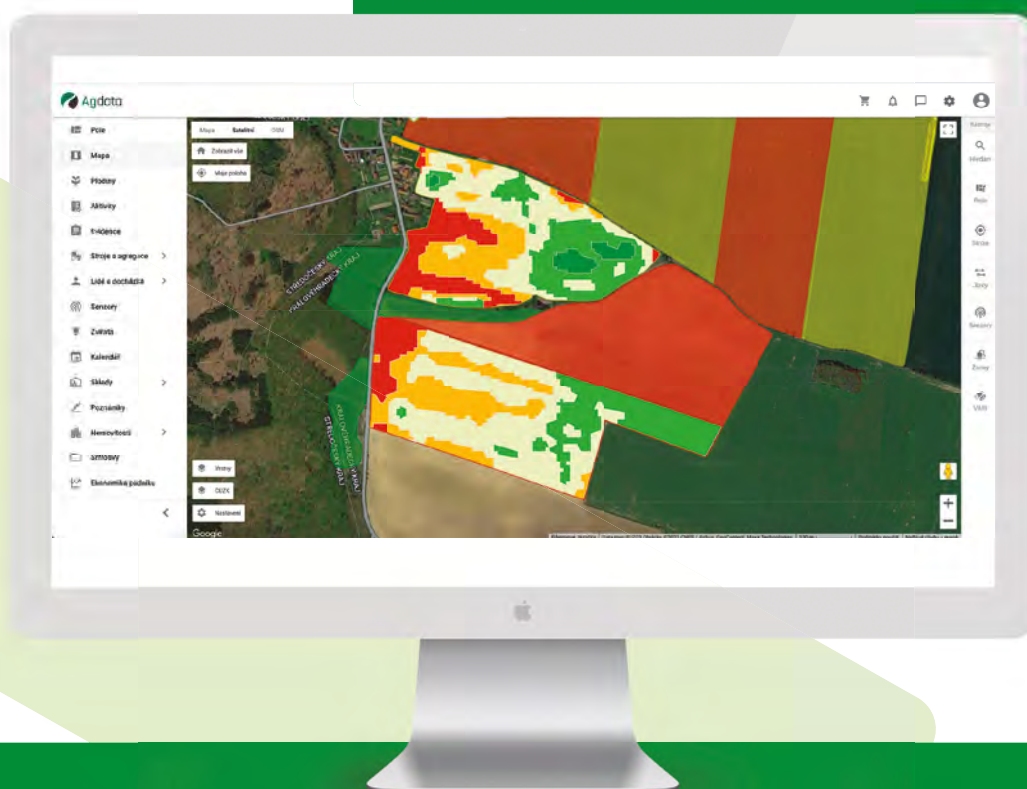
redakce Agrobaze



Poradenské centrum Agdata

Poradenství v oblasti:

- ✓ precizního zemědělství
- ✓ rostlinné výroby
- ✓ optimalizace zemědělských podniků



 agdata.cz



Proč potřebujeme supresivní půdy?

Zdraví půdy bylo ze zemědělského hlediska definováno jako schopnost půdy podporovat růst plodin, aniž by se zhoršovala, tj. ztrácela svou strukturu, organickou hmotu a biologickou rozmanitost.



ale také k podpoře rychle rostoucích mikrobů a následně k urychlení recyklace živin se zvýšenou produkcí skleníkových plynů (Creamer et al. 2022). Přitom jsou samotné plodiny schopny rekrutovat mikroorganismy, které solubilizují fosfátové a železné komplexy, fixují a recyklují dusík a síru, produkují rostlinné hormony a chrání rostliny před stresem (Bakker et al. 2018). Mikrobiom rhizosféry je tedy klíčem k příští zelené revoluci, v jejímž rámci vývoj nových odrůd a inovativních postupů hospodaření umožní rostlinám lépe získávat a využívat prospěšné mikroby pro podporu růstu a obranu proti chorobám (Schlatter et al. 2017). Z tohoto hlediska mohou být zvláště užitečné supresivní půdy, protože mají vlastnosti přímo související se zdravím rostlin i půdy (Almario et al. 2014).

Koncept supresivních půd

Supresivní půdy se v poslední době znovu objevily jako hlavní téma výzkumu kvůli rostoucímu důrazu na udržitelné a organické zemědělství, uznání potřeby omezit používání syntetických pesticidů a skutečnosti, že poskytují kontrolu půdních patogenů s malými nebo žádnými energeticko-ekonomickými vstupy. Supresivní půdy popsali Baker a Cook (1974) jako „půdy, ve kterých se patogen nevyskytuje ani nepřetrvává, nebo se vyskytuje, ale působí jen malé nebo žádné onemocnění, ačkoliv patogen může přetrvávat v půdě“. Byly popsány dva typy půd potlačujících choroby. Obecná supresivita, ke které dochází prostřednictvím pozitivní zpětné vazby, a specifická supresivita, která je vyvolána přítomností monokulturní plodiny. Obecná supresivita je stabilní v čase, přetrvává střídání plodin a je spojena s konceptem biostáže. Tento typ potlačení se zdá být komplexní, může zahrnovat různé typy mikrobiálních aktivit a zahrnuje mikro a makroflóru, stejně jako abiotické faktory. Na rozdíl od toho je specifická supresivita připisována obohacení specifických podskupin půdních mikroorganismů s definovanými funkcemi a zdá se, že jde o reakci na konkrétní patogenní organismus po infekci. Nazývá se také indukovaná supresivita ke zdůraznění známé historie vývoje (Schlatter et al. 2017). Půdy potlačující choroby představují nejen konkrétní interakce, rostlina–patogen–mikroorganismus, ale mohou také sloužit k hodnocení dalších funkcí



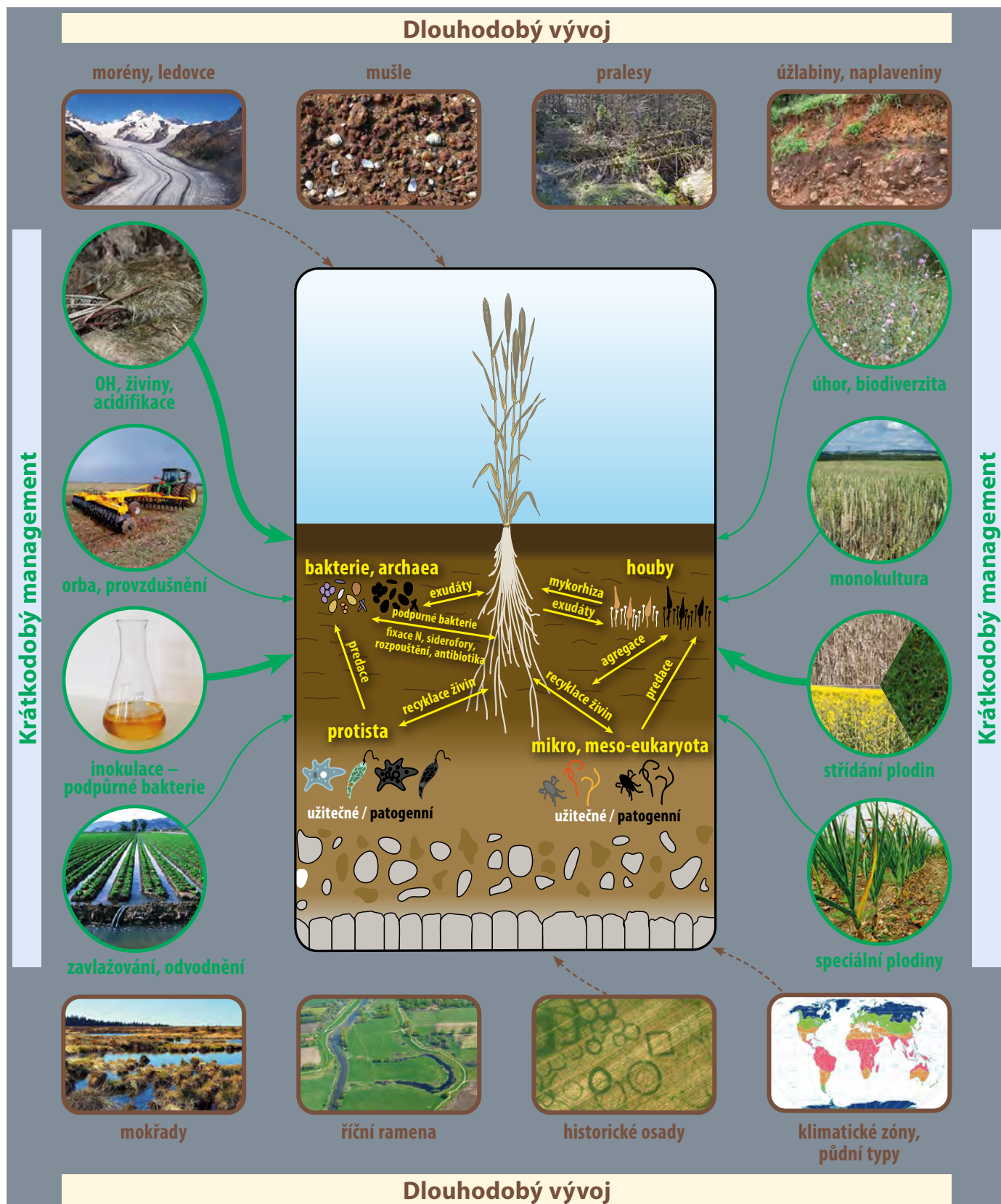
VÚRV
Výzkumný ústav
rostlinné výroby

Poznátky pro udržitelné zemědělství

Zdraví půdy je ale v současnosti ohroženo nadměrným využíváním, změnou klimatu, zaselováním, erozí, zhutňováním, vyčerpáním živin, kontaminací toxickými těžkými kovy nebo pesticidy, nadměrným spásáním a migrací půdou přenášených škůdců za pomoci člověka (FAO 2015). Přestože bylo postupně zaváděno hospodaření, jehož cílem je zachování neproduktivních funkcí půdy, mnoho zemědělských postupů, které jsou označeny jako „udržitelné“, představuje relativně malá zlepšení a pouze zpomaluje rychlost degradace, což znamená, že půda zůstává ohrožena (Rhodes 2017). Je tedy třeba řešit nejen zlepšení kvality půdy a úrodnosti, ale také obnovu potravní sítě v půdě, zadržování uhlíku v organické hmotě půdy, zlepšení schopnosti zadržovat vodu a snížení výskytu půdních škůdců a patogenů.

Pojem zdraví půdy zahrnuje biotické a abiotické faktory, ale také jejich vzájemné působení. Půdní, rhizosféry a endofytní mikrobiální společenstva (mikrobiomy) si získala zvláštní pozornost, protože mohou mít silný dopad na růst a zdraví rostlin. Využití půdního mikrobiomu pro zlepšení produkce a zdraví rostlin, ale také zachování půdních funkcí vyžaduje pochopení složení společenstev a aktivit mikroorganismů (Lehmann et al. 2020). Stav mikrobiomu je důležitý také proto, že mnoho moderních odrůd plodin postrádá genetickou odolnost vůči běžným houbovým patogenům rodů *Rhizoctonia*, *Pythium*, *Gaeumannomyces*, *Fusarium*, *Verticillium* a *Sclerotinia*, jakož i parazitickým hádátkům, jako jsou *Pratylenchus* spp., zčásti v důsledku intenzivního šlechtění pro jiné znaky (Cortés et al. 2022). Obohacování půdního mikrobiomu je proto potřebné i pro ochranu rostlin, není ale snadno dosažitelné, mimo jiné proto, že ochranné mikroorganismy jsou specifické nejen pro určitou plodinu, ale také pro jednotlivé odrůdy a kultivary.

Dalším problémem je hnojení pouze makroprvky dusíkem, draslíkem a fosforem. To může vést nejen k nevyvážené výživě rostlin,



Supresivní půdy vznikají dlouhodobým vývojem, jehož podstata je většinou neznámá, nebo cíleným managementem, který je ale také zatím spíše náhodný. Oba procesy ovlivňují potravní řetězce v půdě a také poměry užitečných a patogenních mikroorganismů, tyto manipulace se také nazývají *in situ* modifikace půdního mikrobiomu. Půdy supresivní vůči chorobám plodin se vyskytují na různých místech po celém světě. Specifická supresivita je do značné míry určena krátkodobou reakcí na tlak příslušného patogena. Je ale pravděpodobné, že přirozeně supresivní půdy jsou výsledkem dlouhodobých vlivů, jejichž příklady jsou znázorněny přerušovanými šipkami. K vytvoření půd potlačujících choroby byly použity různé krátkodobé (tlusté šipky); méně využívané přístupy zahrnovaly postupy běžně používané v zemědělství za jiným účelem (tenké šipky). Z mnoha interakcí odpovědných za potlačení onemocnění bylo intenzivně studováno pouze několik. Mezi ty chybějící patří predace včetně identifikace klíčových predátorů, dešifrování potravní sítě nebo mutualistické vztahy mezi organismy osidlujícími rhizosféru rostlin [podle Sagova-Mareckova et al. 2023]



půdy, jako je rychlost mineralizace versus sekvestrace uhlíku, kapacita zadržování vody nebo uvolňování skleníkových plynů. Naším cílem je zde ukázat, které složky hospodaření s půdou, zdraví půdy a ochrany rostlin jsou brány v úvahu v kontextu půd potlačujících choroby, jaké přístupy se již používají ke studiu a zakládání těchto půd a jakými směry by se toto porozumění mohlo rozšířit.

V důsledku toho je cílem tohoto přehledu rozšířit kontext, ve kterém půdám potlačujícím choroby rozumíme, studujeme je a používáme. Chceme poukázat na známé i méně známé vztahy, ve kterých se vyskytují a fungují půdy potlačující choroby. Dále chceme zdůraznit, že půdy potlačující choroby jsou kritické nejen pro vývoj ukazatelů zdraví půdy, ale také pro zkoumání obecných ekologických principů o okolní krajině, vlivu hlubších vrstev půdního profilu, málo prozkoumaných půdních organismů a interakce mezi těmito faktory pro budoucí použití v moderním zemědělství.

Dlouhodobý vývoj půdy

Prospěšné mikroby v půdě lze považovat za dědictví pocházející z minulého vývoje lokality. U některých supresivních půd tento vývoj známe, protože ho můžeme vyvolat po několika letech udržovanou monokulturou vedoucí k selekci specifických antagonistů a k potlačení choroby, které pak může přetrvávat desítky let. V jiných situacích původ supresivity neznáme, ale máme několik příkladů možných mechanismů. V kontextu vývoje krajiny byly popsány: 1) lokality v Morens (Švýcarsko), kde se na morénových usazeninách vytvořily supresivní půdy potlačující černou hnilobu kořene tabáku působenou *Berkeleyomyces basicola*. Tyto půdy obsahují jílový minerál vermikulit, který může být zodpovědný za specifické interakce půda-mikrobiom, ale toto paradigma nebylo hodnoceno jinde [Almarino et al. 2013, 2014]; 2) lokalita ve Vyklanticích (Česko) s půdou supresivní proti *Streptomyces* spp. působící obecnou strupovitostí brambor, kde se uvažuje možnost vlivu antropogenních půd [Kopecký et al. 2019]; 3) půda v Blenheim (Malajsie) potlačující bazální hnilobu kmene palmy olejné způsobenou basidiomycetou *Ganoderma boninense*, která je bohatá na usazeniny vápenatých schránek, což naznačuje, že se v důsledku toho mohly vyvinout specifické chitinázy a proteázy známé pro indukci obranyschopnosti rostlin, a 4) opět česká půda v okolí Bolehošti, kde se nevyskytuje onemocnění způsobené *Plasmodiophora brassicae* v místní černozemi (Obr. 1).

Minulé využívání zemědělské půdy zanechalo své dědictví především na mikrobiální biodiverzitě půdy, a to i více než půl století po opuštění zemědělství a po intenzivní obnově. Dopady těchto změn dále ovlivňují produktivitu rostlin a další aspekty fungování ekosystému (Turley et al. 2020), a tyto

vlastnosti se dají vysledovat ke specifickým místním bakteriálním a houbovým společenstvům [Schmid et al. 2021]. A konečně k půdnímu dědictví přispívají i jiné organismy než bakterie a houby, takže by měly být také brány v úvahu při hodnocení půdní supresivity. Například protisté, zejména Rhizaria a Cercozoa dominují v půdních mikrobiálních společenstvech, kde je zaznamenána větší funkční provázanost [Kopecký et al. 2019; Romdhane et al. 2022].

Krátkodobý vývoj získaný hospodařením

Jakkoli je střídání plodin nejběžnějším způsobem ochrany před patogeny, nejznámějším krátkodobým postupem vedoucím k vytvoření supresivní půdy je kontinuální monokultura. Podobně bylo provedeno mnoho pokusů s půdní inokulací jednotlivých kmenů antagonistických proti určitému patogennímu organismu. Ačkoli některé z těchto manipulací byly úspěšné (např. Neeno-Eckwall et al. 2001), je obecně obtížné zanást nový kmen do půdního mikrobiálního společenstva na delší dobu [Löbmann et al. 2016]. Mnoho z těchto mikrobiálních kmenů se nedokáže usadit nebo přežít v půdě nebo na kořenech rostlin kvůli konkurenci s původním půdním mikrobiomem. V důsledku toho se tento přístup setkal s omezeným úspěchem a ke stimulaci byly doporučeny spíše změny celého mikrobiomu namísto přidávků jednotlivých kmenů [De Corato 2020].

Různé postupy úprav byly úspěšné při potlačování onemocnění. Před zavedením těchto praktik je však třeba zvážit několik aspektů [Delitte et al. 2021]. Obdělávání půdy pomáhá připravit půdu pro plodiny včetně potlačení plevelů, škůdců a půdních rostlinných patogenů. Orba však také vede k velkému narušení struktury půdy. Destrukce půdních makroagregátů a sítí pórů může mít za následek silnou erozi půdy a ekologickou homogenizaci, což může dále bránit usazování mikroby nezbytných pro potlačení onemocnění. Hnojení, především organickými hnojivy, mění půdní mikrobiom prostřednictvím dostupnosti živin, ale také prostřednictvím pH nebo jiných parametrů půdy. Chemické hnojení často upřednostňuje kopiotrofní bakterie, které mohou konkurovat prospěšným kmenům a snižují fixační a solubilizační schopnosti bakterií účastnících se cyklů N a P, což vede k nevyváženému stavu výživy mikroby i rostlin. Tradiční zpracování půdy však může mít také příznivé účinky, protože neustálé narušování může někdy zvýhodňovat bakterie podporující růst rostlin, jako jsou bakterie čeledi Sphingomonadaceae [podrobně zhodnoceny Delitte et al. 2021].

Další postupy potlačení patogenů zahrnují například reduktivní dezinfestaci půdy sestávající z přidání snadno rozložitelné organické hmoty do půdy, nasycení vodou, následné překrytí půdy plastovou fólií a in-

kubaci při vysoké teplotě po dobu 3–4 týdnů. Patogenní organismy jsou tak eliminovány vytvořením anaerobních podmínek a specifická bakteriální společenstva přizpůsobená těmto podmínkám přežívají a dominují nově se vyvíjejícímu půdnímu mikrobiomu. Tento přístup představuje silnou in situ manipulaci, ale anaerobní komunita nemusí podporovat některé funkce půdy, jako je nitrifikace, úplná oxidace amoniaku nebo metanotrofie, a může také zničit potravní síť půdy, protože půdní eukaryota během několika dní vymřou.

Diverzita plodin také významně ovlivňuje složení bakteriálních společenstev, která se liší mezi rozmanitými osevními systémy s krycími plodinami a ladem, přežívají a mění vývoj půdních vlastností. Při ponechání půdy ladem lze také dosáhnout potlačení chorob ve srovnání s nejrozmanitějšími způsoby střídání plodin. Také některé plodiny, např. rostliny rodu *Allium*, potlačují *Fusarium* v různých následných plodinách. A konečně, šlechtění odrůd plodin, které podporují prospěšná mikrobiální společenstva, je přístup s patrně největším potenciálním dopadem [Schlatter et al. 2017]. Zkušenosti z přírodních společenstev však ukázaly, že mikroevoluce a jiné procesy vedou k tomu, že složení plodin, ale i plevelů je spojeno se specifickým složením bakteriálních a houbových společenstev, což naznačuje potřebu jemného vyvážení mezidruhových interakcí, jehož nelze dosáhnout v krátkém čase [Schmid et al. 2021].

Tyto zjištěné souvislosti a výskyt supresivních půd ukazují, že důsledky zanechaného dědictví se v půdě udržují, a proto mohou mít dlouhodobý dopad na budoucí hospodaření s půdou, vývoj chorob a další půdní vlastnosti. Nedávné studie začaly systematicky vyhodnocovat distribuci supresivních půd v krajiněm kontextu. Například Ossowicki et al. [2020] hodnotili velkou sbírku polních půd v Nizozemsku z hlediska potlačení *Fusarium culmorum*. Byla pozorována vysoká variabilita supresivity onemocnění, přičemž 14 % půd vykazovalo jasný supresivní fenotyp. Durán a kol. [2017] sledovali potlačení *Gaeumannomyces graminis* var. *tritici* v půdách v Chile, Siegel-Hertz et al. [2018] studovali půdy potlačující fusariové vadnutí v oblasti ve Francii, a Tracana et al. [2021] provedli podobné průzkumy na *F. culmorum* způsobujícím hnilobu kořenů pšenice v Německu. V České republice mají mnozí pěstitelé vlastní zkušenosti s mozaikovitým napadením plodin na polích různými patogeny, a právě tyto informace je nyní potřeba shromážďovat pro další výzkum a pochopení chování supresivních půd.

Doc. RNDr. Markéta Ságová-Marečková, PhD. 1,2

Ing. Jan Kopecký, PhD. 1

1 Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

2 Česká zemědělská univerzita v Praze
Seznam literatury je k dispozici u autorů

Mezinárodní tým vědců v čele s MENDELU vyvíjí ekologické přípravky na ochranu rostlin před nepřízní počasí

Ochránit rostliny před nepříznivými klimatickými podmínkami by mohly nové přírodní produkty, na jejichž vývoji aktuálně pracuje mezinárodní tým vědců ze sedmi zemí napříč Evropou, Afrikou a Jižní Amerikou. Projekt CropPrime koordinují odborníci z Mendelovy univerzity v Brně, v rámci prestižního programu HORIZON ho podpořila Evropská unie částkou 1 mil. eur.

Cílem čtyřletého projektu je vyvinout inovativní přípravky s ekologickým složením. Základem produktů jsou rostlinné biostimulanty na bázi přírodních sloučenin a extraktů. „Podpořit by měly odolnost i růst plodin, a to udržitelným způsobem. Mohou tak být alternativou ke stále více kritizovaným syntetickým hnojivům,“ řekl koordinátor projektu Pavel Kerchev z Agronomické fakulty.

Kromě biostimulantů by nové přípravky měly obsahovat také unikátní fungicidy založené na rostlinných molekulách RNA. „Naším cílem je, aby tyto fungicidy snižovaly plísňové infekce u zemědělských plodin se stejnou účinností, jakou nám v tuto chvíli dokážou zajistit fungicidy syntetické,“ přiblížil Kerchev.

Hlavní výhodou vyvíjených produktů je jejich biologická odbouratelnost. „Přípravky nebudou toxické pro životní prostředí. Zaměřit se chceme mimo jiné na výzkum účinků bioaktivních molekul izolovaných z extraktů mořských řas,“ popsala členka výzkumného týmu Zuzana Plšková, která působí na Ústavu molekulární biologie a radiobiologie.

Výsledné přípravky by plodiny měly chránit před celým spektrem nepříznivých jevů, se kterými se zemědělci v důsledku změny klimatu setkávají stále častěji – ať už jde o sucho, horko, nebo naopak extrémní srážky a chlad. Testování produktů zatím probíhá na modelových rostlinách huseníčku rolního, po prvních výsledcích se pokusy rozšíří o rostliny rajčat a salátu.

Do projektu se vedle vědců z MENDELU zapojili také odborníci z Vlámského biotechnologického institutu v Gentu (VIB, Belgie), Biologického centra Akademie věd ČR, Institutu molekulární a buněčné biologie v Rosariu (Argentina), James Hutton Institute (UK),

Univerzity v Johannesburgu (Jižní Afrika), Centra systémové biologie rostlin a biotechnologie (Bulharsko), a také biotechnologické společnosti BioAtlantis působící v Irsku.

V rámci projektu se budou odborníci setkávat na půdách jednotlivých partnerských institucí. „Čeká nás práce na přípravě extraktů a jejich testování na rostlinách pod vlivem stresu, dále jejich metabolická analýza a identifikace bioaktivních látek. Věnovat se budeme samozřejmě také vývoji zmíněných fungicidů,“ vyjmenovala Plšková, která v belgickém institutu zkoumá vliv připravených extraktů na rostliny vystavené stresovým podmínkám. Její kolega

Tlak na snižování používání běžných pesticidů vede k hledání přírodě blízkých alternativ.

Attila Kucsera naopak vycestuje na univerzitu do Johannesburgu, kde bude zkoumat metabolické složení testovaných extraktů.

Dagmar Sedláčková





Výzvou pro ČR je mimo jiné snižovat ztráty vody

Přestože je na tom naše země v rámci EU (i celého světa) z hlediska ztrát vody v trubní síti (tedy ve vodovodních a kanalizačních trubkách) poměrně dobře a uvedené ztráty činí v ČR v průmětu necelých 17 %, zejména pro menší obce a menší (obecní) vodohospodářské společnosti jde o problém, který by měly co nejdříve řešit.



Ztráty u těchto malých společností jsou totiž často podstatně vyšší a pohybují se i v řádu desítek procent. Zmiňovaný průměr 17 % přitom dosahuje ČR zejména proto, že u velkých společností, které se na distribuci pitné vody a jejím odvádění do kanalizačních sítí z více než 90 %, jsou ztráty vody nižší (mezi 10 až 15 %), což celostátní průměr výrazně vylepšuje.

Ze zemí EU mají přitom nižší ztráty vody jednak naši sousedé, Německo a Rakousko, jednak také Francie, Belgie, a poněkud překvapivě Estonsko. I když má naše země v Evropě nejhustší síť malých sídel (obcí), patří uvedené země také mezi státy, kde je hustota sídel poměrně značná (zejména ve Francii), což v praxi znamená, že v ČR jsou ve snižování ztráty vody nemalé rezervy. Jak

totiž zaznělo na letošní bienální konferenci VODA 2023 v Litomyšli, kterou zorganizovala Asociace pro vodu ČR (CzWA), ztratí se v naší zemi ročně zhruba 93 miliónů kubíků vody, což představuje celoroční objem pitné vody pro 2,5 miliónu obyvatel.

Jak již bylo řečeno, ztráty vody v sítích představují problém především pro malé obce, které jsou závislé na málo vydatných zdrojích pitné vody, a jejichž zásobníky vody nemají pro překlenutí období s nedostatkem vláhy dostatečnou kapacitu. V takových případech se často stává, že pitná voda ve zdrojích i zásobních dojde doslova za několik dní, a vedení obcí pak musí řešit operativní zásobování svých občanů pitnou vodou. Příslušné obce a vodohospodářské společnosti pak hledají řešení v investicích do nových zdrojů vody, což jsou obvykle další

a další vrty zvyšující čerpání podzemních vod, z nichž je ovšem již v současné době využíváno více než 80 % k pitným účelům. Místo budování nových vrtů by proto bylo důležitější soustředit se na snižování ztrát vody v sítích.

Také proto, že voda v přírodě, a především ta pod povrchem, je zásadně důležitá pro konkurenceschopné zemědělství. Udržet ji tam lze přitom, na rozdíl od zavedených mýtů, mimo jiné i prostřednictvím meliorací. Ty totiž, pokud projdou modernizací a trubky se opatří takzvanými hradítky, mohou vodu (nejen) z polí odvádět, ale také ji tam zadržovat, a to i dlouhodobě a v různých hloubkách pod povrchem. Prostřednictvím meliorací je také možné „rozložení“ vody v terénu optimalizovat a převádět ji z podmáčených pozemků na pozemky vysychající, nehlédě na tom, že

při pohybu v půdě se voda alespoň částečně vyčistí od nežádoucích látek. I když je jisté možné část ze stávajících meliorací zrušit, jak to požadují někteří ochránci přírody a zastánci přirozené krajiny, je lepším řešením meliorace modernizovat a tím zlepšit dostupnost vody při polní produkci. Podle analýzy Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) z roku 2021 by bylo žádoucí tato zařízení modernizovat v ČR nejméně na území 450 km², reálně je ale plocha, kde k takové modernizaci zatím došlo, mnohem menší. Patrně největším projektem tohoto typu v ČR je území v Uherčicích na Moravě, které zaujímá plochu zhruba 50 ha, což je společný projekt VÚMOP a Státního pozemkového úřadu.

Obnova, modernizace, nebo dokonce i výstavba nových melioračních zařízení je mimořádnou součástí dotačních titulů ve Strategickém plánu SZP v sousedním Slovensku. Celkem jde o pět opatření, přičemž za oprávněné investice jsou považované:

- 1: investice do rozšiřování a budování nové infrastruktury závlahových systémů,
- 2: investice do nových malých lokálních zdrojů vody pro potřebu závlah na farmách,
- 3: investice do rozšiřování a budování vlastních studní na farmách včetně čerpadel
- 4: investice do koncových zařízení na zavlažování,
- 5: investice do existujících vodozadržných opatření na akumulaci vod a zadržení dešťových vod v zemědělské krajině pro účely zavlažování.

Dotat lze jen, že v ČR adekvátní dotační titul v podání Ministerstva zemědělství neexistuje. V podání Ministerstva životního prostředí (MŽP) ale ano, jde však o „opatření na eliminaci negativních funkcí odvodnění“, jehož cílem je spíše meliorace likvidovat, a především nezvyšovat zemědělskou produkci. Což je ovšem poněkud paradoxní, protože dobře fungující meliorace by naopak měly sloužit ke zvýšení zemědělské produkce, samozřejmě způsobem, který nepoškodí krajinu. Modernizované meliorace navíc stav krajiny zlepšují, o čemž se ovšem často cudně mlčí.

MŽP se každopádně spíše soustřeďuje na zvýšení kvality vody, což je další, ryze aktuální téma. Počátkem letošního září (konkrétně ve středu 6. září) přijal totiž Evropský parlament návrh revize směrnice o čištění městských odpadních vod, který předložila Evropská komise v říjnu loňského roku. Zpráva byla přijata 420 hlasy, pouze 62 členů parlamentu hlasovalo proti a 84 se zdrželo hlasování. Výsledek hlasování je interpretován jako „velký pokrok směrem k čistší Evropě“, pro členské státy to ale bude znamenat nemalé investice a také novou administrativu, která dopadne jak na velké, tak ale postupně i na výše zmíněné malé vodohospodářské společnosti. Novelizovaná směrnice mimo jiné předpokládá, že budou vyčištěné odpadní



Vodu v krajině je nezbytné co nejdříve udržet, a to i zlepšeným managementem meliorací.

vody z čištění odpadních vod (ČOV) využívány v mnohem vyšší míře než dosud, členské státy pak mají vypracovat plány šetření s vodou a opětovného využívání vody.

To se nepřímo dotkne i zemědělství, neboť rostoucí tlak na omezení znečištění z takzvaných plošných zdrojů (což je v zásadě zemědělství) tak, aby byly příslušné ČOV schopné do vodních toků vypouštět vodu, obsahující oproti současné době nižší podíl dusíku a fosforu. Pokud se pak týká opětovného využití odpadních vod, pak je třeba připomenout, že naše

země nepřistoupila k dobrovolnému závazku stanovující parametry vyčištěné odpadní vody například při jejím použití v zemědělství, což představuje riziko, že takovou vodu nebude možné v podnikání v zemědělství použít vůbec. O to důležitější bude prevence rizik ztrát vody, ale i modernizace meliorací, jak bylo popsáno výše.

Důležité je v této souvislosti zdůraznit, že voda se z naší krajiny neztrácí prostřednictvím meliorací a odvodňovacích zařízení, ale vyšším odparem, neboť teplejší vzduch dokáže absorbovat z prostředí více vody v podobě vodní páry. Tento proces ovšem člověk těžko dokáže ovlivnit, a proto je nejdůležitější potenciálně vyššímu odparu bránit. Možností je celá řada, například vegetační pokryv zemědělských pozemků snižující jejich povrchovou teplotu, nebo dočasné „uschování vody“ pod zemí, například právě prostřednictvím meliorací.

Úřad AK ČR





Probíhající změny počasí zvyšují riziko invazivních a nepůvodních druhů

Mimo jiné i průběh letošního podzimu a babího léta, který charakterizovaly historicky velmi vysoké teploty na řadě lokalit v naší zemi, vyslal do společnosti zřejmě signál o měnícím se vývoji počasí. I když je třeba brát některé katastrofické vize o budoucí dynamice oteplování s jistou rezervou, je zřejmé, že teploty se i v naší zemi zvyšují, což pociťují a pocítí zejména naši zemědělci.

Probíhající změny počasí by přitom mohly na straně jedné rozšířit spektrum v ČR pěstovaných plodin, nebo alespoň prodloužit (případně zkrátit) sezónu sklizně některých komodit, což by mohla být pozitivní zpráva. Na straně druhé ale znamenají vyšší teploty intenzivnější odpar vody z dešťových srážek a následnou vyšší koncentraci vláh v atmosféře, což se v praxi projevuje vyšší četností přívalemých dešťů, navíc velmi nerovnoměrně rozložených po území naší země. To je naopak zpráva negativní, jejíž váha se zdá být větší než možné přínosy z postupného oteplování.

Nejen na zemědělství ale mají probíhající změny ještě další, dosud poněkud podceňovaný vliv – totiž expanzi nepůvodních a často invazivních druhů (což není totéž) na naše území. Z hlediska zemědělství jsou to především noví škůdci na hospodářských rostlinách, z pohledu životního prostředí pak organismy, které likvidují naše původní druhy, neboť ty proti nim často nedisponují žádnou obranou. I proto vznikla na půdě Botanického ústavu Akademie věd ČR (AV) v září letošního roku nová platforma k řešení problémů spojených s invazivními druhy v naší zemi. „Setkání bylo významné tím, že přivedlo na jedno místo

lidi ze všech dotčených oblastí, od výzkumu přes státní správu po zástupce organizací, které invazní druhy využívají. Invaze jsou problémem, jenž se dotýká mnoha sektorů, proto jeho řešení vyžaduje úzkou spolupráci všech zúčastněných. Taková platforma u nás dosud chyběla, proto jsme rádi, že se nám ji podařilo vytvořit a dohodnout se na konkrétních krocích budoucí spolupráce,” uvedl Petr Pyšek z Botanického ústavu AV, jeden z organizátorů setkání.

Podle účastníků setkání patří k významným důsledkům expanze invazivních druhů vedle



úbytku biodiverzity původních společenstev ztráta genetické variability původních druhů (v ČR například křížení jelena siky a jelena evropského), šíření patogenů rostlin a živočichů, snižování kvality vodního prostředí či přímé ohrožení lidí a ekonomiky (šíření sršně asijské, napadající včelstva a vykazující zvýšenou agresivitu i vůči lidem, které bylo v ČR v poslední době s konečnou platností potvrzeno). Před současnou situací varuje i nedávno vydaná zpráva Mezivládního panelu pro biodiverzitu a ekosystémové služby.

Mezi invazní druhy v ČR patří přitom nejen už dříve známé druhy živočichů a rostlin, jako jsou bolševník velkolepý či nutrie říční, ale i nenápadné druhy bezobratlých, kteří jsou často přenašeči patogenů působících na hospodářské plodiny či způsobujících alergické reakce u lidí. To v praxi znamená, že jde a půjde o problém, jemuž bude nutné čelit v několika rovinách – a právě proto zmiňovaná platforma také vznikla. I vzhledem k tomu, že mnoho nových, nepůvodních a agresivních organismů lze zachytit v terénu při zemědělské praxi, bylo by proto žádoucí, aby se v platformě angažovali právě i hospodářci zemědělci.

V této souvislosti je mimochodem zajímavá geneze šíření výše uvedeného bolševníku. Z rozšíření této kavkazské rostliny je obvykle viněna ženevská botanická zahrada, odkud se tyto rostliny začaly samy šířit semeny dál. Méně známým epicentrem byl však i tuzemský zámek Kynžvart, do jehož parku byly vysazeny, aby poskytovaly úkryt chovaným bažantům. Po poválečném odsunu obyvatelstva západních Čech ale začaly bolševníky expandovat, protože v místě nikdo neošetřoval porosty a například nekosi trávu pro králíky, a bolševník se následně dále šířil dopravou semeny, která ulpěla na kolech, a to až k hranicím Prahy. To jen jako příklad, že možnou expanzí nepůvodních organismů může ovlivnit právě i zemědělství.

I proto by se měli zemědělci na strategii nešíření rizikových organismů podílet. V rovině připomínek tak mohou přitom učinit právě v současné době. Ministerstvo životního prostředí (MŽP) totiž koncem září vypracovalo a zveřejnilo návrh zásad regulace pro vodní mor americký, raka pruhovaného, mývala severního a husici nilskou. Tyto zásady je možné připomínkovat, a to ve lhůtě 60 dní od zveřejnění na úřední desce MŽP, tedy do 20. 11. 2023. K zaslání písemných připomínek lze využít e-mailovou schránku invazy@mzp.cz, texty jednotlivých zásad regulace jsou ke stažení na stránkách MŽP. Dodát lze, že tento typ připomínek by zemědělci neměli podceňovat – výsledkem konečného přijetí zásad je vždy nějaká forma regulace (ostatně tento pojem je přímo v návrhu zmíněn), což má často přímý dopad na zemědělské podnikání v krajině. V tomto případě sice nejde o ochranu, ale spíše o eliminaci zmiňovaných



organismů, to však neznamená, že součástí ochrany nebude nějaká forma omezení zemědělských aktivit.

Cílená eliminace nepůvodních druhů v ČR s sebou ale nese také otázku definice „nepůvodnosti“, což bude pro zemědělské i lesní hospodaření do budoucna také velmi důležité. Je totiž zcela zřejmé, že ještě před několika lety nepůvodní organismy se se změnou klimatických podmínek začnou v podmínkách ČR stávat původními, respektive přirozeně se vyskytujícími organismy, neboť se jimi stanou prostřednictvím měnících se klimatických, půdních a vláhových podmínek, tedy prostřednictvím evoluce. „Bojovat“ proti evoluci ale samozřejmě nemá smysl, byť si mnozí spasitelé lidstva myslí, že to možné je.

Jeden z modelových příkladů týkající se původnosti a nepůvodnosti organismů se v našich podmínkách týká nepochybně smrkových porostů. Málodko dnes již ví, že skutečně původní smrky rostou na často zmiňované Šumavě již jen v několika málo lokalitách, například v okolí Tříjezerní slatě, jak již před mnoha lety zmapoval právě Botanický ústav AV. V současné době tak tvoří šumavské lesy porosty takzvaných „Schwarzenberských“

směsných smrků, což je odraz zalesňování po větrné a kůrovcové kalamitě z roku 1870 a tehdy použitého osiva, mimo jiné chlumního smrku, jehož genofond byl podle nestora dendrologie ČR Václava Větvíčky udržován v arboretu Peklov u Kostelce nad Černými lesy. Uvedený chlumní smrk ale nemohl obstát a neobstál ve vyšších šumavských polohách, neboť tam vlastně nepatří. Skutečně původním smrkem na Šumavě byl totiž selektovaný, takzvaný klimaxový smrk rostoucí v polohách až 1 000 metrů. Takové porosty smrků byly přizpůsobené značně sněhové zátěži a jejich větve a olistění vytvářely téměř střeškový efekt, po němž sníh snadno klouzal dolů a nepoškodil je ani nezlomil. Což fakticky znamená, že současná, tak často preferovaná „přirozená obnova“ smrkových porostů na Šumavě defacto přirozenou obnovou není, protože nejde o skutečně původní druh smrku. To je samozřejmě jen jeden z mnoha příkladů (ne)podpory přirozenosti původních organismů na území ČR, a také jistý precedent, jak by bylo třeba k tomuto tématu přistupovat, tedy, jak stanovit, co původní je a co už není. A tomu také přizpůsobovat regulace a prezentace týkající se původnosti.

Úřad AK ČR



Jak se vyvíjí zdravotní stav českých lesů

Zdravotní stav lesů se v České republice hodnotí již od roku 1986, a to na monitorovacích plochách, jež jsou součástí evropského Mezinárodního kooperativního programu sledování a vyhodnocování vlivu znečištění ovzduší na lesy (ICP Forests), který vychází z mezinárodní Konvence o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států, k níž se tehdejší Československo připojilo v roce 1984.



Snaha o důsledné a koordinované monitorování stavu lesů na evropské úrovni byla vyvolána prudkým zhoršením zdravotního stavu lesa v evropských zemích na počátku 80. let 20. století jako následku výrazného dlouhodobého škodlivého účinku znečištění ovzduší. Program je důležitý pro získávání informací o prostorovém a časovém vývoji stavu lesa v evropském měřítku a pro prohlubování znalostí o příčinách jeho současného poškození.

V České republice se provádí pravidelné šetření stavu lesa na monitorovacích plochách základní sítě 16 × 16 km a vybraných plochách ze sítě 8 × 8 km v celkovém počtu 306 ploch. Monitorovací plochy jsou rozmístěny rovnoměrně podle lesnatosti po celém území ČR v nadmořských výškách od 150 m do 1 100 m. Plochy jsou umístěny v lesních porostech tak, aby dobře charakterizovaly dané stanovištní a porostní podmínky. V roce 2022 se na těchto monitorovacích plochách hodnotilo přibližně 8,6 tisíc stromů, reprezentujících 28 druhů lesních dřevin různého věku.

Zdravotní stav stromů je charakterizován především stupněm defoliace, která je definována jako relativní ztráta asimilačního aparátu v koruně stromu v porovnání se zdravým stromem, rostoucím ve stejných porostních a stanovištních podmínkách. Defoliace je nespecifický symptom poškození koruny stromu, které je způsobeno celou řadou škodlivých faktorů biotického i abiotického původu.

Hlavní trendy v dlouhodobém vývoji defoliace jehličnanů a listnáčů

Od roku 1998 dochází u starších jehličnatých porostů k velmi mírnému zvyšování defoliace. V období let 2010–2014 zastoupení zcela dominantních tříd defoliace 1 (defoliace >10–25 %) a 2 (>25–60 %) stagnuje.

Poté dochází k výraznějšímu nárůstu zastoupení silně poškozených stromů (defoliace > 60 %) až do roku 2019 při současném poklesu zastoupení tříd 1 a 2. Od roku 2020 zastoupení silně poškozených stromů začíná klesat a současně se zvyšuje zastoupení třídy 2.

Zastoupení zdravých stromů (0–10 %) nebylo ovlivněno kůrovcovou kalamitou a zachovává si stabilní zastoupení do 3 %.

Mírné zlepšení u dospělých jehličnatých dřevin v letech 2020–2021 může být jen reakcí na pokles intenzity kůrovcové kalamity a příznivější průběh klimatických faktorů.

V období 1998–2004 defoliace dospělých smrkových porostů mírně stoupá, v následujících letech stagnuje a počínaje rokem 2010 s menšími výkyvy velmi mírně klesá až do roku 2014. Od roku 2015 se defoliace smrku vlivem kůrovcové kalamity opět zvyšuje, a to především vyšším zastoupením stromů se silnou defoliací (nad 60 %) při současném poklesu zastoupení ve třídě 1 (>10–25 %).

V letech 2020–2021 dochází u smrku v zastoupení stromů se silnou defoliací ke zřetelnému poklesu. Zastoupení zdravých stromů (třída 0–10 %) se po celé sledované období pohybuje v rozmezí 1–4 %.

Pozitivní změny ve struktuře defoliace v letech 2010–2014 se projeví jako krátkodobé. Na zastavení tohoto vývoje měly nepochybně zásadní vliv i klimatické excesy, zejména extrémní sucho od roku 2015.

U borovice je od roku 1998 zřetelný dlouhodobý plynulý vzestup defoliace, který se zvýraznil prudkým nárůstem podílu silně defoliováných stromů (nad 60 %) počínaje rokem 2015. Po kulminaci tohoto nárůstu v roce 2019 zastoupení silné defoliace u borovice začalo v následujících dvou letech klesat. Zastoupení zdravých jedinců (s defoliací 0–10 %) si zachovává téměř po celou dobu sledování přibližně stejnou úroveň, řádově se ale jedná pouze o desetiny až jednotky procent.

Zřetelný vzestup defoliace starších listnatých porostů od roku 1998 přechází počínaje rokem 2005 k velmi mírnému a dlouhodobému zvyšování defoliace s menšími výkyvy až do roku 2019. V letech 2020–2021 dochází k mírnému snižování defoliace. Zdravé stromy (0–10 %) mají v období let 2000–2022 stabilní zastoupení v rozmezí hodnot 10–18 %.

Defoliace dubu má v dlouhodobém vývoji větší rozkolísanost a také výrazně vyšší úroveň než defoliace buku.

Od roku 1998 je u dubu patrný dlouhodobý stoupající trend defoliace až do roku 2009. Po něm dochází ke krátkodobému zlepšení do roku 2015 a dále pak k vzestupu defoliace až do její kulminace v roce 2019. K dalšímu poklesu defoliace dochází v letech 2020–2022.

Dominantní zastoupení po celé období sledování mají třídy 1 (>10–25 %) a 2 (>25–60 %).

Zdravé stromy (defoliace 0–10 %) mají sice v každém roce určité zastoupení, jsou to ale nízké hodnoty v intervalu 0,5–5 %.

Po počátečním nárůstu defoliace nastává u buku od roku 2002 plynulý klesající trend defoliace. Po roce 2005 se tento trend zastavil a stagnující stav s určitými meziročními výkyvy přetrvává do současnosti.

Dominantní zastoupení po větší část sledovaného období mají třídy 0 (0–10 %) a 1 (>10–25 %). Buk má po celé období sledování ze všech druhů dřevin nejvyšší procentní zastoupení zdravých jedinců pohybující se v intervalu 16–35 %.

Výsledky sledování defoliace v roce 2022 a jejich porovnání s minulým rokem

U dospělých jehličnanů došlo podobně jako v minulém roce k menší změně v zastoupení defoliace ve třídě 2 (>25–60 %), které se zvýšilo ze 70,8 % v roce 2021 na 72,3 % v roce 2022 při poklesu zastoupení ve třídách 0 a 1 (0–10 %, >10–25 %). U mladších jehličnanů (do 59 let) nedošlo ve vývoji defoliace k žádné výrazné změně.

U smrku došlo k mírnému zhoršení zvýšením zastoupení defoliace ve třídě 2 (z 62,8 % v roce 2021 na 65,2 % v roce 2022) na úkor třídy 0 (snižování z 5,0 % na 3,7 %). U borovice nedošlo k žádné zřetelné změně v porovnání s minulým rokem. U obou hlavních jehličnatých druhů se jedná o zpomalení, resp. zastavení pozitivního trendu mírného poklesu defoliace v uplynulých dvou letech.

U listnáčů starší věkové kategorie (nad 59 let) nedošlo v porovnání s minulým rokem

k žádným výrazným změnám. U mladších listnáčů (do 59 let) došlo k velmi mírnému zlepšení stavu zvýšením zastoupení ve třídě 1 při současném snížení zastoupení defoliace ve třídě 2.

Ve věkové kategorii starších listnatých porostů jsou rozdíly mezi hlavními druhy. U dubu došlo k mírnému zlepšení stavu zvýšením zastoupení defoliace v nižších třídách na úkor vyšších tříd. U buku pokračovalo druhým rokem mírné zlepšení stavu, zastoupení zdravých stromů ve třídě 0 se zvýšilo z 24,6 % v roce 2021 na 26,6 % v roce 2022 při poměrném snížení zastoupení ve třídách 1 a 2. V dlouhodobém vývoji má dub dominantní zastoupení defoliace ve střední třídě 2, buk má největší zastoupení v nižší třídě 1.

Závěr a výhled

Po kulminaci nárůstu zastoupení silné defoliace u většiny hlavních dřevin v roce 2019 dochází počínaje rokem 2020 ke zřetelnému poklesu. Zásadní vliv na této pozitivní změně, která pokračovala také v roce 2021, měl příznivější průběh vegetačního období s dostatkem srážek. Přesto, že průběh klimatu byl příznivý i v roce 2022, tak se u většiny hlavních druhů lesních dřevin tato pozitivní změna již výrazněji neprojevila na poklesu celkové úrovně defoliace.

Podle Zpravodaje ochrany lesa, Supplementum 2023 (Výskyt lesních škodlivých činitelů v roce 2022 a jejich očekávaný stav v roce 2023), kapitola Monitoring zdravotního stavu lesa (autor Petr Fabiánek)

Zpracoval Ing. Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i., e-mail: rezac@vulhm.cz

Pečovat o druhově pestré lesy je mnohem složitější než o monokultury

Globální klimatická změna a s ní související velkoplošný rozpad smrkových a borových porostů na našem území v posledních dvou desetiletích přinutily vlastníky lesů začít měnit dřevinnou skladbu našich lesů a vysazovat lesy druhově pestřejší. Od vhodně zvolených směsí lesních dřevin lesníci očekávají vyšší produkci, zmírňování nepříznivého působení sucha a celkově vyšší odolnost takových porostů vůči probíhajícím nepříznivým projevům klimatických změn.

Vztahy a interakce dřevin ve smíšených porostech mění fyziologii a morfologii jednotlivých druhů a vedou ke změnám v zásobení a využívání živin, což ovlivňuje produkci lesních porostů. Vědci se proto v oblasti pěstování lesa stále více zaměřují na otázku tvorby porostních směsí z perspektivních lesních dřevin a formulování zásad výchovných opatření

v nejmladších porostech s ohledem na jejich budoucí odolnost a stabilitu.

V důsledku vzniku rozsáhlých kalamitních holin se do popředí zájmu lesnické praxe dostala problematika širšího využívání přípravných dřevin a rehabilitace některých dřívě nežádoucích dřevin s pionýrskou strategií růstu,

často v minulosti označované za tzv. „dřeviny plevele“.

Typicky jde o využití břízy bělokoré na širších škále stanovišť, topolu osiky v nižších polohách, jeřábu ptačích ve vyšších polohách a olše lepkavé na hydricky příznivých stanovištích. Tyto dřeviny mohou vedle role příprav-



ných dřevin při dvoufázové obnově lesa sehrát i pozitivní roli přimíšených dřevin v druhově pestrých porostních směsích.

Kromě meliorační a zpevňující funkce, zvýšení biodiverzity, zvýšení úživnosti stanoviště pro zvěř a ochrany cílových dřevin před nepříznivými účinky prostředí kalamitních holin mohou tyto dřeviny v některých případech plnit i významnou funkci dřevoproductní a být i zdrojem cenných a komerčně zajímavých sortimentů.

Vzhledem k naléhavosti tohoto tématu připravili vědci z Výzkumné stanice Opočno, VÚLHM, v.v.i., pro potřeby praktických lesníků, certifikovanou metodiku Využití přípravných dřevin ve směsích a zásady pro první výchovné zásahy v těchto porostech.

V metodice vědci popisují možnosti využití přípravných dřevin (bříza bělokorá, topol osika, jeřáb ptačí a olše lepkavá) v porostních směsích – zejména při obnově současných kalamitních holin. Tyto dřeviny mají vysoký

potenciál přirozené obnovy, včetně obnovy vegetativní. Jsou také vysoce perspektivní při využití obnovy kombinované.

Jsou zde popsány zásady prvních výchovných zásahů v mlazinách s důrazem na tvorbu druhově pestrých směsí. Problematika výchovy porostních směsí je mnohem komplikovanější a vyžaduje vyšší lesnickou odbornost a zkušenosti než výchova porostů stejnorodých.

Při výchově smíšených porostů je nutné, obdobně jako u porostů stejnorodých, respektovat biologické vlastnosti jednotlivých dřevin a stanovištní poměry.

První výchovné zásahy (ve stadiu mlazin, případně nárostů) jsou velmi důležitým péstebním opatřením pro zachování směsí v mladých porostech. Zanedbání výchovy může mít i ve smíšených porostech nepříznivé následky.

Metodika tedy popisuje nové postupy obnovy kalamitních holin za použití kombinace umělé a přirozené obnovy. Tento postup zajišťuje vznik mladých smíšených porostů a tím je naplňován hlavní cíl obnovy kalamitních holin, kterým je vytvoření stabilního porostu s výrazným prostorovým rozčleněním a druhovou diverzifikací.

Namísto paušálních doporučení vědci v metodice kladou důraz na individuální hospodářský a péstební cíl vlastníka lesa s přihlédnutím k plnění mimoproductních funkcí lesních porostů.

Nejdůležitějším ekonomickým efektem využití přípravných dřevin jsou úspory nákladů

na obnovu postkalamitních ploch. Při využívání péstebních postupů navržených v této metodice lze úsporu v rámci ČR kalkulovat v řádu desítek miliónů korun.

Celkovou finanční úsporu při obnově kalamitních ploch na středně bohatých stanovištích vědci vypočetli na 17,5% přímých nákladů na hektar.

Porosty přípravných dřevin kromě úpravy nepříznivého růstového prostředí kalamitních holin také rychle produkují využitelnou dřevní biomasu. Například produkce březových porostů na vodou ovlivněných stanovištích může ve 30 letech přesahovat 180 m³.

Přímo úměrná k hmotové produkci je i finanční výnosovost. Z modelových výsledků vyplývá, že s ekonomicky rentabilní produkcí lze počítat obvykle již od 10. roku věku přípravného porostu. Modelový výnos březového porostu na vodou ovlivněných stanovištích středních poloh ve 30 letech byl vypočten na 220 000 Kč na hektar porostu.

Nejdůležitější hodnotou však je samotné obnovení lesa, protože v oblastech postižených kalamitním rozpadem porostů je často ohrožena samotná existence současných lesních ekosystémů, tedy nejen jejich dřevoproductní, ale i veškeré mimoproductní funkce.

Metodiku Využití přípravných dřevin ve směsích a zásady pro první výchovné zásahy v těchto porostech lze stáhnout na stránkách ústavu.

Text a foto Ing. Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i., e-mail: rezac@vulhm.cz

Divoká prasata jsou zvědavá a hravá, občas hladová a škodí v lesích

Prase divoké je původním evropským druhem, který v současné krajině střední Evropy nachází příhodné podmínky pro život a v souvislosti s globální klimatickou změnou a absencí predačního tlaku velkých šelem jsou u něj silně omezeny přirozené regulační mechanismy. Vysoká početnost prasat vede k řadě závažných ekonomických, biologických i sociálních důsledků.

V posledních letech přibývají v lesích oblasti, kde početné populace prasat významně ovlivňují úspěšnost obnovy lesních porostů a působí značné ekonomické ztráty.

Škody na lesních porostech způsobené prasaty divokými v ČR v roce 2019 dosáhly výše 75 mil. Kč. V této částce je však zahrnuta pouze hodnota sadebního materiálu. Skutečná

škoda, která zahrnuje i ztrátu dřevoproductních a dalších funkcí lesa, zbytečně vynaložené náklady na zalesnění a ochranu sazenic je proto ještě výrazně vyšší.

Prasata ve vyšší početnosti mohou během zimy zkonzumovat veškerý opad atraktivních semen a tím znemožnit přirozenou obnovu porostů. Další škody na porostech vznikají

okusem mladých jedinců a odíráním kmenů a kořenových náběhů a významné jsou i nepřímé škody v lesích jako poškozování oplocení či výsadeb, povrchu lesních cest apod.

S ohledem na aktuální kolaps smrkových porostů ve střední Evropě a nutnost obnovy lesů na obrovských plochách roste i význam dalšího škodlivého působení prasete, kterým

je systematické likvidování vysázených sazenic. Mladé stromky jsou nejzranitelnější během prvních pár let po výsadbě.

Toto chování prasat je sice známé dlouho, ale prakticky se nevyskytovalo a teprve v posledních letech se místy objevilo ve značném rozsahu. Prase se tak přidalo k dalším faktorům komplikujícím obnovu porostů, jako je snížená životaschopnost sazenic vlivem nedostatku srážek, vymrzání či okus přežvýkavci.

Prasata škodí nejčastěji na čerstvě vysázených sazenicích, které vytahují nebo vyrývají a někdy na nich okusují kořeny a jindy je nechávají ležet bez toho, že by se jimi živila.

Vzhledem k obtížné predikci rizika poškození a neexistujícím metodám ochrany je důležité objasnit faktory, které prasata k poškozování sazenic motivují a vyzkoušet možnosti ochrany výsadeb s cílem omezit dopady chování prasat na lesní ekosystémy.

Studiu tohoto problému se věnovali vědci z Výzkumné stanice Opočno, VÚLHM, v.v.i., a Mendelovy univerzity v Brně. Na základě získaných poznatků zpracovali pro praxi Metodiku preventivních opatření proti škodám prasetem divokým na sazenicích dřevin.

Cílem jejich práce bylo analyzovat faktory, které ovlivňují riziko poškozování výsadeb dřevin prasetem divokým a navrhnout prakticky uplatnitelné způsoby preventivních a ochranných opatření.

Metodika se zabývá také zhodnocením aktuálního významu těchto škod, popisem chování prasat při poškozování dřevin, dynamikou vzniku škod v průběhu roku a vlivy prostředí, jež rizika vzniku škody zvyšují.

Součástí metodiky jsou návody na opatření, které účinně snižují riziko vzniku škody, včetně ekonomického zhodnocení a rentability.



Vědci zjistili, že škody způsobené prasaty na výsadbách mají dvě hlavní příčiny – hlad a zvědavost či hravost.

V prvním případě jde prasatům o získávání potravy, kdy sazenice využívají jako nouzový zdroj živin. Škody tak vznikají z hladu černé zvěře, která sazenice vytahuje či vyrývá a konzumuje kořeny i se substrátem.

Takto poškozené sazenice mají ukousané kořeny, které prasata důkladně rozžvýkají a posléze vyplivují zbytky na půdní povrch v blízkosti jamky. Jedná se o méně častou příčinu poškození, ke které dochází pouze v omezené míře. Tyto škody nejčastěji vznikají na konci zimního období a na jaře, kdy jsou omezeny ostatní zdroje potravy.

Druhý typ poškození vzniká z přirozené vlastnosti prasat prozkoumávat půdu v kombinaci s jejich zvědavostí a hravostí (škody necílené). Takové chování se může objevovat kdekoli a vůbec nezáleží na tom, zda mají prasata nadbytek či nedostatek potravy.

Nejčastěji se s tímto typem setkáme těsně po výsadbě, kdy prasata jdou prozkoumat čerstvě nakypřenou půdu. V tomto případě je sazenice více méně nezajímavá a škody vznikají zejména tak, že je při prorývání nakypřené půdy mimoděk vyryjí a nechají nepoškozené ležet.

Vědci v metodice na základě poznání mechanismu motivace prasat k takovému chování objasňují faktory, které riziko škod ovlivňují, a navrhuje preventivní opatření, jež mohou riziko škod významně snížit.

Dalším aspektem, který se díky řešení projektu podařilo objasnit, je fakt, že vyrývání

sazenic lesních dřevin prasetem divokým nemá souvislost se substrátem ani způsobem pěstování. Důvodem rytí není ani samotný kořenový systém, jelikož vysázené vrbové proutky byly poškozovány více než klasické sazenice.

V lesnické praxi se dosud tento typ poškození neřešil zejména z důvodu jejich malého a těžko předvídatelného rozsahu. Občasné vyrytí sazenic bylo za snesitelných nákladů napraveno a nebylo potřeba hledat a provádět nějaká speciální opatření. Z toho důvodu byl tento problém opomíjen a chybí jak podrobná analýza příčin tohoto chování prasat, tak návody na praktické kroky, jak škody omezovat.

Navrhovaná metodika tuto mezeru zaplňuje a dává lesnickým podnikům nástroj, s jehož pomocí je možné zvolit vhodný postup pro snížení ztrát způsobených prasaty na výsadbách lesních dřevin.

Zásadní inovací je navržení nových repelentních přípravků obsahujících karbid vápníku, které se vyznačují vysokou účinností, snadnou aplikací a příznivou cenou.

Vědci ověřili účinnost samotného karbidu při doporučené dávce 30 g na jednu sazenici, případně využití hnojiv obsahujících karbid při dávkování účinné látky 30 g na sazenici. Hnojiva vedle repelentního účinku navíc zlepšují půdní podmínky, které jsou pro růst sazenic lesních dřevin zásadní.

Metodika preventivních opatření proti škodám prasetem divokým na sazenicích dřevin je ke stažení na stránkách ústavu.

Zpracoval Ing. Jan Řezáč,
e-mail: rezac@vulhm.cz



Kdy a kdo začne šetřit?

Zatím to tak nevypadá. Všichni natahují ruku a chtějí něco na nový projekt. Proč ne? Dotačních titulů je spousta téměř na všechno. Mají je ministerstva i vláda, EU i kraje.



Podle jejich množství je dnes pro zemědělce nejlepší být malý a mladý sedlák, pěstovat bio plodiny, nebo lépe nepěstovat nic, redukovat počty dobytka, zateplit dům ve vyloučené lokalitě, na střechu instalovat fotovoltaiku a mít za manželku doktorku. Ta dostane na vybavení ordinace 1 mil. Kč a volné místnosti ordinace. Peníze se v takovém případě budou na vás jen sypat. Vy je dostanete ne podle zásluh, ale podle potřeb! Vždyť na to máte nárok.

K této úvaze mě navedl článek „Mendelu bude vychovávat sládky“ uveřejněný v tematickém časopise Pivo, Beer and Ale (č. 99/2023). Studovat na sládka prý bude od podzimu jednodušší. Mendelova univerzita v Brně spouští nový studijní program pivovarství a sladařství. Nyní se tak stane díky Národnímu plánu obnovy. Pohybují se v oblasti zemědělství, i proto jsem netušil, že něco takového v EU existuje. Dlouho jsem přemýšlel, zda jako milovník piva se mám k tomu vůbec vyjadřovat. Zda nakonec nemám být rád, že budeme mít vzdělané mladé sládky. Potom však u mě zvítězilo, k čemu mě vychovali rodiče. Tedy k šetření. Za jejich života ve 2. polovině 20. století se šetřilo nejen na jídle, ale na

oblečení. Otec – krejčí, zcela běžně lidem oděvy tzv. „přešival“. Oděvy se nevyhazovaly, právě naopak přešivaly z rodičů na děti, z velké osoby na menší apod. Seběmenší dírky v textilu se tzv. „scelovaly“. Dnes si naopak mladí lidé vystříhají v kalhotách díry, aby byli in. K vyjádření jsem se definitivně rozhodl po zjištění, že výuka „sládků“ bude financována právě z fondu Národní plán obnovy.

Národní plán obnovy

Myslím, že již sám název je diskutabilní. Obnovu území, regionu, měst, podniků, staveb mám spíše spojenou s nápravou totálně zničeného území po živelní katastrofě, válce, povodni, hurikánu apod. Ale budiž. Podstatnější je to, o co jde. Tak jsem se dočetl, že Národní plán obnovy je součástí strategie hospodářské obnovy EU. Peníze z tohoto fondu mají za cíl podpořit investice a nastartovat oživení hospodářství u firem zasažených dopady pandemie koronaviru. Ministerstvo průmyslu a obchodu postavilo Národní plán obnovy na 6 oblastech, kam směřuje finanční podpora ve výši téměř 200 mld. Kč! Že by i Mendelova univerzita byla tak zničená, že by se mohla ucházet peníze na svoji obnovu?

Když jsem si dále četl o tomto fondu, musel jsem konstatovat, že o jeho peníze mohou požádat prakticky všichni a také na všechno. Vyhlášené výzvy se týkají veřejné i soukromé sféry, včetně široké veřejnosti! Tomu také odpovídají názvy některých dotačních titulů, které mě opravdu zaujaly: vybavení soudních síní audiovizuálními záznamníky, dokončení vybraných cyklostezek, dokončení zelené infrastruktury na podporu biologické rozmanitosti či podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Za ten neabsurdnější dotační titul považuji Vytvoření metodiky měření korupce v ČR. Vůbec se již potom nedivím, že Mendelu bude čerpat peníze z NPO na výuku sládků.

Sládek je funkce, stejně jako ředitel

To je totiž další absurdita tohoto projektu. Stejně jako na VŠCHT v Praze, ČZU v Praze a Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, na řadě středních škol a mnoha kurzech předmětem výuky bude pivovarnictví a sladařství. Absolventi získají profesní název podle svého zaměření pivovarník nebo sladovník. To ale znamená, že nejsou sládky! Ani jimi nemohou být! Sládek je totiž funkce, stejně jako ředitel. Na ředitele také nikdo nestudoval. Tuto funkci získal a mohl být přitom pivovarníkem nebo sladovníkem.

Potřeba sládků

Ve výše zmíněném časopisu Ing. Jan Šuráň, bývalý prezident Českého a moravského svazu minipivovarů, uvádí současný počet 500 minipivovarů v ČR a sní o tom, že do 10 let jich bude dohromady i s průmyslovými pivovary přibližně 1 000. Nechtěl bych být potom v kůži toho, kdo by měl prodat celou produkci piva daného pivovaru! Předpokládám, že zvláště u těch velkých již v té době bude zcela běžná digitalizace, robotizace a ovládání výroby piva zcela automaticky počítači a jejich softwarem. Opravdu bude potom tak vysoká potřeba vysokoškolsky vzdělaných sládků? Potřeba ale jako taková neexistuje. Musí jít a jsem si jistý, že to tak bude, o poptávku po sládcích. A kde najdou práci ti, kteří obor studovali na středních školách nebo v řadě různých rekvalifikačních kurzů? Zvažoval vedení Mendelu takovou situaci? A vůbec, nebylo by vhodnější „nadbytek peněz“ vložit spíše do výuky finanční gramotnosti studentů, včetně spoření a vychovat je tak, aby se nestali součástí nárokové společnosti? Myslím, že takový přístup by byl pro nás pro všechny přínosnější. Konec konců, ani na studium není nárok.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Nový portál pro práci v zemědělství je tu!

Zemědělský svaz České republiky založil personální agenturu AgroJobs s.r.o., která spustila v květnu 2023 specializovaný inzertní portál pro práci v zemědělství – www.pracevzemedelstvi.cz. Na tomto místě mohou firmy pohodlně zadávat nabídky práce a zájemci o práci si mohou aktuálně nabízené pracovní pozice v zemědělství zobrazovat.

Cílem tohoto nového portálu je pomáhat zemědělcům zajistit si kvalifikovanou pracovní sílu po celý rok. Agentura AgroJobs se postará o propojení s odpovídajícími kandidáty včetně případného výběrového řízení. Firmy tu mohou inzerovat poptávku po dlouhodobých zaměstnancích, sezónní výpomoci nebo po brigádnících.

Jak portál funguje? Všechno je jednoduché, přehledné a především účinné. Získat nové kvalifikované zaměstnance bude, odtud mnohem snazší a se zaručenými výsledky. Po registraci společnosti na portálu v sekci „Pro firmy“ získá ten, kdo chce inzerovat práci v zemědělství, přístup do své sekce, kde si sám zadá, co hledá.

Zájemce na inzerované pozice se firmě zobrazí přímo na portálu, ale pro jistotu mu systém odešle i upozornění, pokud bude někdo na nabídku reagovat. Poté už jen stačí se s uchazeči spojit a domluvit si s nimi osobní setkání.

Do konce září 2023 se na AgroJobs zaregistrovalo a inzerovalo přes 140 zemědělských společností. Za necelých 5 měsíců existence portálu bylo zveřejněno téměř 300 inzerátů. Stránky od jejich spuštění navštívilo přes 13 000 lidí a Zemědělský svaz ČR dále pokračuje v jejich propagování směrem k veřejnosti. Pokud potřebujete obsadit nějakou významnou pozici, může pro Vás personální agentura Zemědělského svazu ČR zrealizovat i výběrové

řízení na míru. Už jsme takto úspěšně obsadili pozici ředitele, ekonomu nebo tajemníka.

A kolik tato služba stojí? Členy Zemědělského svazu České republiky stojí měsíční inzertní služba 1.000 Kč + DPH, nečlenové za ni zaplatí 1.500 Kč + DPH. Ale do konce října je tato služba pro členy zdarma a pro nečleny za 500 Kč + DPH. Pokud jste ještě nevyzkoušeli, určitě se zaregistrujte a inzerci vyzkoušejte.

Navštivte stránky www.pracevzemedelstvi.cz nebo se obraťte na Lenku Šímovou (simova@zscr.cz), která stojí za realizací tohoto portálu.

Paolína Havlová



PRÁCE, CO MÁ BUDOUCNOST!

PRO TY, CO PRÁCI HLEDAJÍ.
I PRO TY, CO JI NABÍZEJÍ.

www.pracevzemedelstvi.cz

Personální agentura AgroJobs s.r.o., dceřiná společnost Zemědělského svazu ČR, propojuje zaměstnavatele se zájemci o práci v zemědělství. Ať už hledáte práci či naopak zaměstnance, stačí navštívit náš inzertní portál www.pracevzemedelstvi.cz. A my pro Vás najdeme příležitosti v oblasti, která má budoucnost – v zemědělství!

Více informací na

www.pracevzemedelstvi.cz

nebo na

www.zscr.cz



Koncept Chytrá krajina přímým pohledem

Chytrá krajina je projekt České zemědělské univerzity zaměřený na modelovou zemědělskou krajinu s přirozenými úpravami, které racionálně využívají zadržování vody co nejpřirozenějšími způsoby.



Thomsonův měrný přeliv – vzdáleně připojen k databázi zasláá informace o objemu vody

Cílem je realizace pěti inovačních opatření, která se zaměřují na podporu stávajících ekosystémů a rozvoj biodiverzity, minimalizaci eroze zemědělské půdy, management vodních zdrojů zohledňující klimatickou změnu, podporu zastoupení dřevin v zemědělsky využívané krajině jako krajinných prvků (podporující neprodukční funkce), souběžné pěstování dřevin a zemědělství v agrolesnicových systémech (produkční funkce dřevin) a zlepšení adaptace zemědělské krajiny na klimatickou změnu.

Pro vytvoření reálné modelové krajiny, která by uměla hospodařit s vodou, byly využity pozemky Školního zemědělského podniku ČZU u Lán. Konkrétně se jednalo o lokalitu Amálie, kde je srážkový stín. Projekt probíhá ve spolupráci s Výzkumným ústavem melio-

rací a ochrany půdy a je zpracován na území o celkové rozloze 8 km², na kterém se dříve hospodařilo intenzivním způsobem. Celý pozemek je na drenáži, které ústí do povodí Karlova Luhu a Brejlského potoku. Zvláštní pozornost je věnována opatřením na drenážních systémech s cílem minimalizovat jejich negativní dopady ve vztahu ke zhoršení stavu ekosystémů a ztrátě biodiverzity.

První inovativní opatření je vytvoření podpůrného rozhodovacího systému (DSS-Decision Support Systems), jenž bude získávat obrovské množství dat, které umožní činit nejen rozhodnutí na základě získaného souboru informací, ale predikovat budoucí vývoj dalších postupů. Ke sběru dat slouží řada monitorovacích prvků, které sledují hydrologické a meteorologické parametry. Je zde

Základní principy konceptu Chytré krajiny

1. celkově optimalizuje hospodaření s vodou;
2. minimalizuje dopady hydrologických extrémů – sucha a povodní;
3. je environmentálně zdravou a udržitelnou součástí intenzifikace zemědělství a lesnictví;
4. minimalizuje erozi půdy;
5. činí krajinu komfortnější pro její obývání včetně úpravy mikroklimatu;
6. podporuje celkovou biodiverzitu;
7. zvyšuje estetickou hodnotu krajiny;
8. představuje sofistikovaný krajinný systém vzájemně propojených vodohospodářských, půdoochranných a ekostabilizujících prvků doplněný o racionální management krajiny.

Centrum pro vodu, půdu a krajinu při ČZU

i mnoho vrtů, kde se měří hladina podzemní vody, a každou hodinu jsou data automaticky odeslána do databáze ČZU. Také jsou zde nainstalována měřidla půdní vlhkosti, měří se průtoky v potocích, evapotranspirace, jsou zde i Eddy-kovariance, kde se měří mnohé meteorologické veličiny, včetně obsahu vodní páry, fotosyntetické radiace, množství přijatého a odraženého krátkovlnného i dlouhovlnného záření, množství oxidu uhličitého a metanu ve vzduchu. Data o koncentraci a rychlosti plynů stanice registruje desetkrát za vteřinu, ostatní data zpracovává v půl hodinovém intervalu.

Druhá inovace se týká úpravy odvodňovacích systémů zpomalující odtok drenážních vod ze zemědělské krajiny. Drenážní systém v poli tvoří potrubí z pálené hlíny a je schopný odvádět z pole až 3l vody za sekundu. S nárůstem teploty vzduchu o každý stupeň je atmosféra schopna pojmout až o 7 % více vodní páry. Proto tato inovace zkoumá způsoby udržení vody v krajině formou budování malých vodních nádrží, mokřadů, kaskádovitých sjezdů,

stromořadí a přehrad v odtokových místech pole pro zachycení a udržení vody v krajině. Tato opatření na jedné straně přispívají, aby krajina nevysychala a na druhé straně, aby intenzivní srážky neohrožovaly území kraje povodněmi.

Třetí inovace se týká založení nových typů agrolesnických systémů. Při deštích les doplňuje podzemní vodu a redukuje riziko vzniku povodní díky preferenčnímu proudění vody v kanálcích podél kořenů. V suchém období les naopak pomalu vodu uvolňuje, zvyšuje dostupnost vody a udržuje vodu ve vodních tocích. Proto v souvislosti se změnami klimatu probíhá monitoring lesů s cílem poznat vliv lesa na koloběh vody a teplotní profil v krajině. Také se sleduje chování lesního porostu jeho přírůstky či naopak smršťování stromů. Na pokusných parcelách orné půdy byly založeny travní pásy, do kterých byly na podzim 2022 vysázeny lesní a ovocné dřeviny v hustotě 100 ks stromů na hektar. Toto opatření umožní sledovat vliv liniové výsadby na snížení eroze, změnu mikroklimatu, výnos pěstovaných plodin a biodiverzitu hmyzu.

Čtvrtou inovací je uplatnění půdoochranných systémů hospodaření. Za tímto účelem byly vytvořeny tři pokusné parcely, na kterých se v rámci projektu hodnotí protierozní účinnost a schopnost vsaku povrchové vody do půdy při pěstování čiroku obecného a řepky ozimé. Testují se následné technologie zakládání: klasická orba, pásové zpracování půdy (strip-till), setí do úzkých řádků a hluboké a mělké předseťové kypření. Při pěstování čiroku má nejlepší protierozní výsledky technologie strip-till. U řepky ozimé docházelo

Koncept Chytré krajiny je cestou, jak komplexně napravovat hlavní problémy v současnosti uplatňovaných adaptačních opatření v krajině:

1. Nedostatečná rychlost realizace (klimatická změna je rychlejší než průběh adaptačních opatření v ČR), absolutní zpoždění adaptačních opatření je v současnosti cca 20–30 let a dále narůstá.
2. Nedostatečné kapacity vodohospodářských objektů (malých a i velkých vodních nádrží aj.).
3. Objekty a soustavy dimenzujeme pro dnešní podmínky, neuvažujeme s klimatickou změnou. Je třeba uvažovat s horizontem min. 2030+, lépe 2050+.
4. Realizujeme jen sporadické prvky, které nejsou provázány do komplexní soustavy, jež by využívala synergii a multifunkčnost prvků v zájmu lepšího poměru cena/výkon.
5. Opatření nejsou doprovázena nutnými změnami právních, daňových, dotačních (nebo jinak motivačních) a stavebních předpisů.
6. Nejsou připravovány nutné změny legislativy v oblasti vlastnictví půdy s cílem zjednodušit a urychlit výstavbu obecně prospěšných opatření v krajině.
7. Snižuje se zastoupení dřevin a nelesní zeleně v zemědělsky využívané krajině a tím se zhoršuje i její odolnost, adaptace i preventivní působení proti projevům změny klimatu.
8. Velikost dílů půdních bloků a monokulturní způsob průmyslového hospodaření na orné půdě snižuje schopnost krajiny zmírňovat nebo eliminovat dopady rizikových situací (bleskové povodně, sucho aj.) a zhoršuje biologickou rozmanitost.

Centrum pro vodu, půdu a krajinu při ČZU

k nejmenším ztrátám u hlubokého a mělkého předseťového kypření. Jelikož při nevhodném způsobu hospodaření dochází k odnosu půdy při každém dešti, je ve spodní části pokusných polí protierozní zábrana, která usměrňuje povrchový odtok do sedimentačních jímek a k měrnému Parshallovu žlabu s hladinoměrem. Díky tomuto systému je možné měřit objem erodované půdy.

Poslední opatření je zaměřené na podporu biodiverzity a zlepšení stavu ekosystému včetně systém solárního přečerpávání vody z malé vodní nádrže.

Za využití zdrojů ČZU zpracoval a nafotil Bc. Vladislav Selivanenko, Úřad AK ČR



Objem erodované půdy, kterou odnesl déšť za dvě epizody 50 mm a 20 mm

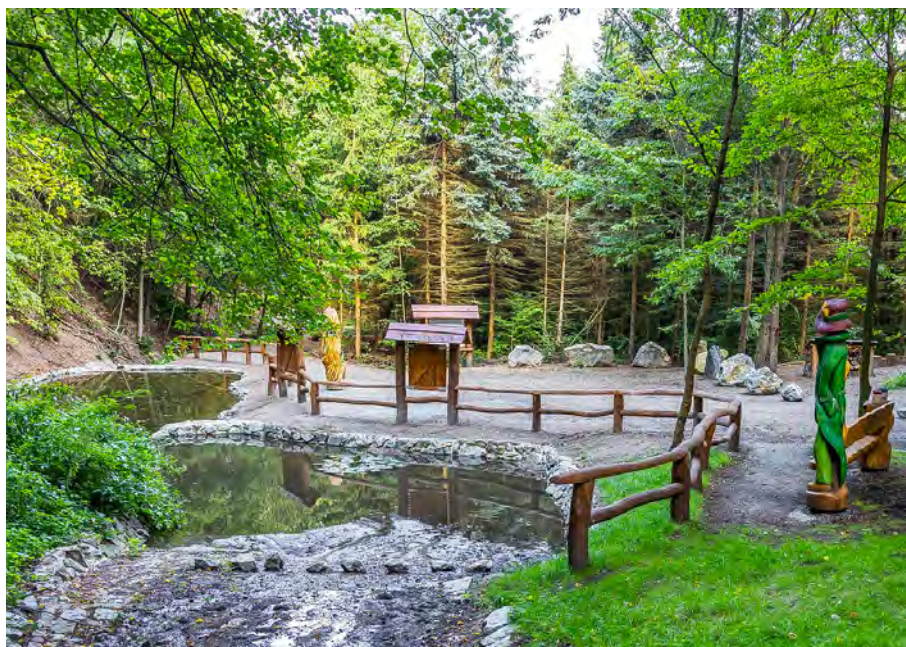


Malá vodní nádrž se solárním panelem



Místo skládky mají Pohádkový lesopark. V Adamově vznikl ve spolupráci se Školním lesním podnikem

Město Adamov veřejnosti představilo po třech letech prací nové relaxační místo s hracími i vzdělávacími prvky – Pohádkový lesopark. Vznikl na území bývalé skládky, v sousedství adamovského sídliště Ptačina.



Pozemky Mendelovy univerzity (MENDELU), na nichž se lesopark rozkládá, univerzita městu bezúplatně pronajala. Její Školní lesní podnik Křtiny (ŠLP Křtiny), který v univerzitních lesích hospodaří, navíc Adamovu pro účely lesoparku věnoval kmeny a řezivo v objemu 120 tis. Kč.

Adamov se nachází uprostřed univerzitních lesů, lokalitu, na níž se vybudovaná odpočinková zóna nachází, nevyjímá. O využití pozemků pro svůj záměr muselo proto město jednat se ŠLP Křtiny, který v lesích MENDELU hospodaří: „Je pravda, že jsme trochu omezeni v hospodaření, ale na druhé straně jsme chtěli městu vyjít vstříc. Uzavřeli jsme tedy smlouvu o bezúplatném pronájmu, v níž je ale zároveň ošetřena zodpovědnost za jednotlivé prvky, které se v lokalitě nachází, dále za bezpečnost, údržbu a úklid, za což vše coby zřizovatel, odpovídá město,“ vysvětluje Tomáš Pospíšil, zástupce ředitele ŠLP Křtiny.

„Od začátku jsme měli jasný cíl, zachovat zde klidovou nekomerční zónu, doplněnou o herní a vzdělávací prvky, kterou budou využívat rodiče s dětmi, maminky s kočárky nebo i senioři. A to se myslím, povedlo,“ zhodnotil nový lesopark starosta Adamova Roman Pilát.

Na území lesoparku, jehož součástí je také jezírko s mokřadem či malý geopark, se nachází i naučná stezka pro dětské návštěvníky s řadou herních prvků s přírodní tematikou, jako je například přírodní pexeso, broukoviště, hmyzí hotel či poslechový prvek: zvuky dřeva. „Při práci jsem popustil fantazii, co by se mi líbilo, kdybych byl děčko, a chtěl jsem, aby to bylo všechno o přírodě. A tak vznikly figurky hříbků, které se usmívají, to, když jsou jedlé, nebo se naopak mračí, když jsou jedovaté, broukoviště, aby děti věděly, co v lese žije, průlezka pro nejmenší je v podobě sovy atd.,“ okomentoval prvky projektant lesního areálu Petr Krejčířík.

Dagmar Sedláčková
Foto: ŠLP Křtiny



„Selský rok“ na Znojemské zemědělské výstavě

Ve dnech 13.–15. 9. 2023 se zemědělci a zahradníci prezentovali svými výpěstky a produkty na Znojemské zemědělské výstavě, kterou uspořádala Střední odborná škola Znojmo, Dvořákova, p.o.



Motem letošního ročníku výstavy byl slogan „Zemědělec nikdy nespí, jíst se musí celý rok“. Žáci školy připravili cestu zemědělským rokem od ledna až do prosince ve 14 obdobích, které charakterizovaly lidové pranostiky a mezinárodní nebo světové dny. Ústřední motiv byl spojen s Mezinárodním rokem prosa, který byl vyhlášen Valným shromážděním OSN.

Na výstavě se podíleli drobní pěstitelé z řad široké veřejnosti, zaměstnanců a žáků školy. Své exponáty dodaly také spolupracující firmy a organizace znojemského regionu. Tradičním účastníkem výstavy je Český zahrádkářský svaz, jehož expozice zářila barvami, vůněmi i tvary květín, zelenin a ovoce. Vystavené exponáty lemovaly krásné obrázky dětí ma-

teřských a základních škol, které se zapojily do soutěže ČZS „Rozkvetlá zahrada“.

Znojemská zemědělská výstava je nejen přehlídkou výpěstků, ale také ukázkou dovedností žáků školy. Největší díl práce na její přípravě odvedli zahradníci, ale své tvůrčí schopnosti ukázali i žáci a učitelé dalších oborů.

Výstavu navštívilo skoro 800 návštěvníků a také ji ve výuce využili žáci školy. Těší nás, že se počet návštěvníků každým rokem zvyšuje a že se výstava líbí. Nejde jenom o krásu, ale také o pochopení významu zemědělství a zemědělské produkce. Vždyť přece platí, že „Zemědělec zkrátka nikdy nespí!“

*Ing. Helena Rokoská
SOŠ Znojmo, Dvořákova, p.o.*



Exotika rostlinné říše v nejstarší botanické zahradě světa

Že má italské město Pisa šikmou věž, to ví skoro každé malé dítě, ne každému je ale známo, že se v Pise nachází i nejstarší botanická zahrada na světě. Orto botanico di Pisa, jak zní název zahrady v italštině se přitom nachází jen nějakých 200 m od proslulé křivé věže.

V botanické zahradě italského města Pisa mají návštěvníci přísně zakázáno stát pod stromy. Smysl tohoto nařízení mi zpočátku unikalo. Ale pak jsem se ocitla před košatou borovicí zvanou Bunya-bunya, jejíž šišky mohou dosahovat hmotnosti až 10 kg. Dostat takovou šiškou do hlavy z výšky 40 m – tolik totiž ona borovice měřila – tak to raději ani nechci domýšlet.

Bunya-bunya, latinsky *Araucaria bidwillii*, má český název blahočet Bidwillův. Domovskou zemí blahočetu je severovýchodní Austrálie. V botanické zahradě italské Pisy roste zmíněná borovice bunya od roku 1872, tedy již 151 let.

Představa šišky padající z koruny stromu je pro návštěvníky zahrady dosti děsivá, ale pro

domorodce v Austrálii jsou šišky blahočetu doslova požehnáním. Jejich semena jsou jejich oblíbenou pochoutkou. Mají prý chuť pečených brambor. Jelikož jsou semena pokryta tvrdou a houževnatou slupkou, je nutné je před konzumací spařit vřelou vodou nebo opálit v ohni. Dodejme, že v českých podmínkách se lze setkat s blahočetem ztepilým, lidově pokojovou jedlí, kterou lze ovšem pěstovat leda v místnosti.



Jubea chilská patří k nejmohutnějším palmám v Americe, dnes je ohroženým druhem



Rychle rostoucí bambus dorůstá výšky až 40 metrů

Rušno pod věží, klid v zahradě

Nutno předeslat, že v italské Pise je hlavní atrakcí slavná šikmá věž. Ale kdo je udolán proudícími davy v blízkosti stavební památky, rád vyhledá stinné místo plné klidu. A tím je tamní botanická zahrada, která se nalézá jen nějakých 200 m od proslulé věže. Najít vchod do zahrady ovšem není zdaleka jednoduché. Je umístěn na konci křivolaké uličky, lemované ještě křivolačejšími domky s balkóny ověšenými šňůrami prádla. Ta trocha bloudění se ovšem vyplatí. Našinec se v zahradě setká s exotikou rostlinné říše, která v klimatických podmínkách našeho mírného pásu není jen tak k vidění.

Ještě než se vydáme za botanickými „lahůdkami“ Orta botanica di Pisa, jak zní název zahrady v italštině, uvedme několik faktografických podrobností. Zahrada byla založena roku 1544, v současné lokalitě se nachází od roku 1591. Jde o nejstarší botanickou zahradu na světě. O její vznik se zasloužil šlechtic Cosimo I. Medicejský. Byl druhým vévodou florentským a poté i velkovévodou toskánským. Šlo o bezohledného vladaře, ale také o podporovatele vědy a umění.

Odborné vedení vladář svěřil tehdejšímu proslulému botanikovi, jímž byl Luca Ghini. Jeho jméno nám dnes už mnoho neřekne, u nás je však dosud všeobecně známý Ghiniho žák Pietro Andrea Mattioli, autor známého herbáře, který vyšel v Praze roku 1562.

Zahrada se stala součástí univerzity v Pise, kde studenti získávali praktické znalosti z botaniky a získávají je dodnes. Připomeňme, že významnou expozicí byla a také je sbírka léčivých rostlin. Dalšími přírůstky se staly exotické rostliny z nově objevených zámoř-

ských území. V 16. století, tedy v době vzniku zahrady, byly pro cestovatele do dalekých krajů zlaté časy. Do Evropy se dostaly mnohé rostlinné druhy, na starém kontinentu do té doby neznámé. A tak si takové exoty mohli prohlédnout také Evropané.

Dnes, v době nízkonákladových leteckých společností a zjednodušených vizových formalit, je cestování za exotickou flórou snadné. Proč si tedy raději neprohlédnout botanické rarity v místě jejich původního výskytu? Na to je jednoduchá odpověď. V botanických zahradách si ceníme stáří pěstovaných rostlin, které se na stejném stanovišti nacházejí třeba i po několik staletí. Kromě toho tu bývá vedle sebe shromážděno společenství rostlin z různých světadílů a z různých přírodních lokalit. Ani v Pise tomu není jinak.

Ráj vznosných palm

U vchodu do zahrady vítají návštěvníky dvě vznosné palmy s názvem Jubea chilská. Rostou tu od roku 1890, náhradou za své původní předchůdkyně, které patřily k nejstarším exponátům, avšak na konci 19. století je skolila záhadná houbová choroba.

Palma Jubea chilská patří k nejmohutnějším v Americe. Ve volné přírodě se vyskytuje pouze v Chile. Patří k ohroženým druhům kvůli nadměrnému kácení. Odhaduje se, že za posledních 500 let se její populace snížila o 98 %.

Jubea chilská se využívá hlavně pro mízu s vysokým obsahem cukru. Zahuštěním vzniká tzv. palmový sirup či palmový med, nebo se fermentuje na palmové víno či likéry. Aby se získal sirup, musí se palma pokácet, pak se odřeže její vrchol a míza z kmene postupně vytéká i po dobu několika měsíců. Z 80 až 120 let staré rostliny se získá i 300 litrů mízy. Odřezané listy se používají ke zhotovování košů, rozdrčená vlákna kmene slouží pro výrobu papíru. Dodejme, že třeba v Portoriku se z plodů palmy, zvaných malé kokosové ořechy připravuje tradiční vánoční nápoj.

Jinou pozoruhodnou palmou v zahradě Pisy je Washingtonie filifera, původem z USA, kde roste třeba na území státu Nevada. Washingtonia v Pise roste od roku 1877. Pro zajímavost dodejme, že Washingtonia patří mezi „nejnebezpečnější“ palmy, na řapících totiž má tvrdé ostny, ty se však s přibývajícím věkem vytrácejí.

Eukalyptus vedle banánovníku

Konkurentem palm co do výšky je strom eukalyptu, česky též blahovičníku, který se tyčí až do výšky 80 m, ale tak vysoký ten v Pise nebyl. Eukalyptus je známý tím, že se výhonky jeho listů živí medvídek koala. Vlastí blahovičníku je Austrálie a odhaduje se, že v jeho koruně nachází bezpečné útočiště až polovina tamních ptačích druhů.



Banánovník, který člověk rozšířil po celém světě, netřeba představovat

My Češi máme rádi banány, je to pro nás druhé nejvíce konzumované ovoce hned po jablku. Ne každý, ale ví, jak vypadá dřevina, na které banány rostou. My jsme v Pise jeden banánovník uviděli, jeho plody však v době naší návštěvy, koncem září, byly dosud zelené a drobné. Uvedme, že banánovník se původně pěstoval v Indii a v Číně. Okolo roku 650 dovezli islámští dobyvatelé banány do Palestiny. Arabští kupci je poté rozšířili do Afriky. V roce 1502 portugalské kolonisty vybudovali první banánové sady v Karibiku a ve Střední Americe.

Bambus v sousedství opuncie

Pozoruhodná je v Pise expozice trav. Nás nejvíce zaujaly bambusy. Někoho to možná překvapí, ale bambus je skutečně tráva z čeledi lipnicovitých, tedy nikoli dřevina. Dorůstá až do výšky 40 m, za den prý může povyrůst až o 91 cm. Jeho dřevnatá stébla mají mnohostranné využití, ponejvíce jako stavební materiál.

Labužníky v Pise nepochybně zaujme kaktus zvaný opuncie nebo též nopál. Jeho načervenalé plody se dají občas koupit i v českých supermarketech. My jsme jeden ze zvědavosti ochutnali, koupili jsme ho v jedné z italských prodejen ovoce a zeleniny. Ale upřímně řečeno, chuť měl dosti fádni.

Ačkoli se Pisa nachází na 43. rovnoběžce severní šířky, tedy na hranici mírného a subtropického pásma, i tam již koncem září v době naší návštěvy zavítal podzim. Většina krásných květin již byla dávno odkvetlá. Obdivovat jsme tak ponejvíce mohli stálezelené dřeviny, jejichž kmeny tam dosahují úctyhodné výšky.

Jubileum Na Slupi

Pro doplnění uvedme, že dnes je ve světě na 1 300 významných botanických zahrad,

z toho nejvíce, kolem 400, se nachází v Evropě. V Zahradnickém slovníku naučném (ÚZPI, Praha 1994) jsme se také dočetli, že v České republice máme 79 botanických zahrad. Většina z nich byla založena pro pedagogické účely jako součást vysokých a středních odborných škol.

První botanickou zahradou na území Čech byla bylinářská zahrada Angelova založená po roce 1350 v Jindřichské ulici v Praze. První pražská univerzitní botanická zahrada vznikla roku 1775 na Smíchově, odkud byla v roce 1898 přenesena na dnešní místo, do ulice Na Slupi. Letos tedy Na Slupi slaví již 125. výročí. Většina českých botanických zahrad vznikla až ve 20. století, především po 2. světové válce.

*Alice Olbrichová
Foto Alena Šnoblová*



Plody opuncie jsou jedlé, i když chuti poněkud mdlé



Ze zahrady hrušky, z lesa hříbky

V září můžeme naplno využít dary, které nám poskytne zahrada i les. Na zahradě natrháme hrušky a zakomponujeme je do skvělého čokoládového chlebičku. Z lesa doneseme smrkové hříbky, nad nimiž srdce každého houbaře zaplesá, a použijeme je pod vepřové kotlety. Směle se pusťte do pečení a vaření, ať se vám dílo podaří!

ČOKOLÁDOVÝ CHLEBÍČEK S MEDOVÝMI HRUŠKAMI

SUROVINY

Na těsto:

- 350 g polohrubé mouky
- 200 g třtinového cukru
- 200 g vysokoprocenní hořké čokolády
- 100 g másla
- 250 ml plnotučného mléka
- 3 vejce
- 2 lžičky prášku do pečiva
- lžička vanilkové pasty
- špetka soli

Na medové hrušky:

- 4 středně velké zralé hrušky
- 500 ml vody
- 5 lžic medu
- 5 cm silnějšího oddenku zázvoru
- 2 hvězdičky badyánu
- svítek skořice
- lžička vanilkové pasty

POSTUP

Nejdříve si připravíme medové hrušky. Hrušky oloupeme, stopky ponecháme. Zázvor oloupeme, nejmenno nastrouháme a dáme do nerezového sítka na louhování čaje. Do malého kastrůlku vlijeme vodu, přidáme med, vanilkovou pastu a celé koření a zahříváme, až se med rozpustí. Vložíme sítko se zázvorem a oloupané hrušky a při teplotě 80–90 °C v medové lázni pošírujeme 30 min. Pak medové hrušky vyndáme a necháme zchladnout.

Ve vodní lázni rozpustíme nalámanou čokoládu a máslo, necháme zchladnout. V míse vyšleháme vejce s třtinovým cukrem a vanilkovou pastou do husté pěny, pak postupně zašleháme rozpuštěnou čokoládu a vlažné mléko. Do tekuté směsi vmícháme mouku smíchanou s práškem do pečiva a solí.

Čokoládové těsto vlijeme do chlebičkové formy o rozměrech 30 × 11 × 8 cm vyložené pečicím papírem. Do těsta vmáčkneme vychladlé medové hrušky, kterým jsme seřízli spodek. Pečeme v troubě předehřáté na 180 °C asi 50 min., propečenost kontrolujeme špejlí. Upečený chlebiček necháme na roštu vychladnout.

Před servírováním vydatně posypeme moučkovým cukrem s vanilkou, krájíme na úhledné plátky.





VEPŘOVÉ KOTLETY NA HŘÍBKÁCH

SUROVINY

- 4 vepřové kotlety bez kosti
- 8 malých smrkových hříbků
- 300 ml vepřového vývaru
- 1 malá šalotka
- 2 lžíce slunečnicového oleje
- 2 lžíce másla
- 2 rovné lžíce hladké mouky
- 1 lžíce kečupu
- 1 lžička worcesterské omáčky
- mletý bílý pepř
- sůl

Recepty, kuchyňská úprava a foto Dalibor Pačes

POSTUP

Vepřové kotlety po obvodu na několika místech nařízneme, zlehka naklepeme, z obou stran opeříme, osolíme a v hluboké pánvi na rozehřátém oleji zprudka opečeme (z každé strany asi 4 min.). Odložíme stranou. Do pánve přidáme máslo, necháme rozpustit, na něm orestujeme nejdříve nadrobno pokrájenou šalotku. Poté vsypeme na silnější plátky nakrájené hříbky a restujeme asi 5 min. Orestované hříbky odložíme k opečeným kotletám. Do výpeku vsypeme mouku, krátce osmahneme, zalijeme vývarem, přidáme kečup a worcesterskou omáčku, metličkou prošleháme a důkladně povaříme. Hustotu omáčky doladíme přidáním vývaru, podle potřeby dochutíme solí. Nakonec do omáčky vložíme odložené kotlety a hříbky, zakryjeme poklicí a zvolna dusíme, až jsou kotlety měkké. Podáváme s rýží.



AGRObase ZPRAVODAJ

společenstev. **Grafický design:** Tomáš Neubauer. **Příští číslo vyjde:** 27. listopadu 2023.

Zpravodaj AGRObase vydává: Agrární komora ČR, Blanická 3, 779 00 Olomouc. **Úřad AK ČR Praha:** Počernická 272/96, 108 00 Praha 10 – Malešice. **IČ:** 47674868, **DIČ:** CZ47674768. **tel.:** 296 411 180, **e-mail:** sekretariat@akcr.cz. **Zástupci AK ČR:** Ing. Jan Doležal, prezident; Ing. Jiří Milek, viceprezident a předseda Sněmovny všeobecné; Ing. Martin Ludvík, viceprezident a předseda Sněmovny



ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském. Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: paha@soud.cz